

เช่นเราจะนั่งภารานีนั่นคือ โดยอาโนมิต...สมมติว่าเราจะถึงรูปพระหรือรูปดวงแก้วอยู่ในท้องเนื้อสีดื่มน้ำ เป็นเครื่องช่วยเพื่อทำให้ใจสงบไวขึ้นนี้ จะมีข้อเสียใหม่ครับ

ก็ไดไม่เป็นไร แต่ข้อสำคัญอย่าให้นิมิตออกไปข้างนอกก็แล้วกัน ให้อยู่ภายในตัว

แล้วถ้าเพื่อว่าเราจะนึกถึงสุขะ เราก็นึกอยู่ภายในตัวเรานี้ใช้ใหม่ครับ

ส่วนสุขะ เราจะเอาอะไรมาเป็นสุขะ อยู่ข้างนอกก็ยังได้อีกนี่นะ พอเห็นอสุขะชัดแล้วก็น้อมเข้ามาสู่ตัวของเราเที่ยบเคียงกันต่อไป อสุขะข้างนอกนั้นมีอิพิจารณาได้ความแล้วมาพิจารณาอสุขะภายในตัวก็ได้ความ แล้วมันก็ปล่อยอันนั้นเอง เลยマイิดอันนี้เป็นหลัก

หมายความว่าถ้าเพื่อเราชอบอสุขะเราก็เอารสุขะ แต่ว่าพอใจเราสงบแล้วเราก็เข้ามาข้างในนี้

ใช่

คนที่พยายามนั่นคือ ถ้าหากไม่มีการสวดศพให้ จะผิดท่านองค์ลงธรรมหรือเปล่า

ผิดนั้นไม่ผิด แต่หลักใหญ่ที่ท่านสอนว่า กุสลา อมุมา อกุสลา อมุมา นั้นท่านสอนคนเป็นนี้ให้ฉลาด ไม่ได้สอนคนตายให้ฉลาด

แล้วการอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตายนี้ ผู้ตายจะได้รับบ้างไหมครับ

ผู้ตายที่อยู่ในฐานะที่ควรได้ก็ต้องได้ เพราะว่าในฐานะมีในฐานะก็มีนี่ แต่สำคัญที่ว่าสวดศพนี่ เช่นว่า กุสลา อมุมา อะไรมีนี่ ให้พยายามสวดเราเลี้ยก่อน อย่างพวกร่านห้องหลายมาบำเพ็ญนี่เรียกว่ามาสร้าง กุสลา อมุมา เข้าใจหรือ การพินิจพิจารณาสร้างบุญสร้างกุศลเป็นหนทางที่ดี กุศลก็แปลว่าความฉลาด บุญก็คือความสุข นี้ก็ออกไปจากความฉลาด อย่าง กุสลา อมุมา ส่วน อกุสลา อมุมา นั้นธรรมยังคงให้ไว้ เข้าใจไหม

กุสลา อมุมา ธรรมทำคนให้ฉลาด เราไม่ฉลาดเราก็จะเสาะแสวงหาบุญได้ยังไง เราก็สั่งสมของเรารอย่างนี้แหละ เชพะอย่างยิ่ง เอ้า..ทำใจให้มั่นฉลาดเกิด ในเทคโนโลยี กัณฑ์หลวงตาบ้าก็ยังเทคโนโลยี ใจจะว่าบ้าก็ตาม เรายาเทคโนโลยีความจริง พอเทคโนโลยีเรื่อง กุสลา อมุมา เอาเต็มที่แล้วก็ฟิดลงเต็มเหนี่ยวลงในนี้ นี่เวลาหลวงตาบ้าว่ายอย่าไปหานิมนต์พระ หากวนพระมา กุสลา อมุมา หนา ขนาดนั้นยังมีเป็นบางกัณฑ์นะ ที่เรายาวยังสั่งสมความฉลาดมาตั้งแต่วันเราริ่มบวชเริ่มปฏิบัติมา จนกระทั่งป่านนี้แล้ว

มันยังจะโน้ะแบบบัดบบแล้ว อย่า nimnt ท่านให้เสียเวลาแล้ว ให้มันจมไปเลียนนะ ยังมีบางกัณฑ์ใช่ไหม

นี่ล่ะความจริงไม่ใช่อุตริพุดนะ ให้ฉลาดเพียงพอภัยในตัวของตัวนี้เลอะ ไม่ได้คำนึงถึงอะไรทั้งนั้นแหล่ ตายเวลาไหนก็ตาย อยู่ก็อยู่อย่างนี้ ก็เห็นอยู่นี่ธาตุขันธ์นี่ รู้กันอยู่นี่ จิตก็เป็นจิต ธาตุก็เป็นธาตุ ก็เป็นเหมือนวัตถุทั้งหลายนั้นเอง เป็นแต่เพียงว่า อันนี้มันเป็นเครื่องมือของใจยังใช้กันอยู่ พอใช้ได้ก็ใช้กันไป เมื่อสุดวิสัยแล้วก็เหมือน กับรถติดเครื่องก็ไม่ติดนี่จะว่าไง ใช้ไม่ได้แล้ว อ้าว..ที่ติดเครื่องได้ ส่วนไหนเสียส่วนนั้น ก็ไปไม่ได้อีก สุดท้ายมันเสียทั้งคันแล้วจะไปขับชี้ได้อย่างไร ที่นี่ร่างกายของเราเสียหมด ทั้งร่าง ใจนี่ก็ไม่ได้ตาย เมื่อกับคนขับรถนั้นแหล่ คนขับไม่ได้เสียรถเสียต่างหาก คนขับรถก็ขับไปไม่ได้นี่ถ้ารถเสียแล้ว อันนี้ใจของเราระ ร่างกายไปไม่รอดแล้วก็ปล่อย มันเสีย จะไปสวัด กุสลา อมมา ให้มันทำไม่ ถ้างั้นได้แน่ใจขนาดนั้นแล้วไม่ต้องสวัด อะไรก็ได้

การพูดอย่างนี้เราไม่ได้ปฏิเสธถึงการสาดทั้งหลายนะ เรายุดเป็นวรรคเป็นตอน ให้เข้าใจไว้ สรุปความลงก็คือว่าสอนเจ้าของให้ฉลาดตั้งแต่บัดนี้ อันนั้นเป็นผลพลอยได้ ที่ควรจะได้มากน้อยเพียงไร เป็นเรื่องของคนอื่นที่เขามาส่งมาเยี่ยมให้เรา ควรได้ก็เอา ไม่ควรได้ก็ทำให้ได้ติดตัวของเราไปนี่เสีย เช้าใจหรือ ต้องการเมื่อไรก็ลังปีบออกมากิน เลย ข้าวต้มขนมເອาติดตัวไปนี่กินได้เลย ดีกว่าจะคอยให้เขามาส่งมาเสีย บางที่เขาไม่มา ส่งก็แย่ เข้าส่งไม่ถูกตามจุดหมายที่เรออยู่ก็แย่ นั่นนั่นดีแล้วหรือเสียงหายอย่างนั้น เอา อันไม่เสียงนี่ละดี อย่างท่านทั้งหลายบำเพ็ญนี่ไม่เสียง เช้าใจหรือ

ธรรมะของพระพุทธเจ้ามีเหตุมีผลทุกอย่าง เราจะพูดโดย ๆ ทำลาย ๆ ได้ยังไง ทำลงให้มันถึงใจอย่างที่ว่านี้ คำพูดเหล่านี้จะออกมากองจากจิตดวงนั้นแหล่ ที่ว่าตายแล้วอย่างนิมนต์พระมาภุสลาหนา ทำไมจึงว่าไม่ต้องกุสลา จะกุสลาหาอะไรก็พอตัวแล้ว กุสลาหาอะไร ไปเอามากจากไหนก็พอแล้วนี่ เมื่อกับน้ำเต็มตุ่มแล้วจะเทลงมาเท่าไรก็ เทซิ เทเกล็ันไปหมดนั้นแหล่ มันพอแล้วนี่ เอาจิตให้พอซี จิตถึงเมื่องพอแล้วไม่ต้องการอะไรทั้งนั้น สรรเสริญก็ไม่ต้องการ นินทา ก็ไม่ต้องการ ทุกลิ่งทุกอย่างพอ ตก มาบีบมันให้ลอกหมด มันพอแล้วนั่น ไม่ว่าดีว่าชั่ว ดำเนินติดчинนินทาอะไรก็เท่านั้น แหล่ เมื่ออันนี้พอแล้ว นั่นละมันฉลาดพอตัว

แม้แต่มหาสติมหาปัญญาที่เคยใช้ช่วยกันเสียเต็มเหนี่ยว จนจะเป็นจะตายแล้ว บทเวลาน้ำเต็มตุ่มแล้วมหาสติมหาปัญญาที่เทลงจัก ๆ ๆ อยู่เหมือนน้ำก็หมดปัญหาไป เทไปหาอะไร เพราะจะนั่นท่านผู้บิรุษที่แล้วท่านจึงไม่นิยมว่าท่านมีสติ ท่านขาดสติ ท่านไม่นิยมทั้งนั้นแหล่ บริสุทธิ์แล้วเท่านั้นพอ เรียกว่าพอแล้ว น้ำอะไรก็มาเลอะ

ไม่ต้องการทั้งนั้น พอแล้ว...แน่ เอาจริงสักเล็กน้อยที่พูดให้ฟังนี่ อุทิศก็อุทิศไปซึ่งนั้นก็เป็นกุศลของเราที่คิดไว้อยู่แล้วตั้งแต่บัดนี้ เราอุทิศร่วมของเราให้เป็นประโยชน์แก่โรงพยาบาล ก็อจากความฉลาดของคุณอยู่แล้วนี่ จะว่าอะไรอีก

แต่คิดว่าไม่มีธรรมเนียมอะไรแบบนี้ค่ะ

ธรรมเนียมไม่ธรรมเนียมก็ช่างเดอะ กิเลสตัณหา ก็ บุญก็ดี ไม่ต้องหารธรรมเนียมแหละ ทำผิดมันผิดไปทันที ทำถูก ๆ ไปทันทีไปหาธรรมเนียมมาจากไหน ศาสนาไม่ใช่ศาสนาธรรมเนียม ศาสนาคือศาสนาของจริง บุญมาปไปใช่ธรรมเนียม เป็นของจริงทั้งสองอย่าง ทำลงไปตรงไหนผิดมันก็เป็นบาป ถูกมันก็เป็นบุญ นี่ความจริง ส่วนที่เราใช้เป็นบทเป็นบทเป็นกฎเป็นข้อบังคับ อย่างนั้นก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง ที่นี่เวลาใช้ไปนาน ๆ ก็เป็นชนบทธรรมเนียม เพียงชนบทธรรมเนียมเฉย ๆ เราอยากทำก็ได้ไม่ทำก็ได้จะเป็นไรไป เข้าใจแล้วหรือ สำคัญอยู่ที่ว่าความจริงนั้นจะเป็นหลักใหญ่

หลวงตาคะ อย่างพรา瓦สนีถ้าเราคิดว่าเป็นธรรมะแล้ว เราจะทำอะไร เรายังดูออกไปตรง ๆ อย่างนี้ไม่ทราบว่าจะเหมาะสมไหมคะ

เพศพระกับพรา瓦สต่างกัน เพศเรานี้เป็นเพศที่ชัดเจนอยู่แล้วทั้งสายตาของคนทั้งหัวใจเรา ทั้งเพศของเราก็ประจักษ์กับเรารอยู่แล้ว ว่าเพศนี้ไม่มีอะไรจะผิดจะถูก จะเป็นจะตายก็อยู่ในหลักธรรมหลักวินัยนี้เท่านั้น สำหรับโลกมีการปลีกการแเวการหลีกเลี่ยงได้ตามสังคมหรือตามสมมุตินิยม อันนั้นเรามาเกี่ยวข้องเข้าใจใหม่ แล้วแต่ผู้ปฏิบัติธรรมจะนำไปพิจารณาเอาเอง เข้าใจแล้วหรือ

ก็รู้สึกว่าเป็นพราวาสนี บางทีถ้าทำตรงไปตรงมาก็ลำบากเหมือนกัน

อย่างนั้นแหละ เรายังพยายามไม่ไปเกี่ยวข้องเรื่องที่เราจะปฏิบัติต่อพราวาส เพราะนั้นก็พราวาส นี้ก็พราวาส คนนั้นไม่มีธรรม คนนี้มีธรรม จะปฏิบัติอย่างไร คนมีธรรมจะโงกว่าคนไม่มีธรรมมันก็เป็นไปไม่ได้ ธรรมด้านมนุษย์มีฉลาดกว่าเสมอ เพราะศาสตร์สอนให้คนฉลาดไม่ได้สอนคนให้โง่กว่า

คุณ...ฝ่ายให้มากราบเรียนถามท่านอาจารย์ว่า กระแสจิตนี้ส่งถึงกันได้จริงหรือไม่

ตามธรรมชาติของหลักความจริงหนึ่ง ตามหลักธรรมที่สอนไว้หนึ่ง ก็ส่งถึงกันได้ แต่ผู้ที่ส่งไม่ทราบว่าส่งผิดส่งถูกประการใดนั้นเราไม่รับรองนะ แต่ตามหลักธรรมที่ถูกต้องที่เป็นความจริง..ได้ แต่ผู้ที่จะนำไปใช้นั้น เมื่อน้อยกว่าสิ่งนี้เข้าไปทำประโยชน์อย่างนี้ ๆ ๆ ได้สำหรับผู้รู้จักใช้แล้วได้ ๆ ๆ แต่ผู้ไม่รู้จักใช้อาจจะเอาไปฟันหัวเขาก็ได้ นี่ มันเป็นอย่างนั้นเป็นได้หลายอย่างนี้ เราจึงจะพูดยันไปที่เดียวก็ไม่ได้ มันต้องพูดแยก

และ เข้าใจไม่ใช่หรือที่พูดอย่างนี้ คำว่ากระแสจิตนี้ กระแสจิตที่เป็นธรรมก็มิได้เป็นธรรมก็มิใช่กระแสจิตถูกก็มิใช่ผิดก็มิใช่ มันมีหลายด้าน ถ้าพูดถึงเรื่องอำนาจ อะไรจะมา มีอำนาจยิ่งกว่าจิต แม้แต่เขานิวนิวเคลียร์นิวตรอนไม่ออกไปจากจิตจะออกไปจากไหน นั้น ออกไปจากจิต จิตเป็นผู้บัญชาเป็นผู้บังการ เป็นผู้คิดผู้อ่านผู้ทำ มันถึงแสดงอำนาจ ของทางด้านวัตถุโดยออกไปจากอำนาจของใจก่อน เพียงโลก ๆ นี้เราก็พอทราบได้ว่า เป็นไปจากไหน คนตายทำได้ไหมอันนี้ คนตายทำไม่ได้ใช่ไหม กระแสจิตมันใช่เล่นเมื่อไร แม้แต่นิ่วแท้ ๆ ยังเพ่งให้ลับลายได้นี่

กระแสจิตจากคนนี้ถึงคนนี้ จะส่งผ่านถึงกันได้ไหมเจ้าคะ

อันนี้เป็นตามนิสัยวاسนาของแต่ละคนที่จะสามารถรับกันได้ส่งกันได้ เราไม่ได้ยืนยันทั่ว ๆ ไป มีได้และมีไม่ได้สองอย่าง เป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้ คือคำว่าเป็นไปได้นี้เป็นหลักธรรมดายิ่งกว่าหลักของความจริงนั้นเป็นไปได้ แต่ผู้ที่มาปฏิบัตินั้นบางคน เป็นไปไม่ได้ก็มี อย่างเป็นไปได้ก็มี และผู้รับกัน รับได้ก็มีรับไม่ได้ก็มี

อยู่ที่พลังจิตแรงหรือไม่แรงใช่ไหมเจ้าคะ

พูดเท่านี้ก็พอแล้ว อย่าให้พูดไปมากนักເเอกสาร พูดอะไรมากนักพลังจิต เ雷ียก กล้ายเป็นโลก ๆ ไปแหลก หนังสือนี้ไปอ่านนะ อ่านแล้วจะได้เห็นกระแสกิเลสกระแสธรรมฟิดกัน หนังสือเล่มใหม่ที่เทคโนโลยีได้ร้อนนั้นนี่ ให้พึ่งเข้าใจว่านั้นจะคือวิธีการต่อสู้ ของท่าน ท่านต่อสู้กันอย่างนั้นต่อสู้กับกิเลส ฟิดเหวี่ยงกันอย่างเต็มที่ แต่นี้ไม่ได้ร้อนอะไรมากนัก เทคน์สอนพระล้วน ๆ ยังเป็นร้อนยิ่งกว่าหนังสือที่ออกไปนั้นอีก

ที่ท่านอาจารย์ว่าเผ็ดร้อนมากนี่หมายถึงดูมากใช่ไหมครับ

ถ้าพูดตามแบบโลก ๆ เขายิ่งว่าเทคโนโลยีไปเสีย ถ้าพูดตามแบบของธรรมแล้วก็ จริงต่อจริงถึงกัน เทคน์เปิดเต็มที่ให้เห็นทั้งโภคทั้งคุณอย่างถึงใจ กิเลสมันอยู่ตรงไหน หลบซ่อนยังไง ชุดลงไปคันลงไป กิเลสแต่ละประเภท ๆ มันเป็นพิษเป็นภัยยังไง เวลา มันเคลื่อนไหว เคลื่อนไหวยังไง และวิธีการของธรรมที่จะเข้าปราบกิเลสจะปราบอย่างไร เอาทั้งสองด้านนี้ใส่เข้าไปผาง ๆ ๆ จนว่ากิเลสพังทลาย เทคน์แบบนี้กิเลสไม่ชอบพัง เพราะมันกลัวสัตว์โลกจะรู้เท่าทันมันนี่ จึงต้องหาอุบายหลอกลวงว่าท่านเทคโนโลยี ดำเนินเสีย เลยไม่อยากเข้าวัดเข้าว่าหาครูอาจารย์ นั่นกิเลสมันกล่อมคนเข้าใจไหม

ถ้าผู้ต้องการความจริงแล้วถึงไหนถึงกัน เทคน์ไม่เห็นโภคอย่างถึงใจคนจะถึงใจได้ยังไง เทคน์ไม่เห็นคุณอย่างถึงใจคนจะถึงใจได้ยังไง เมื่อเห็นโภคก็เห็นอย่างถึงใจเห็นคุณก็เห็นอย่างถึงใจ ทั้งสองอย่างนี้จึงเป็นพลังที่จะเข้าหนุนจิตใจให้พุ่งตัวได้ทั้งนั้น พุ่งตัวหลบหลีกออกจากภัย หนภัย พุ่งตัวเพื่อความหลุดพ้นจากภัย เมื่อมีกำลังทั้งสอง

อย่างช่วยสนับสนุนจิตก์พุง เทคน์แบบบู ๆ ปลา ๆ การฟังก์ฟังแบบบู ๆ ปลา ๆ เชื่อแบบบู ๆ ปลา ๆ เวลาปฏิบัติก็แบบบู ๆ ปลา ๆ เข้าใจไหม ก็เลยไม่ได้เรื่อง

ในธรรมท่านว่าอริยสัจจ์มีแต่ทุกข์เท่านั้นที่เกิดขึ้น มีแต่ทุกข์เท่านั้นที่ต้องอยู่ มีแต่ทุกข์เท่านั้นที่ดับไป แล้วเราจะไปหาสุขที่ไหนคะ

เราได้เห็นจริง ๆ แล้วเหรอทุกข์นั่..นั่นซึ่งถามอย่างนี้ เราได้เห็นแล้วหรือมีแต่ทุกข์เท่านั้นเกิดขึ้น ทุกข์เท่านั้นดับไป เราได้เห็นแล้วหรือตรงนี้ ถ้ายังไม่เห็นก็ทุกข์ นั่นละบังสุข..จะว่าไง เปิดไปที่ไรก็มีแต่ทุกข์ อ่านดู โอ้ย ไม่ไหว..หนีแล้ว ถ้าจะภารนา ก็ไม่ไหวมีแต่ทุกข์บังไว้เสียมันก็ไปไม่ได้ ลองผ่านทุกข์ให้หลุไปดูซิ ก่อนที่จะไปถึงสุข ท่านก็ให้เปิดทุกข์เล่ายก่อน ท่านถึงสอนสัจธรรม คือ ทุกข์ อริยสุจ ทุกข์เป็นของจริง ท่านว่า ไอ้เราไม่ได้ว่าทุกข์เป็นของจริงนี่นะ เข้าใจแล้วยัง มันไม่มีอะไรมีแต่ทุกข์เกิดขึ้น ดับไป ก็ให้เห็นซึ่งเกิดขึ้นดับไปจริง ๆ หรือ ให้เห็นประจักษ์กับใจนั้นซิ นั่นละทุกข์จะจริง พอทุกข์จริงแล้วความรู้ก็จริงและไม่หลอกตนเอง

ทำไม่ทุกข์มันไม่จริง...

นั่นซึ่งทำไม่ถึงทุกข์ไม่จริง ทุกข์นั่นจริงอยู่แต่เราไม่จริงต่างหากนี่ ทุกข์สักเป็นของจริง ได้จะรู้ก็ตามได้จะหลงก็ตาม ทุกข์ก็เป็นของจริงอยู่อย่างนั้น ถ้าเป็นแต่เพียงจิตเรวุ้ยแล้วเราแพลิกตัวของเรา นี่จะจิตก็เป็นของจริง พอจิตจริงแล้วทุกข์ถึงจะเกิดขึ้นก็ตาม เช่น ในส่วนร่างกายนี้ก็ทราบว่าทุกข์แต่ไม่กระเทือนถึงจิต แต่ก่อนทุกข์กับใจนี้ ประสานกันเข้าเลย เมื่อนหูกเมื่อนหัวใจที่มีแห่งเข้าไปในหัวใจ ที่นี่พอเข้าใจเรื่องทุกข์ชัดเจนแล้วทุกข์ก็เป็นทุกข์ ใจก็เป็นใจ ต่างอันต่างจริงแล้วไม่กระทบกัน ถ้ามันปลอมมันกระทบกัน ทุกข์เป็นของจริงก็จริงอยู่แต่ใจปลอม มันก็ไปคัวอาทุกข์เข้ามาแล้วก็หาว่าทุกข์เป็นข้าศึกแก่ตัวเอง ความจริงตัวเองไปคัวอามา ถ้าจริงแล้วก็ไม่คัว ต่างอันต่างจริงแล้วไม่กระทบกัน

ในด้านการปฏิบัติ ความจำได้เป็นอย่างหนึ่ง ความจริงเป็นอย่างหนึ่งไม่ใช่อันเดียวกัน ที่เราเรียนธรรม เรียนมากเรียนน้อยเรียนด้วยความจำทั้งนั้น ยังไม่เห็นความจริง แต่เวลาเราปฏิบัติไปเจอความจริงเข้าแล้ว ความจำมันก็ปล่อยของมันหมด เหลือแต่ความจริง เข้าใจหรือที่ว่าความจำกับความจริงต่างกัน อาจารย์เคยพูดให้ลูกศิษย์ลูกหาฟัง คือเราดูในตัวเราแหละ เราปฏิบัตินี้ก็ได้แก่ดูตัวเราก่อนอื่น การปฏิบัติคือการเรียนธรรมภายใน คือดูตัวเอง เมื่อมีอะไรขึ้นมาນั้นก็รู้ ถ้าจิตของเราอยู่ที่นี่แล้วมีอะไรผ่านก็รู้

นอกจากจิตของเราไม่อยู่ในนี้ เมื่อนคนไม่อยู่ในบ้าน เขายังมาขโมยโดยเอาของไปหมดก็ไม่รู้ รู้แต่ว่ากลับมาบ้านแล้ว โอ้ย ของหมด ไม่ทราบว่าใครขโมยเอามาไป ถ้า

เรารอยู่ในบ้านใครเข้ามาก็เห็น ถ้าจิตอยู่กับตัวแล้วอะไรผ่านออกก็เห็นผ่านเข้าก็เห็น เราเรียนเข้ามันก็รู้เรื่องของเรา ไปกระทบกับเรื่องอะไร เพราะเหตุไรก็รู้ไปพร้อม ๆ และพยายามแก้ไขไปเรื่อย ๆ รู้จักวิธีแก้วิธีปลดเปลืองไปเรื่อย ๆ มันก็เริ่มจริงเข้ามา เริ่มรู้จักวิธีปฏิบัติต่อตัวเอง สิ่งที่เป็นข้าศึกต่อเรา เราเริ่มรู้เรื่องก็มีวิธีแก้ไขกันได้ ถ้าไม่รู้เรื่องรู้แต่ทุกข์เจ็บ ๆ ไม่ทราบวิธีแก้ไข ทุกข์ก็ทุกข้อยุ่อย่างนั้นแหล่ะ

มีใจดวงเดียวที่เป็นพิษเป็นภัยต่อตัวเราอยู่ทุกเวลาไม่ใช่อะไรนะ จะว่ารูปมาเป็นพิษต่อเรา เลี้ยงเป็นพิษต่อเรามันก็ไม่ใช่ เวลาพิจารณาเข้าถึงความจริงแล้ว รูป เลี้ยง กลิ่น รส เครื่องสัมผัสนี้มีอยู่ในโลกตั้งแต่เมื่อไร อย่างสมมุติว่าเขานินทาเรา ถ้าเราไม่ได้ยินเขาจะนินทาจนไม่มีน้ำลายก็ไม่มีอะไร แต่พอมาเจ้าให้เราฟังดูซิ “หือ ว่าจัน หรือ..มันไม่น่าจะว่าให้เรา” เอาละที่นี่ໂกรธึ้นละ เราหลงอารมณ์เราต่างหาก เข้าพูดแล้วเข้าไปไหนก็ไม่รู้แหล่ะ เข้าไปได้ก็โลกแล้วก็ไม่รู้ คำพูดนั้นหายไปไหนแล้วก็ไม่รู้ แต่เราจะมาปรุงขึ้นใหม่ อุ่นขึ้นมาเผาเจ้าของ คือเราหลงอารมณ์เราที่ปรุงขึ้นมาหลอก ที่นี่พอรู้ทั้งที่เกิด รู้ทั้งสิ่งนั้นที่มาสัมผัสพับ รู้ทั้งอันนี้ไปรับพับแก้กันพับ ต่างอันต่างแยกกันพับ ๆ แล้วไม่มีปัญหาอะไร

นี่วิธีปฏิบัติ ที่แรกเราต้องแก้ก้อย่างนี้เสียก่อน ให้ทำความเข้าใจกับสิ่งนั้น ทำความเข้าใจกับตัวเองที่ไปเกี่ยวข้องกับรูป กับเสียง กับกลิ่น กับรส ระหว่างจิตกับสิ่งเหล่านั้นให้ทำความเข้าใจกันเสียก่อน และพยายามแก้ไขกัน จนกระทั้งแก้ไขได้แล้วไม่จำต้องทำความเข้าใจต่อไป พอสัมผัสพับดับไปพร้อม ไม่ต้องไปบอกราให้ดับมันก็ดับ ก็มีแต่เกิดกับดับเท่านั้นในโลกอันนี้ ไม่ใช่ว่ามีแต่ทุกข์เท่านั้นมีเกิดมีดับ สิ่งอื่นก็มีเกิดมีดับเหมือนกัน อะไรเกิดขึ้นอันนั้นต้องดับ มีดีความหมายไปได้หมดนั้นแหล่ะ ธรรมที่ว่า เป็นของกว้างของมายะละเอียดลออ เข้าใจหรือ

ที่ว่าปฏิบัติไปแล้วจะเห็นรูปเห็นนามนี้หมายความว่าอย่างไรจะ

ก์เห็นอย่างนี้แหล่ะ เช่นอย่างเห็นรูปอันนั้น ก์เห็นนามธรรมคือความปรุงของจิต ปรุงไปรับสิ่งนั้น นี่เรียกว่าเห็นรูปเห็นนาม สมมุติว่าเห็นรูปนี้จะเป็นรูปหนูรูปช้างรูปสัตว์สิ่งของอะไรก็ตาม

จิตมันนิ่งอยู่มันไม่เห็นอะไรเลยค่ะ

ตอนมันนิ่งก็ไม่เห็น ถ้าเราพูด ๆ ตอนที่มันนิ่งหรือไม่นิ่งมันเป็นตัวเหตุ เวลา尼่งมันไม่ก่อเหตุ ก์ให้เราทราบว่ามันนิ่งไม่ก่อเหตุ แต่เวลา_mันกระติกขึ้นมาจะคัวมัน นั่น ก่อเหตุแล้ว รักบ้างชังบ้าง เกลียดบ้างโกรธบ้าง ชอบบ้าง เหล่านี้มีแต่เรื่องก่อเหตุ ก่อเหตุจากความปรุงของจิตนี่จะเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นจิตนี้จึงเรียกว่ามหาเหตุ แก้ตรงนี้

หมวดเหตุแล้วมันไม่มีอะไร อะไรก็มีอยู่อย่างนั้น แต่อันนี้ไม่สนใจไม่ไปเกี่ยวข้อง ไม่ไป
เกะะไม่ไปปะงุไปแต่งว่าดีว่าซ้ำ ว่าสุขว่าทุกช่วง ว่าชอบไม่ชอบ เป็นจริงของมันอยู่อย่างนั้น
ขอถามว่าจะทำอย่างไรมันถึงจะหยุดปะงุเจ้าค

แล้วทำยังไงมันถึงปะงุพิจารณาตรงนั้นก่อนซิ
มันมีเหตุมากกระทบค่ะ

นั้นซี อันนี้ก็ต้องให้มีเหตุเป็นตัวดับซิ สติเป็นตัวเหตุ กำหนดจ่อมันอยู่นั้น เอ้า
มันจะปะงุเรื่องอะไรให้กำหนดอยู่นั้น เราจ่ออยู่อย่างนี้แม่แต่ขโมยก็ไม่กล้าลักษ์ของ พอ
เราผลอมันจวยมับไปเลย นั้นละมันเอาตอนเราผลอ พอเราผลอพับ..แว็บ..นั้นเห็น
ใหม นั้นละตัวเหตุมันปะงุเป็นเพระเหตุนี้ และมันไม่ปะงุเพระเหตุนี้ คือความมีสติ
รอบคอบ เพระความผลอสติมันถึงปะงุ เช้าใจใหม

มันไม่ผลอแต่ว่ามันໂกรธนีค่ะ

มันเล่ายเดิดแล้วมันก็เป็นได้ทุกเวลานั้นแหละจะว่าไง พากเรานี่พากเลยเดิด
อาจารย์นี่ก็เล่ายเดิดเหมือนกัน อย่างที่เขาเรียนคາถาไม่ໂกรธมา ไปเรียนคາถามาแล้วก็
มาเล่าให้เพื่อนฟังว่า แต่ก่อนเราเป็นคนໂกรธเก่ง จนเรียกว่าคนขี้ໂกรธได้ ทีนี้เราไป
เรียนคາถามาแล้วเราไม่ໂกรธ ไหนคาว่าใบคາถาไม่ໂกรธ คนหนึ่งมันจะยั่วตามขึ้น
ใหญ่ว่าใบนะไม่ໂกรธ ใหญ่ว่าใบนะที่ว่าไม่ໂกรธ ๆ ยั่วเอารึ ฯ หน้าจันตาแดงตัวแดงยิ่ง
กว่าพริกหั้ง ๆ ที่ห่องคາถาไม่ໂกรธนั้นแหละเห็นใหม

พยายามเอาธรรมเข้าไปปราบซิ กิเลสกลัวแต่ธรรม ก่อนไปໂกรธเขาก็ให้เห็น
โทษของตัวเอง ความໂกรธเกิดขึ้นจากเรา ก่อนที่จะไปกระทบกระเทือนคนอื่นมัน
กระทบกระเทือนตัวเองแล้ว เราต้องดูนี้ก่อน ถ้ามันจะปะงุเย็บไปเรื่องความໂกรธ แล้วรู้
จุดของมันว่าที่เป็นภัยอยู่ที่นี่ เมื่อเรารู้ที่นี่แล้วมันก็ปล่อยทางโน้น ถ้าไม่รู้ที่นี่แล้วมันจะ^{จะ}
ไปยึดทางโน้น ยิ่งไปเสริมความໂกรธให้รุนแรงขึ้น ไม่ว่าความໂกรธ ไม่ว่าความรักอะไรก็
ตาม ถ้าหากส่งไปข้างนอกและไม่สนใจดูจุดของมันที่เกิดขึ้น จะต้องทวีความรุนแรงขึ้น
ไปเรื่อย ๆ เป็นไป เช้าใจใหม่เล่า

เช้าใจค่ะ แต่เวลาໂกรธจริง ๆ มันไม่ยอมถอย มันไม่ค่อยยอมเพระจับตัวมัน
ไม่อยู่

ก็เราใส่ให้ไปมันก็ไป ถ้าจับทางดึงไว้บังก์กลัวทางขาดอย่างนั้นหรือ จับดึงจน
ทางขาดลงดูซิจะเป็นไป คราวหลังเข็ด..กลัวทางขาด เช้าใจใหม สติตามบังซิ

เพระมันมีเหตุ เขามาว่าก็ไม่ໂกรธ

ถ้าเราไม่ปะงุเราก็ไม่ໂกรธ แต่นี้เราปะงุไปต่างหาก เขาว่าก็ให้เขาว่าไปซิ ถ้าเรา^{จะ}
ไม่ปะงุไปรับเขาก็ไม่ໂกรธจะว่าไง

และว่าไม่จริงก็โกรธ ว่าจริงก็โกรธ

ก็นั่นชิมันทั้งขึ้นทั้งล่อง กิเลสมันไม่ยอมขาดทุน มันเอากำไรทั้งนั้นแหละ เรา呢^{นี่}
ยอมเสียสละทุกอย่างให้เขา หมอบให้เขารีออย เขาเก็บสับไปเรื่อยซิจะว่าไง
ก็เขาว่าไม่จริงนี่ค่ะ

ถ้าเขาว่าจริงก็โกรธได้เหมือนกันแหละ เอ..นี่พูดอะไรกัน กระบวนกระแทกกันนี่
ทั้ง ๆ ที่เขาว่าจริงก็ไปว่าเขากระบวนกระแทกเอาอีกนั้น ก็เรื่องมันมีผิดอย่างนี้แล้วอะไร
ก็ผิดหมด เมื่อันกับเรามีแพลที่ฝ่าเท่านี้ เดินไปด้วยกันกับคนที่เขามีมีแพล เขาเดิน
ไปธรรมชาติ แต่เราขอกแซย ก้มไปไม่อ่อน ๆ หรือว่าหง้าอ่อน ๆ มากระบวนเข้า
แล้วโดยดูดผางเลย ก็จะไปตำแหน่งหลังอีกนั้นแหละ เราไม่ได้ดูว่าเรามีแพล แพลงเรามิ
เป็นท่าต่างหาก ถูกอะไรคอยแต่จะกระบวนเจ้าของ ถ้าเราพยายามรักษาแพลที่ฝ่าเท้าเลี้ย
แรกเดินไปได้สบาย ๆ เข้าใจไม่ใช่หรือ แพลงอยู่กับเรา อะไรมากมาถูกแพลงนั้นแหละ
เขาก็เป็นแพลงเขายังพยายามใส่ยา แต่แพลงที่ใจเรา ๆ ไม่พยายามใส่ยา แล้วยังคอยแต่จะ
รับของแสลงนั้นแหละนำมาทิ่มเรื่อย อันนั่นมาทิ่มอันนี้มาทิ่ม ผ่านไปตั้งกับตั้งกับปั๊บแล้ว
ก็มาอุ่นขึ้น มาทิ่มแหงอยู่นี่ เข้าใจหรือ ระลึกถึงเรื่องอดีตที่เสียใจนี่ก็นำมาอุ่นทิ่มแหง
เจ้าของอยู่นั้นแหละ แพลงของอยู่นั้นแหละ อันนี้มันไม่น่าอันนั่นมันไม่น่า..เรื่อย มีแต่
เรื่องไม่น่า และเรา呢ร้อนไปเรื่อย ๆ ก็เหมือนกับเรียนคานาไม่โกรธนั้นแหละ

ก็วิธีที่จะஹารมณ์อย่างนี้จะทำยังไง

ให้ดูตรงนี้ แก้ที่อื่นไม่ตก ให้แก่ตรงที่มันไปปะรุงว่ามันไปโกรธเขา ไม่ได้ดูมาก
ถ้าเราไม่รู้ที่อื่นก็ให้ดูเรื่องความโกรธที่มันกำลังร้อนอยู่นี่ กำหนดอันนั้นเป็นเป้าหมาย
เป็นจุดที่อยู่ของจิต ให้จดอยู่กับจุดนั้น เช่น เอาความโกรธเป็นอารมณ์หรือว่าเป็นเป้า
หมายของจิต ให้ดูที่นี่ อันนี้ดีหรือไม่ดี ความโกรธนี่เผาไหม้เรา มนต์ไหม
นี่ ฝึก...ต่อไปพอจะเริ่มโกรธ พอมันเย็บขึ้นมากก็รู้แล้ว ถ้าเราจะประจับข้างนอกมันไม่
ได้ วิธีระงับต้องมาระงับตัวนี้ ตัวนี้ตัวโกรธ ตัวนี้ตัวปะรุงให้โกรธ อันนี้ก็เป็นอุบายนี่
แต่ยังไก่ตามผลของกิเลสที่จะให้เราเกิดทุกข์ต้องแสดงขึ้นที่จิต ให้เราเห็นจุดนี้ก่อน
เห็นความทุกข์นี้ก่อนแล้วเราค่อยพิจารณาแก้ไข เรื่องความรักเป็นอะไรถึงรัก ก็
พิจารณาเหตุผลเรื่อยจนกว่าจะสงบ แต่โดยมากจิตมักไม่ยอมพิจารณา อะไรเป็นของ
แสลงใจยิ่งจะไปเสริม

มันแก้ได้ด้วยกันนั้นแหละ สำคัญที่อุบายนของการแก้ เวลารักสิ่งนั้น สิ่งนั้นไม่ได้
รักเรา เราเก็บอย่าไปรักเขาก็ ลูกก็คนละคนกับเราให้แยกคนละประเภท นั่นก็ลูกนี่ก็เรา
อย่าให้คละเคล้าเป็นอันเดียวกัน ความคิดความเห็นการกระทำของเขาก็เป็นอย่าง ของ
เราเป็นอย่าง จะให้เป็นแบบเดียวกับเรา呢เป็นไปไม่ได้ เพราะไม่ใช่คน ๆ เดียวกัน

แยกไปอย่างนั้นแหล่ นี่เป็นเพียงเอกสารและกรุณาแยกไปอย่างนี้ เข้าใจหรือ ถ้าเรามีความพยายามมีความสนใจอย่างนี้ก็จะค่อยเบลลงไปเรื่อย ๆ พ่อจะไร้ภูมิปัญญาขึ้นมาเราก็พยายามแก้ หาอุบายนวีแก้

นับวันเหมือนกับลิง

เราไม่ใช่ลิงก็อย่าให้มันเป็นอย่างนั้นชิ แก้ไปอย่างนั้นชิ เราไม่ใช่ลิงจะให้มันเป็นเหมือนลิงได้ยังไง เราจะให้เก่งกว่าลิงไปอีกอย่างนั้นก็ใช้มิได้ชิ เรื่องอุบายนี้จะพยายามแก้เรานี่สำคัญมาก คือสติกับปัญญา

ท่านคงอย่างอริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรห บรรด ท่านว่าจะสำเร็จบรรดผล ก็ต้องสำเร็จด้วยอริยสัจ ๔ ใช้ใหม่คง

แล้วสำหรับคุณล่วงว่าสำเร็จด้วยอะไร

แล้วทำไม่ถึงจะต้องพิจารณาปฏิจสมุปบาท

ปฏิจสมุปบาทคืออะไร คุณเข้าใจว่าคืออะไร ปฏิจสมุปบาทนอกจากวงอริยสัจไปอย่างนั้นหรือ ปฏิจสมุปบาทนั้นแล้วคือตัวอริยสัจ และยอดอริยสัจเลี้ยด้วยอวิชชาปจจยา สุขара สุขารปจจยา...เรื่อย มันเกี่ยวมันเนื่องอยู่ภายในจิตนี้ไม่อยู่ที่อื่น

อริยสัจนี้มี ๔ เท่านั้นเอง แล้วปฏิจสมุปบาทมีตั้ง ๑๓

เช่น เราลองไปดูต้นไม้ ต้นไม่มีกิ่ตัน บอกว่ามีต้นเดียว แล้วทำไม่มีทั้งกิ่งทั้งก้าน ทั้งดอกทั้งใบ อันนี้ก็เหมือนกัน เข้าใจหรือที่ว่าทำไม่เจิงต้องพิจารณาอริยสัจ ที่อาจารย์อธิบายให้ฟังย่อ ๆ ทำไมท่านเจึงต้องให้พิจารณาปัจจยาการ ปัจจยาการนั้นแล้วคือตัวอริยสัจ สมุทัยสัจก็คือนั้นแหล่ ชาติปี ทุกขา ชราปี ทุกขา เหล่านี้เป็นทุกขสัจ ก็มีอยู่ในนั้น โสกปริเทวทุกขโถมนสุสุปายาสา สมุกวนุติ มันเกิดขึ้นพร้อมกันมีต้นเหตุเกิด อันนี้ ๆ แล้วก็ต้องไปอย่างนั้น ๆ ๆ แล้วของมันเป็นอย่างนั้น ที่นี่เวลาดับนี้แล้วมันจะต้องดับนั้น ๆ อย่างนั้น ๆ สุดท้ายก็ลง นิรชุณนุติ หมายถึงดับ พ้อวิชชาดับ คืออวิชชาอย่างเต็ม օเสนอวิราค...เรื่อย..ทั้งหมดดับ เข้าใจไหม

อย่างจะให้ท่านอาจารย์อธิบายเกี่ยวกับการพิจารณา เกส่า โลมา นา หันตา ตโจ ว่าจะพิจารณาอย่างไร

เราก็ดูซึ่งที่เกิดที่อยู่ของมันเป็นยัง ผม ขน เหล่านี้มันเกิดจากปุพโพโลทิตน้ำเน่า น้ำหนอนภายในไหหลอกกما ต้องจะต้องล้างต้องอาบน้ำทุกวัน ที่จะที่ล้างก็ เพราะเป็นของสกปรก นั่นละความจริงของมัน พิจารณาขัดเกลาออก กลับไปกลับมาหลายตลบบทวน ด้วยความมีสติจดจ่อ ไม่ให้กระแสของจิตแย็บออกไปทางโน้นทางนี้

พิจารณาไปตามอาการที่เป็น ๆ จิตใจจะเข้าใจตามความจริงและซึ้งไปโดยลำดับ แต่ การพิจารณาแล้วแต่อุบัติภัยของแต่ละราย ๆ เรียกว่าเป็นเทคนิคของแต่ละคน บอกก็ บอกได้แต่เงื่อนหนึ่งสองเงื่อน ส่วนเจ้าของไปพิจารณาตีแผ่นนี้ได้กว้างขวางมาก ครูอาจารย์เป็นแต่แนวแนวทางเป็นกรุยหมายป้ายทางให้เท่านั้น เราเองเวลาเราทำหน้าที่นี้ เราเป็นผู้บุกผู้เบิกผู้ชุดคัน ให้กัวงขวางละเอียดลออไปตามจริตนิสัยของใครของมัน และความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจากการพิจารณาของเรานี้เป็นความจริง รู้ก็รู้จริงเห็นจริง ละได้จริง เป็นความสุขจริง ๆ เป็นความเบาจริง ๆ ความปล่อยวางจริงโดยลำดับ ๆ นั้น

เรียกว่าความจำกัดความจริงมันต่างกันมาก ความจำนี้จำกัดไว้ก็จำ ไม่ต้องพูดที่อื่นพูดหลวงตาบ้านนี้ละ จะพูดนิทานหลวงตาบัวให้ฟัง หลวงตาบัวอยู่โน้น เรียนหนังสือ พอสอบได้นักธรรมตรี โอ้ ตีใจแรมเรานี่ภูมิสูงนะได้นักธรรมตรี สอบได้นักธรรมโทยิ่งตีใจใหญ่ ได้นักธรรมเอกเข้าไป ได้มหาเข้าไป โถ จะได้อาเชือกมามัดพุงมันจะแตกปัญญา มันมาก เข้าใจว่าเจ้าของมีความรู้มาก ความฉลาดมาก นี่มันจำได้เท่านั้น ความสำคัญนี้เลยเป็นกิเลสมาพอภูนตัวเพิ่มขึ้นอีก การเรียนนั้นแทนที่จะทำกิเลสให้เห้อดแห้งไป กลับเป็นการส่งเสริมฟื้นฟูกิเลสขึ้นมากหมายเต็มหัวใจ จนก้าวไม่ออก เพราะหนักความรู้ ความจริงมันหนักกิเลสเข้าใจใหม่

นี่เราพูดถึงเรื่องภาคความจำ เราไม่ทำหนินหากพูดตามความจริง คือความจำเป็นอย่างนั้น เรียนไปมากเท่าไรยิ่งมีความสำคัญตันมากขึ้น ๆ จนจะก้าวไปไม่ได้ เพราะมันหนักสติปัญญาความเฉลียวฉลาด ทั้ง ๆ ที่โง่ยิ่งกว่าเด็ก ครั้นพอเรารอออกปฏิบัติ ออกปฏิบัตินี้จะอาจริงอาจจัง เรียนแผนมันเรียบร้อยแล้วแผนจะฝ่ากิเลส เรียนแผนแล้วก็วางแผน เอ้า ดำเนินตามแผนตามภาคปฏิบัตินี้ การเรียนก็ยากแก่การจดจำ แต่ไม่ได้ยากเหมือนภาคปฏิบัติที่จะอาจริงอาจจัง ปฏิบัติเข้าไปพิจารณาเข้าไป พิจารณาอันใดจริงอันนั้น พิจารณาอย่างไรจริงอย่างนั้น ไม่ให้เคลื่อนคลาดเป็นอย่างอื่น บังคับเข้าไปจนเข้าสู่ความจริง เข้าใจไปโดยลำดับ ๆ

ที่นี่ความสำคัญมั่นหมายของตนที่เคยสำคัญไว้นั้น มันค่อยหลุดลอยไป ๆ นักธรรมตรีก็ไม่ทราบหายหน้าไปไหน ไปแล้วไม่กลับ นักธรรมโทก็ไม่ทราบข้อมูลนี้ไปทางไหนไปแล้วไม่กลับ นักธรรมเอกไม่ทราบว่าวิ่งไปทางไหนไปแล้วไม่กลับ มหาก็ไม่ทราบว่าโดดลงโลกในไปแล้วไม่กลับ จนกระทั้งยังเหลือแต่หลวงตาบัวเดียวันนี้ คิดเอาก็แล้วกัน ไม่มีเรื่องอะไรแหลมมีแต่หลวงตาบัวยังอยู่อย่างนั้นแหละ เข้าใจใหม่ที่พูดนี้ พофังเข้าใจหรือเปล่า

นี่เทียบให้รู้ความจริงความจำ เป็นอย่างนั้น อยู่่เปล่า ๆ ก็สายอย่างหนึ่ง ว่า ทุกข์ไม่ทุกข์ พ้อย่เปล่า ๆ ไม่มีอะไรที่นี่ ไม่มีความรู้ว่าอะไรแล้ว อยู่่แบบเช่น ๆ ช่า ๆ นี่สายจริง อยู่่แบบฉลาดนั้นแหลมันทุกข์ ทุกข์ เพราะความฉลาดมาก เราย่าเข้าใจว่าทุกข์ เพราะความโง่เงิ่นมากเลย ทุกข์ เพราะความฉลาดยิ่งมากยิ่งหนัก ให้โน่แบบพระพุทธเจ้า โน่แบบธรรมะพูดง่าย ๆ นะ แบบธรรมะมันสายดี ถ้าจะว่าฉลาดก็ฉลาด แบบธรรมเสีย ถ้าจะว่าโน่ก็แบบธรรมเสีย แสนสายหั้งสองอย่าง

ท่านอาจารย์ครับ คือการที่เรานั่งภานานี้ก็เพื่อต้องการความฉลาดแหลมคม และการหลุดพ้นต่อ กิเลส นี่เราตั้งความหมายไว้อย่างนี้จะถือว่าเป็นกิเลสหรือเปล่าครับ

การตั้งความหมายเอาไว้ มันเป็นแผนผ่ากิเลสไม่เป็นกิเลส ถึงเราจะปฏิบัติยังไง ๆ หรือเราจะต้องปฏิบัติอย่างนั้น ๆ กิเลสถึงจะระงับดับลงไปโดยลำดับ ๆ จนกระทั่ง กิเลสหายหมด นั้นเป็นแผนการของเรา ที่นี่เราก็ปฏิบัติตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติ ไม่เป็นกิเลส ทั้งนั้น คนอยากไปนิพพานก็ไม่เป็นกิเลส เพราะไม่ใช่คนตาย อยากไปนิพพานความอยากนี้เป็นมรรค เป็นทางเดินเพื่อความหลุดพ้น ความอยากเป็นสาเหตุให้ดำเนินเพื่อความหลุดพ้น อยากได้บุญอย่างพันทุกข์และทำความดีไม่เป็นกิเลส

อะไร ๆ ก็ไม่อยากเลย จะทำอะไรไปบ้าง พอมีความอยากรู้นิดหนึ่ง ๆ เป็นกิเลส แล้ว ๆ เลยไม่อยาก อยู่่เฉย ๆ เมื่อกับหัวต่อไปเสีย ไม่งั้นก็เรียกคนตายไปเสีย พวกล้วนเขามิ่งอยากรู้ได้นิพพานแล้วใช่ไหมคนตาย ถ้าว่าเขารู้ได้นิพพานแล้วไป กุศลา ဓมมา ให้เขารู้ได้ นิมนต์พระไปจนกว่าเต็มบ้านเต็มเมือง อยู่่ไหน ๆ ก็กวนเอามา กุศลา ဓมมา อกุศลา ဓมมา ไอ้นี่มันตายแล้วนา ทำไมไม่ว่าไอนี่นิพพานแล้วนา มันหมดความอยากแล้วไปนิพพานแล้วนา อย่ามากุศลาให้มันนา ทำไมไม่ว่าอย่างนั้นล่ะ

บางครั้งไม่ทราบว่ากิเลสคืออะไร

ที่ไม่ทราบว่ากิเลสคืออะไร นั้นแลคือกิเลส เข้าใจไหม ยังไม่รู้อยู่่หรือ นั้นแล กิเลส

ที่นี่ถ้าหากว่าเรารู้ว่ากิเลสคืออะไร ก็เป็นกิเลสไปอีก

นั้นคือธรรม เข้าใจแล้วหรือที่นี่ พอเข้าใจแล้วหรือ

คนเขายุกกันว่า คือธรรมของชาวบ้านเขากล่าวว่า กิเลสคือความเครียดของแล้วก็คุยกันไปคุยกันมา ผู้ที่ทำความช้ำก็เป็นกิเลส ผู้ที่ทำความดีก็เป็นกิเลส

ที่นี่เข้าใจแล้วหรือที่ว่าผู้หวังความดีดำเนินประพฤติปฏิบัติตนดีนั่นนะเป็นมรรค เข้าใจแล้วหรือ ความความอยากรู้ดพันทุกข์เป็นต้น เอาพูดง่าย ๆ เอาสุดยอดเลยนะอย่างไหนเป็นกิเลสมันมีขอบมีเขต ความอยากรู้ ๒ ประเภท ความอยากรู้เป็นประเภทของกิเลสก็มี ความอยากรู้เป็นประเภทของมรรคก็มี ไม่อยากมันไม่มีจุดหมายปลายทาง

แล้วเดินโซซัดโซเซไปชนกำแพง ไม่เดินไปตามทางดูซีหัวแตกอย่าไว้ไม่บอก เรื่อง กำแพงแตกนี่จะยากอยู่นั่น เราจะไปโน้นก็ต้องคำนึงถึงทางประดูเสียก่อนซิ ออกร่อง ช่องนั้นไปนั้น มันมีจุดความมุ่งหมายหลุดพ้นจากทุกข์ นี้พูดตามส่วนนี้ อันนี้ก็เป็น กระทุกได้อันหนึ่งเหมือนกัน แต่อย่าเอามาเป็นแบบอันหนึ่งนั่น ให้เอามาเป็นแบบอย่างหนึ่ง ต่างหาก ไม่ให้เป็นแบบอันหนึ่ง แต่ให้เป็นแบบหนึ่งต่างหาก แยกไว้สองก่อน

นี่เราเคยอย่างประจักษ์ใจที่เดียวไม่ลืมจนกระทั่งเดียว呢 เพราะมันเด่นมาก ที่ แรกไม่อยากบวช ยกหลวงตาบัวอีกแหละ ถ้าความเลื่อมใสพระเลื่อมใสพระศาสนามี เลื่อมใสยินดี แต่ไม่อยากบวช หากจำเป็นด้วยเหตุผลบังคับเบ็ดต้องบวช เวลาบวชไป แล้วดูหนังสือธรรมะ ดูที่ตรงไหนทำให้อะใจ ๆ เอ็ง ชอบกล ๆ เรื่อย มันสะดุดใจ ยิ่ง ไปดูพุทธประวัติไปดูประวัติของสาวก ໂอย จิตหมุนตัว เห็นพระพุทธเจ้าสลบก็เกิด ความสงสารท่านจนน้ำตาร่วงในขณะที่อ่านหนังสือประวัติท่านอยู่ ที่นี่ตรัสรู้ก็น้ำตาร่วง อัศจรรย์ท่าน ดูประวัติของสาวกที่เหมือนกันเป็นความอัศจรรย์ท่าน ได้รับความทุกข์ ความลำบากก็สงสารท่านน้ำตาร่วงเหมือนกัน ที่ท่านได้รับความวิเศษวิสคีบรรลุธรรม ก็เกิดความอัศจรรย์ท่าน

นี่ทั้งประวัติของพระพุทธเจ้าทั้งประวัติของพระสาวก เลยหมุนเข้ามาสู่จิตใจนี้ จิตใจก็หมุนเข้านั่นเลย หมุนเข้าเรื่องธรรม ที่นี่เรื่องภัยอกภัยจีดไปจางไป ๆ จิตยิ่ง หมุนเข้าไป ๆ ประหวัดเรื่องธรรมเรื่องมรรคผลนิพพาน อยากเป็นพระอรหันต์อยากไป นิพพาน เลยมีความอยากอันเดียวเท่านั้น อยากรอย่างเด่นนะไม่ใช่อยากธรรมชาติ อยากร จนว่าไม่ได้รับมรรคผลนิพพาน เอ้า ตายก็ตาย ก็มีปัญหาอันหนึ่งแทรกขึ้นมา เวลานี้เรา ต้องการมรรคผลนิพพานเต็มที่ เรียกว่าเต็มหัวใจแล้ว แต่มรรคผลนิพพานในศาสนามี จะยังอยู่หรือไม่น่า หรือว่ามรรคผลนิพพานเลื่อมไปหมดแล้ว ถ้าหากว่ามรรคผล นิพพานหมดเขตหมดสมัยแล้ว การบำเพ็ญของเรานี้จะบำเพ็ญยากลำบากแค่ไหนก็ไม่ เห็นเกิดประโยชน์ เพราะไม่มีผลเป็นเครื่องตอบรับกัน

เลยทำให้เกิดความคิดขึ้นมาอีกแห่งหนึ่งว่า ขอให้เราได้พับครูบาอาจารย์องค์ใด องค์หนึ่ง ได้ซึ้งแจงถึงเรื่องมรรคผลนิพพานให้เราฟังอย่างถึงใจว่า มรรคผลนิพพานมีอยู่ ไม่มีทางสังสัยร้อยเปอร์เซ็นต์เพียงเท่านี้ล่ะ เมื่อเราถึงใจแล้วเราจะมอบกายถวายตัว ฝากครูบาอาจารย์องค์นั้นไว้เลย และเราจะบำเพ็ญเพียรเพื่อความเป็นพระอรหันต์ เพื่อ นิพพานนี้อย่างเต็มความสามารถ ตายไหนไม่หมายปักษาเลย ขอให้เราได้ทราบอันนี้ อย่างถึงใจเด็ด ได้เชื่อว่ามรรคผลนิพพานยังมีอยู่อย่างถึงใจเด็ด การประพฤติปฏิบัติ เพื่อมรรคผลนิพพานนี้จะเอาให้อย่างถึงใจเหมือนกันกับความเชื่อนั้นแล

ที่นี่พอยด์เรียนตามที่เราตั้งคำสัตย์ไว้แล้วอุกมาตามหาท่านอาจารย์มั่น ตามมาอุดรฯ ท่านไปสกลนครแล้ว เรายังเลยไปหนองคายเลี้ยก่อน พักอยู่วัดทุ่งสว่างนี้ ๓ เดือน ที่นี่ตามท่านไปถึงสกลนคร เลยไปถึงที่อยู่ของท่านบ้านโศกนารน ปีนี้ท่านจำพระชาที่บ้านโศก พอยไปถึงท่านเม็ดพอดี ท่านกำลังเดินจงกรมกับกันอยู่ข้าง ๆ คลาหลังเล็ก ๆ ท่านกับห้องอยู่ที่นั่น ห้องนั้นแหละเป็นห้องที่เราไปแอบฟังท่านสวดมนต์ ที่นี่พอยเราไปถึงเท่านั้นละ ปัญหาที่เราคิดไว้ทั้งหมดเต็มอยู่ในหัวใจนี้ เมื่อกับท่านมาบันทึกเอาหมดทุกแต่ทุกมุม พอยไปถึงท่านปัญหาที่เราคิดไว้ทั้งมวลนี้ท่านแจงออกในขณะนั้นเลย เมื่อกับว่าเนี่ย่นมารคพลนิพพาน ลงบ้าไปไหนคงว่าอย่างนั้น รู้ไหม มารคพลนิพพานอยู่ตรงนี้ ๆ ๆ เห็นไหม ๆ

ฟังเท่าไรยิ่งซึ้ง ๆ จนกระทั้งหายสักหายทั้ง ๆ ที่กิเลสยังมีเต็มหัวใจนะ หากหายสักแล้วที่ว่ามารคพลนิพพานมีหรือไม่มี มีแต่ความแน่ใจว่ามารคพลนิพพานมีอยู่อย่างสมบูรณ์ดังที่ท่านอาจารย์ได้ชี้แจงให้เราทราบอยู่ขณะนี้ เมื่อกับว่าท่านถอดออกมาจากหัวใจของท่าน ถ้าเป็นวัตถุก็เมื่อกับว่าท่านถอดออกมานี่น่าเห็นใหม่ตาบอดหรือ ถ้าคนไม่ตาบอดเราอาจไว้ฝ่ามือนี้ต้องเห็นเสมอ นี่เห็นแล้วยัง ๆ เรา ก็อยากจะพูดให้มันเต็มปากว่า ไม่เห็นยังไงก็枉อยู่บนฝ่ามือ คือความเชื่อมันเชื่อแล้วเชื่อท่าน เพราะท่านถอดความจริงออกมายากใจให้เห็นชัดเจน

ที่นี่เรื่องทั้งหลายที่ว่าความอยากอันนี้มันรุนแรง พร้อมด้วยที่นี่น้ำความอยากยังสักผลอยู่ยังมี เรียกว่าความอยากยังไม่สมบูรณ์ พอยท่านแสดงเรื่องมารคพลนิพพานให้ฟังแล้ว เอาละที่นี่ท่านอาจารย์อธิบายถึงขนาดนี้เชื่อแล้วยัง เชื่ออย่างถึงใจเอ้า ที่นี่เราจะจริงใหม่ ต้องจริงไม่จริงไม่ได้ จริงอาจตายเข้าว่าเลย แล้วมันก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ ความเพียรของผู้ที่อาจตายเข้าวากับความเพียรธรรมดานี้ต่างกันในคน ๆ เดียวกัน ความเพียรธรรมดานี้เป็นอย่างหนึ่ง ความเพียรที่มีความเชื่อมั่นและความมุ่งมั่นต่อสิ่งนั้นที่กำลังอย่างล้นหัวใจแล้ว ความพยายามที่จะให้เข้าถึงจุดนั้นต้องฟัดเต็มเหนี่ยว เอา ตายก็ตายไม่ตายให้รู้ มีเท่านั้น เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ถ้อยไม่ได้ ตายในสนาમรบ นี่มีแต่ความอยากจุงไปเท่านั้น

เราอาจความอยากเข้ามาเทียบเคียงดู ความอยากนี้อยากจริง ๆ อยากรุดพ้นอย่างรู้อย่างให้มารคพลนิพพาน อยากเป็นพระอรหันต์อย่างจริง ๆ หลวงตาบัวตัวเท่าหนูก์ตามความอยากมันเท่าภูเขา พอยได้ทราบความจริงจากท่านอาจารย์มั่นแล้ว เอ้า ที่นี่กินให้สมอยากนะ พูดง่าย ๆ พูดอย่างงั้นนะ กินให้สมอยากก็คือว่า เอ้า ทำให้เต็มที่ ซึ ตั้งแต่นั้นแหละความเพียรถึงเป็นเหมือนกับกังหัน อุ้ย เมื่อกับอะไรไม่รู้แหละพูดไม่ถูก ไม่มีจิตที่จะแยกออกไปที่ไหน ๆ เกี่ยวกับประชาชนเพื่อนฝูงอะไรเลย หมุน

ตัว ๆ เราไม่เคยสนใจคิดว่าเราจะได้เป็นครูเป็นอาจารย์สั่งสอนประชาชนอย่างนี้ แต่มันเป็นขึ้นมาได้อย่างไรก็ไม่รู้ ขณะที่หมุนตัวเข้าตะลุมบอนไม่คิดเป็นคิดตายอะไร กับผู้ใดทั้งนั้นนอกจากเจ้าของอย่างเดียว เข้ามาอยู่ตามธรรมดานี้ไม่ได้ หากยังแต่ในป่า ในเข้า หากอยู่กับหมู่เพื่อนองค์หนึ่งสององค์สามองค์ไม่สะดวก พลิกคิดใหม่

เพราะเรารู้ในใจของเราระบบความเพียรไม่สะดวก อญญาณเดียวทั้งนั้น อยากกินก็กิน ไม่อยากกินก็วันช่าง เอ้า ตายก็ตาย โถ จนหนังห่อกระดูก แต่ก่อนมันหนุ่มป้อนนะ ก็อายุ ๒๗ ออกปฏิบัติ แล้วหนังห่อกระดูกเป็นยังไง ผอมหรือไม่ผอมฟังซิ จนกระทั่งลงมาหาหมู่เพื่อนพากันตกตะลึง แม้แต่ท่านอาจารย์มั่นยังตกตะลึง โซ่ ทำไมเป็นอย่างนี้ เหลือง เป็นขึ้นลงมาจากภูเขา โอ้ ทำไมเป็นอย่างนี้ พ่าว่าย่างนั้นท่านก็แก่ปุบ มันต้องอย่างนี้จึงเรียกว่านักรบ นั่น ท่านกลัวเราจะอ่อนแอกร้องให้เง ฯ เช้าใจไหม พอท่านว่าทำไมเป็นอย่างนี้เดียว ก็ร้องให้เง ฯ ถ้าว่ามันต้องอย่างนี้ซึ่งเรียกว่านักรบ ท่านแก่ปุบเดียวเลย เพราะเรามันเป็นเหมือนกับลูกตัวแดง ฯ อยู่นี่นั่น มันค่อยแต่จะอดจะอ่อน พ่าว่า ทำไมเป็นอย่างนี้ค่อยแต่จะร้องให้เง ฯ ท่านจึงรีบตัดปุบเลย มันต้องอย่างนี้จึงเรียกว่านักรบ

การปฏิบัติตามความอยากรู้จักจึงต้องหมุนของมัน เรากล้าพูดได้อย่างเต็มปาก เราไม่ได้อวดรู้วัดฉลาด เรากล้าพูดตามความจริง เพราะเราไม่อยากพูด มันไม่อยากมันไม่ทิว แต่เมื่อเหตุผลที่ควรจะพูดมีก็พูด โดยยกความอยากรู้จักกับความอยากรู้ที่เป็นต้นเหตุ เป็นกิเลสขึ้นมาเทียบกัน เราอยากรู้ทั่วไปเรื่องที่เราเกี่ยวข้องกับความอยากรู้ นิพพาน ที่นี่ความเพียรให้สมใจกับความอยากรู้ที่ได้เคยทำเต็มสติกำลังของเรา จนถึงกับบางครั้งบอกมองเลยเชียว เอ้า ตายก็ตายเถอะ มันถึงขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อจริง ฯ มันมีนี่ จะถอยไม่ได้ออกจากตายกับพุ่งเท่านั้น

ถ้าเป็นส่วนก็พุ่ง ไม่ทะลุอาให้ทะลุ ถ้าเป็นคนโคนตนไม่ให้ทะลุ ที่เราจะถอย นานถอยไม่ได้แล้ว มันเข้าหัวเลี้ยวหัวต่อจะเข้าด้วยเข้าเข้มถอยไม่ได้ ลงประจัญบานกันอยู่ขนาดนั้นจะถอยไม่ได้เลย ต้องสู้ เอ้า ตาย ไม่ตายให้ชนะ นั่นละมันเป็นระยะ ฯ ที่มันวางแผนไว้ในเรื่องสละชีวิตนี้ก็วางแผนอยู่แล้ว พอถึงคราวเข้ายิ่งเห็นเข้าไปอีก หนักเข้าไปอีก อ้าวไปเดอะ ไม่ไปไม่รู้ ตายก็ตาย เพราะอะไร เพราะความอยากรู้อยากรู้เห็น โซ่ ความทุกข์ความทรมานความลำบากลำบานในชีวิตนี้ ก็ในเวลาปฏิบัติกรรมฐานนี้เอง เพราะอำนาจแห่งความอยากรู้นั้นก็จริง ฯ เราไม่รู้ว่าเราจะยังเหลือเป็นผู้เป็นคนเดนตายอย่างนี้

หมู่เพื่อนก็ไม่มีแต่ก่อน เพราะเราไม่สนใจกับใครนี่ เช้าป้าไปอยู่คนเดียวกี่วันช่าง ข้าวอยากกินก็กิน ไม่อยากกินก็วันก็ช่าง เวลา_mันจะตายจริง ฯ ก็เดินโซซัดโซเซ

ออกไปบินหาตัวฉันเสียวันหนึ่งแล้วหายเงียบไปเลย เพราะเหตุไรถึงต้องทำอย่างนั้น เรายังคงหายใจเรียบ พอได้กินอิ่มเต็มท้องแล้วมันนอนอยู่เหมือนหมูไม่ยอมลุกจะซิจะมาเลี้ยงหมูได้หรือ นี่ไม่ใช่โรงเลี้ยงหมูนี่นะ ที่นี่เวลาเราอดเข้าไปเท่าไร ร่างกายชูบ ผอมลงไปร่างกายไม่มีกำลัง แต่จิตใจมันดีดึง ๆ เห็นอยู่ชัด ๆ อันนี้จะพาอดไม่ใช่อะไรนะ พอกถึงเวลาที่เราจะฉัน โอ้ มันเกิดอธิกรณ์เกิดคดีกันในศาลเดี๋ยวนี้ อันนั้นคิด บอกขึ้นว่า นี่จะอดให้ตายเชียวหรือ มันกำลังจะตายอยู่แล้วนะ คนหนึ่ง โอ้ เวลาเมื่อได้ กินแล้วมีง่วงนอนอยู่เหมือนหมูนี่แหละมันยิ่งตาย ขึ้นเชียงแล้วไม่ยอมลง จะให้มันกินอะไร นักหนา

ทดลองเราคนนี้เหละเป็นผู้พิพากษา โอ้ อดบังอิ่มบังนั้นเหละดี เอาตรงนั้น เรา ก็ฟัดลงไปเรื่อย จนกระทั่งมันไปหมดสติกำลังความสามารถแล้ว ก็เป็นหลวงตาบัวที่ โร่ยุ่อย่างนี้ อะไรก็เลยไม่อยาก จะว่าคนตายหรือตายแล้วทำไม่มาพูดอยู่อย่างนี้ใช่ไหม มันไม่อยากกับอกไม่อยาก ใครจะว่าอะไรก็ตาม ว่าเราบ้าก็ยอมรับว่าบ้า บ้าไม่อยากจะ ว่าจัน อยากไปสรรศ์ก็ไม่อยาก อยากไปนิพพานก็ไม่อยาก อยากเป็นพระอรหันต์ก็ไม่ อยาก อยู่เฉย ๆ เมื่อหลวงตาบัวนี่จะว่าไง มันก็เท่านั้น หมดแล้วเรื่องแก้ปัญหาเรื่อง อยาก แล้วก็ไปแปลงอกพิจารณาดูซิ ถึงเวลา มันอยากมันก็อยาก ถึงเวลา มันอยากนัก อุ๊ย ไม่สมหวังอะไรขี้เกียจอย่าง ไม่อยากเลือยอยู่อย่างนี้เหละจะว่าไง

ไม่มีความอยากรู้ไม่มีเครื่องดูดดื่มจิตจะหมุนไปได้อย่างไร มันต้องมีพลังของมัน นี่มีมนต์พิพานเป็นเหมือนแม่เหล็กมันดึงดูดจิตให้หมุนตัว ๆ ในใจ อะไรก็ตามงาน อะไรก็ช่างเลอะ ถ้าไม่มีกำลังใจเป็นไปไม่ได้ อันนี้กำลังใจบังคับ ความมุ่งมั่นนั้นจะเป็น ตัวพาให้หมุน ความมุ่งมั่นต่อสิ่งที่เราต้องการมันมุ่งมั่นเจาะจง ๆ มุ่งไม่หยุดไม่ถอย ความเพียรทุกด้านก็หมุนไปตามกันหมด อดก็ยอมอด อิ่มก็ยอมอิ่ม เป็นยอมเป็น ตาย ยอมตาย ถึงคราวแล้วอยู่ไหนก็ตาย โลกนี้มีป่าช้าด้วยกันทุกตัวสัตว์ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ขึ้นมาอย่างนี้ อุํย ยาเม็ดหนึ่งก็ไม่เคยติดย่ามว่าไง แล้วก็สอนตัวเองนะ

เราพูดอย่างนี้เราไม่ได้ประมาทดมอ คืออุบายพิตเจ้าของเพื่อให้แข็งเกร่งร้าย ในจิตเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา มันจะคิดหาหายนะหาคิดไปไหนจะ ป่าเหล่านี้พอกสัตว์ เหล่านี้เข้าอยู่นี่ เขาไม่เห็นมีลมมีเมฆมีไฟมีโรงพยาบาลมีหყูกมียาภัย เขายังไม่เห็นสูญ พ้นสูญ ทำไมเราคนทึ่งคนว่าเป็นพระกรรมฐานด้วย ยังต้องเสาะแสวงหาหายนะหา แรกสูญ สัตว์ไม่ได้ซิ เราแพ้สัตว์ เราต้องการความแพ้สัตว์หรือ ถ้าไม่ เอ้า ถึงคราวตายมันก็ตาย สัตว์ก็ตาย คนก็ตาย ใครก็ตาย ที่นี่จิตก็หมุนตัวเข้ามา มันไม่ไปคิดเสาะแสวงหา เรื่องหყูกเรื่องยา มันก็พุงเข้ามาเป็นน้ำให้หล่อช่องเดียวมันก็มีกำลัง พุง นั่น นี่หมายถึง อุบายแก้เจ้าของในเวลาปฏิบัติ เราแก้อย่างนั้นเรื่อยมา

ถ้าจะไปคิดเรื่องหยกเรื่องยาแล้วจิตใจมันอ่อนเปียกไปหมดแล้ว เลยไม่สนใจ กับธรรม อันนั้นจะดีอันนี้จะดีจะถูก เลยยุ่งอยู่โน่น ที่นี่มีแต่สิ่งที่จะถูก ๆ เจ้าของเลยจะ ตาย อันนี้ร่างกายมันอ่อนก็จริง ร่างกายเป็นยังไงก็ตามแต่จิตไม่ได้เป็น จิตมันดีดอยู่ผึ้ง ๆ มันแข็งตัว เพราะจิตกับกายเป็นคนละอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราอยากราบรื่องจิต กับกายแม้อุ่นด้วยกันแรกยังไม่ทราบ ถ้าเราอยากราบรื่องให้ปฏิบัติซึ พระพุทธเจ้าเป็นคน จริงด้วยการปฏิบัติ รู้จริงเห็นจริง สอนโลกสอนด้วยความจริงไม่ได้มาหลอกหลวงโลก กายเป็นกาย จิตเป็นจิตจริง ๆ ปฏิบัติไปพ่อรู้ความจริงแล้วจะปฏิเสธความจริงลบความ จริงลบได้หรือคนเรา ลบไม่ได้ ปฏิบัติตามหลักพระพุทธเจ้า ถ้ารู้อย่างพระพุทธเจ้า แล้วจะไม่ทราบพระพุทธเจ้าลงคอได้หรือคน ต้องทราบ ไม่ยอมพระพุทธเจ้าจะยอมใคร ความจริงโครงลบได้เมื่อไร ของปلومถึงสูญ ของจริงไม่สูญเหละ พระพุทธเจ้าสอนด้วย ความจริงทั้งนั้น

อยากขออนุญาตตามท่านอาจารย์ว่า อย่างในวัยของเด็ก ๆ นักศึกษา การที่จะ น้อมนำให้เข้าได้เข้ามาสนใจทางด้านธรรมะนี้ เราจะใช้วิธีการอย่างไรให้มีผลมากขึ้น คือเด็กพวงนี้ยังอยู่ในวัยซึ่งเรียกว่าคิดว่าจะรับทางนี้ยากหน่อย เพราะยังมีความสนุก สนานหรือมีอะไร ๆ อยู่ ซึ่งตอนนี้ทางวิทยาลัยก็มีความมุ่งหวังที่จะปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ ให้ในทางที่ถูกต้อง

อันนี้ก็พอทราบ วัยนี้กำลังรุนแรง ถ้าพูดถึงเรื่องขั้บรถก็มักจะเหยียบเต็คันเร่ง เบรกจะไม่ค่อยสนใจ และก็ให้สนใจเบรกด้วยนะ เพราะถ้าเหยียบเต็คันเร่งอย่างเดียว มันลงคลองได้ ถ้าเหยียบเบรกห้ามล้อเท่านั้นไม่ให้ลงคลองนั้นก็เป็นความปลอดภัย ชีวิต จิตใจของเราเป็นของมีคุณค่ามาก การเหยียบเบรกห้ามล้อไม่เป็นของลำบากนี่ ยังดีกว่า การเหยียบคันเร่งเพื่อความшибหายอย่างเดียวันตัวช้ำ ให้เราภักธรรมมั่นคง ความ อยากรายกตัวกับทุกคน แต่การหักห้ามตนเองให้อยู่เพ้อเมาะพอดีนั้นเป็นความ หมายสมสำหรับเราซึ่งเป็นผู้รักษาและรับผิดชอบเรา และเพื่อความมั่นคงในตัวของเรา ทั้งปัจจุบันและอนาคต ต้องไปจากการรักษาตัว ไม่ใช่เป็นไปจากการปล่อยตัว คนเราจะ มีความเจริญรุ่งเรืองมีความสุขความสบายขึ้นอยู่กับการรักษา ไม่ใช้ขึ้นอยู่กับการปล่อย ตัว นี้ให้พากันจำเจาไว้นะ

เป็นยังไงธรรมมันถึงไม่ชอบ เรายกถามใจเราบ้าง บทเวลาโลกทำไม่ชอบนัก ธรรมทำคนให้เสียหายอย่างไรบ้าง ธรรมทำความเสียหายให้เราอย่างไรบ้างจึงไม่ชอบ ธรรม และโลกทำความดีความชอบ ทำความร่มเย็นเป็นสุขให้เราอย่างไรบ้างเราถึงชอบ เอานักເຫาหนา ตั้งปัญหาขึ้นถามตัวเองก็พอจะได้รับคำตอบจากตัวเองไม่มากก็น้อยใช่

ใหม่ล่าส์ แต่ส่วนมากมักไม่ถ้าม มันต่ออยเลย ๆ นั่ซี ต่ออยเลย ๆ อย่างที่เข้าพูดว่า ปัญญาชนนั่ ให้ระมัดระวังนะ ปัญญาชนเป็นขั้นของคนมีปัญญา เป็นผู้มีหลักฐาน เป็นผู้ที่ควรเชื่อถือได้ เป็นคนที่ควรเคารพนับถือ ตรงกันข้ามอย่าให้เป็นอย่างว่าปัญญาชน แบบชนดapse เข้าใจใหม อย่างนี้มักจะเป็นชนดapse เข้าใจใหม อย่าให้เป็นชนดnbsp;

คือตามหลักสูตรที่เขียนเกี่ยวกับการสอนทางด้านศีลธรรม เขียนไว้พร้อมทุกอย่าง แต่รู้สึกว่าการปฏิบัตินี้แม้แต่ผู้สอนผูกก็ลองสอบถามดูว่า ท่านลองปฏิบัติตามบ้าง หรือยัง ผู้สอนก็บอกว่ายังเลย ที่นี้ก็เลยไม่รู้จะทำอย่างไร

ถ้าอย่างนั้นมักก็เป็นแบบนายด้าบที่อยู่อุดรนี่นั่ เขาไม่ใช่เป็นนายด้าของอย่างจริงจังอะไรหรอก เพื่อนฝูงเสกสรรช์ให้ชื่อเขาว่า นายด้า เวลาเข้าไปเที่ยวสนุกสนานกับเพื่อนฝูง เขายังเป็นคนที่ดีขึ้นมาอย่างนั้นและมันไม่มีเครื่องอะไรหรอก อันนี้ก็เวลาเข้ามาเป็นยังไงที่เขียนตั้งแต่เด็กให้เข้าเป็นยังไง อ้อ อย่าถามเพื่อน เราจะเขียนไปอย่างนั้นและ นั่นใช่ไม่ได้นะจะเป็นเหมือนนาฬิกา นายด้าไม่มีเครื่อง干什么 ไปอย่างนั้นและ อันนี้ก็เขียนโน้ต ฯ ไปอย่างนั้นและ อันนี้ก็เขียนโน้ต ฯ ใช่ไม่ได้และ อย่าไปเขียนโน้ต ฯ ซิ ให้ปฏิบัติตัวให้โก้ด้วยศีลด้วยธรรม ถ้าศีลธรรมห่างเหินมากเท่าไรโลกกันบ้านเดือดร้อน

คนเราไม่มีข้อมูลเป็นที่ยึดเคียงด้วยความต้องการที่สุดเลย ถ้ามีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดแล้วพออยู่พอดีเป็นพอดีคนเรา มองดูก็น่าดู ไม่ว่าจะฟังเสียงกันฟังผิดกัน คนมีธรรม กิริยาที่แสดงออกย่อมมีกฎหมายเกณฑ์ แสดงการรักษาตัวความส่ายงามให้เห็นชัดเจน คนไม่มีธรรมแล้วไปดูซึ่คนนี้เหล้าเป็นยังไง ลองถามดูซิ โอ๊ะ ความฉลาดอยู่ในตัวโง่ที่กำลังมาเต็มที่นั้นและ เข้าใจใหมเวลาเกินเหล้ามาแล้วสติกไม่มี ปัญญาไม่มี ลองไปว่าแก่งโง่ดูซิ โอ๊ะ ในโลกนี้โครงฉลาดยิ่งกว่ากุวง นั่นเห็นใหม แล้วพูดไม่มีหยุดไม่มียั้ง น้ำลายหมดกินน้ำเรือยเข้าไป น้ำเหล้านั้นและ ประเดี่ยว ก็ลากลากรับ แล้วคุยไม่ไปอึก เดี่ยวก็ลากลากรับหมดวันยังค่ำ ถ้าคนดีไม่หนีแล้วมันจะลาอยู่ทั้งวันนั้นและ เข้าใจใหม พากน้ำลายฟู

นี่เราดูกันอย่างนี้รู้ คนไม่มีศีลธรรมเป็นยังไง น่าสลดสังเวชใหม เรายังถึงขนาดนั้นก็ตาม มันด้อยกว่านั้นก็แสดงว่าเรายังเป็นอย่างนั้นอยู่ ให้พยายามปรับตัวของเรา เพราะไม่มีอะไรมีคุณค่ายิ่งกว่ามนุษย์ ยิ่งกว่าตัวของเรา เรายพยายามรักษาเราด้วยศีลด้วยธรรม เอาอื่นมารักษาไม่ได้ ศีลธรรมจะทำคนให้ดีทั้งนั้น ไม่เคยมีศีลธรรมข้อใดทำคนให้ล้มลงเสียหาย นอกจากกลิ่นที่เป็นข้าศึกของศีลธรรมเท่านั้น จะมาลบล้างธรรมในหัวใจคนไม่ให้เกิดความเชื่อความเลื่อมใสในบุญในกรรม ในบาปบุญคุณโภชنة ให้หั้ง

นั้น ให้เชื่อแต่สิ่งที่จะจดดิ่งว่าเป็นของดีอย่างเดียว คนนั้นจะชิบหายได้ล้มจมได้ เพราะความเชื่อฝ่ายต่างๆ

ธรรมนี้ไม่มีที่จะทำให้เสียหาย ถึงเขามาตanhินทั้งบ้านทั้งเมืองก็ตามเลือะโ้อ ไอ้นี้จะตายนี่ทำอะไร กินเหล้ากับเขาก็ไม่เป็น ดื้มสุรา咽ไม่เป็น ฉกฉกไม่เป็น ปลันไม่เป็นจีไม่เป็น “ก็ข้าไม่เป็นผีเป็นยักษ์เหมือนพากเรอ” ไม่ต้องตอบอย่างนี้ก็ได้ ใช่ไหม เราก็เป็นคนดี ๆ นี่แหล่ะ เขาก็เอาปากเขานั่นแหล่พูด เขารู้ความคิดเขามาคิด เขารู้น้ำลายของเขามาใช่ หมดน้ำลายของเขาก็ไปเอง เราก็เป็นคนดีอยู่ เขาก็เป็นคนหมดน้ำลายไปเปล่า ๆ นี่ล่ะคนดีไม่ขึ้นอยู่กับคนจะมากหรือไม่ซม มันดีอยู่กับคนนั้นเอง ถ้าคนชั่วแล้วก็ทำชั่วอยู่ในตัวเอง ไม่มีใครไปว่าชั่วก็ชั่วอยู่ในตัวของมัน นี่ล่ะธรรมของพระพุทธเจ้าท่านสอนไว้อย่างนี้ หลักของกรรมคือการกระทำการแสดงออกให้เห็นว่าเป็นคนดีคนชั่วได้อย่างชัดเจน ให้รำมัดระวัง

เราก็คิดถึงเรื่องว่าธรรมดaconไข้มักจะชอบของแสลงมากกว่าใช่ไหม ถ้าเราไม่อยากตายก็ให้เราเชื่อหมอบ้าง ถ้าอยากตายก็ไม่ต้องเชื่อหมอ อะไรเป็นของแสลงเอามาฟัดมันเดี่ยวนี้แหลกเดี่ยวนี้ กุสลาไม่จำเป็น ทันไม่ทันก็ตามเสร็จไปเลย เข้าใจไหม แล้วพระท่านจะรำคัญนะ ตายเกลื่อนอยู่นั่นแล้วยุ่งแต่พระมาสวัด กุสลา อมุมา อกุสลา อมุมา หากความฉลาดใส่ตัวนิดหนึ่งไม่มี ทำไมถึงทำลายตัว ถ้าว่าคนฉลาดทำลายตัวได้ยังไง เราต้องสอนเราให้ฉลาดซิ พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า กุสลา อมุมา ธรรมยังคนให้ฉลาด คือให้ปฏิบัติตามอรรถตามธรรมแล้วจะเป็นผู้ฉลาดรักษาตนได้ดี อกุสลา อมุมา เรื่องทำคนให้โง่ ปฏิบัติตามมันเท่าไรยิ่งโง่ลง ๆ จนกระทั่งบัดซบ นั่น มันเร็วยิ่งกว่าพระจะมากุสลาเป็นไหน ๆ โน่น ความชั่วของคน ความJMของคน ความตายนของคนด้วยความชั่วเป็นอย่างนั้นแหล่

ก็อดบ้างซึ่งของแสลง เรายেตตามของแสลงมาเท่าไรแล้ว ได้ผลอย่างไรบวกกับลบกันซิ เราก็เป็นปัญญาชนคนหนึ่ง ทำไมเราจะโง่ต่อเล่ห์เหลี่ยมกิเลสฝ่ายต่ำธรรมเอานักหนา ธรรมของพระพุทธเจ้ากระเทือนโลกามากมาย ทำไมไม่เอามายึดมาปฏิบัติมาพึงมาเกาะบ้าง เราต้องคิดอย่างนั้น แล้วเราจะได้เงื่อนดีอกมาใช้จันได้แหล่ถ้าเรามีแจ่คิดอยู่อย่างนี้

อย่างจะขออนุญาตอีกสักคำตามนะครับ ค่านิยมของชาวเราขณะนี้รู้สึกว่า่นิยมวัตถุมงคลมาก เราจะมีวิธีการแนะนำเข้าอย่างไรบ้างให้เขามีความเข้าใจ

ถ้าพัฒนาจิตได้พอสมควร หรือพัฒนาจิตได้ดีแล้ว วัตถุนิยมก็เป็นมงคลเป็นประโยชน์ เพาะออกจากการจิตที่เป็นมงคลอยู่แล้ว ถ้าจิตไม่ดีจะพัฒนาอะไรก็เท่านั้นแหล่ไม่เป็นท่า เพราะจิตมันเลวพัฒนาอะไรก็เลว เหลวไปหมด มันขึ้นอยู่กับจิต

เพราะฉะนั้นการพัฒนาจิตจึงเป็นอันดับหนึ่ง ตามหลักพระพุทธศาสนาท่านสอนอะไรก็ตาม จะดำเนินหน้าที่การงานอะไรก็ตาม ถ้าจิตไม่เป็นผู้อุปโภคหน้าทำงานแล้ว สิ่งเหล่านั้นจะไม่เป็นการเป็นงานอะไรให้เลย มันขึ้นอยู่กับความโง่หรือความฉลาดของจิต

เอ้ายกตัวอย่างเช่น นายช่างแปلن คำว่านายช่างแปلنต้องเป็นผู้รอบคอบทุกสิ่งทุกอย่างในแปلنใช่ไหม ถึงจะนำแปلنออกมารังบ้านสร้างเรือนได้ แล้วให้นายสายยามมาสร้างแปلنให้คนปลูกบ้าน มันจะฟادอะไรขึ้นมา เห็นไหม นี่แหละมันพัฒนาออกแบบจากจิตเลี้ยก่อน ก่อนที่จะมาเป็นแปلنมันออกแบบจากจิต จิตได้เรียนได้ศึกษามาเรียบร้อยแล้วถึงจะสำเร็จรูปออกแบบเป็นแปلنได้ และเมื่ออุปกรณ์เป็นแปلنแล้ว ก็สร้างตามโครงการของแปلنนี้แล้วก็เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา จนสำเร็จเป็นรูปร่างอันสมบูรณ์ เพราะแปلنนี้ เพราะจิตนี้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา

ที่นี้ทางด้านจิตใจเกี่ยวกับเรื่องธรรม ก็ศึกษาทางธรรมะให้รอบคอบทั้งทางโลกทางธรรม เอ้า พัฒนาไปไหนไปเคลื่อนไม่มีเสีย ท่านจึงสอนให้พัฒนาจิตเป็นสำคัญมาก ไอ้เรานี่พัฒนา กันตั้งแต่ภายนอกจะซึ่งไม่พัฒนาภายในจิต วางระดับหน้าร้านไว้ โอ้ไซ สวยงามอร่ามตาเหลือเกิน ภายนอกมีแต่ข้อมูลรำขึ้นมาแห้ง ใครจะเข้าไปเหยียบในร้านได้ล่ะ เหยียบก็ไม่อยากจะเหยียบอย่าร่าแสวงมองดูเลย นั่นนั้นเป็นอย่างนั้นละ

ให้ประดับภายนอก ก็ประดับ ภายนอกดี ของดี ๆ เขาเอาใส่ในตู้ เชฟไว้เรียบ นั่นเห็นไหมของดี นักประณญาณ์ท่านไม่oward ผู้ที่oward ก็ นั่นคือตัวเก็บเข้าใจไหม โฆษณาป่าง ๆ อันนั้นดี อันนี้ดี ๆ นะ นั่นละตัวเชื่อตัวโน่ตัวเชื่อว่าชีวิตชีวิตร่วมกัน ตัวไม่เป็นท่า ของดีไม่จำเป็นต้องไปโฆษณา อยู่ไหนอยู่ได้ ของดีไม่ดีน เข้าใจไหม ของดีแล้วไม่ดีน คนทุรนทุรายคนจะตายละมันดีน เข้าใจไหม อันนี้พากจะตายมันดีนรู้ไหม คนปกติเข้าจะไปดีนอะไร คนไข้มันดีนมันจะตาย เอาละอย่าพา กันเข้าดีหลับนะมาหาหลวงตาบัวนี่

ผู้อยากรู้จะเรียนถามถึงเรื่องการกระทำวิปัสสนา ทราบว่าท่านพระอาจารย์เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในทางปฏิบัติทางวิปัสสนามาก คำถามแรกก็อยากรู้จะเรียนถามท่านพระอาจารย์ว่า การกระทำวิปัสสนานั้นมีคุณค่าต่อชีวิตของมนุษย์อย่างไรบ้าง

คุณค่าของการอบรมจิตทางวิปัสสนานี้มีมากมาย แต่จะอธิบายเพียงย่อ ๆ พอดีใจความ คือทำให้เป็นคนเยือกเย็น แม้จะเดยมีนิสัยใจร้อนหรือวุ่นวายต่าง ๆ มา แต่เมื่อได้รับการอบรมจิตใจให้มีความสงบพอ มีทางคิดอ่านได้บ้างแล้ว ย่อมทำผู้ปฏิบัตินั้นให้กล้ายเป็นคนใจเย็น เป็นคนมีเหตุมีผลไม่รวดเร็ว ทำอะไรก็ทำด้วยความใจ และเป็นการเป็นงานจริง ๆ ไม่เป็นนิสัยจัดจด นี่เป็นผลย่อ ๆ ของการทำวิปัสสนาที่อธิบายในข้อหนึ่ง

การกระทำวิปสัสนานั้นเราจะทำได้ยากง่ายเพียงไร

ถ้าเราเป็นคนยาก การทำวิปสัสนา ก็ยาก ถ้าเราเป็นคนชอบง่ายหน่อย วิปสัสนา ก็ง่าย เพราะถ้าเราเป็นคนยาก พอเริ่มจะทำวิปสัสนา ก็เห็นว่ายากไปเสียแล้วไม่อยากทำ วิปสัสนา ก็กลายเป็นของยากไปด้วย ถ้าเราเป็นคนชอบวิปสัสนา พอทราบว่าทำวิปสัสนา มีผลดีอย่างนั้น ๆ เราชอบที่จะทำ การทำวิปสัสนา ก็ง่าย เพราะเราเป็นผู้พาก็ง่าย

ผู้กราบเรียนถามอีกอย่างหนึ่ง เท่าที่เคยได้ยินคนพูดกันว่า การปฏิบัติวิปสัสนา นั้น บางที่ทำดีไม่ดีทำให้คนมีสติฟื้นເຟືອນไปได้ อันนี้เป็นความจริงหรือไม่

เท่าที่เราเดินไปตามถนนทาง เราก็เคยเห็นคนประเภทที่น่าสดสังเวช คือ คนที่เลี้ยงสติที่เรียกว่าคนบ้า แต่เราได้ถามเข้าดูบ้างหรือเปล่าว่า คนที่เขาเป็นโรค ประเภทที่น่าสดสังเวชนี้ เขามาจากการทำวิปสัสนา หรือเขามาโดยธรรมชาติ ของเขางเอง

ที่ผู้กราบ บางคนบอกว่า พօเริ่มวิปสัสนาแล้วทำให้สติฟื้นເຟືອນไป ไม่เหมือน เมื่อก่อนเริ่มปฏิบัติวิปสัสนา

ในข้อนี้อาจเป็นได้ แต่ไม่ใช่เป็นเพราะธรรมของพระพุทธเจ้า หากเป็นเพราะ บุคคลที่ทำผิดต่างหาก เช่นเดียวกับธรรมเปรียบเหมือนเส้นทางที่ถูกจากที่นี่ไปสู่จุดนั้น มีกรุยหมายป้ายทางบอกไว้อย่างละเอียด แต่ผู้เดินทางไปนั้นอาจจะเดินผิด คือปลีกทาง ไปจากทางเดิมที่ถูกนั้นเสีย ก็เลยทำให้ผู้เดินทางนั้นผิดไปจากจุดที่หมาย จึงประภูมิผล ที่ไม่สมหมายขึ้นมา ความจริงหลักธรรมของพระพุทธเจ้าทรงชี้บอกไว้โดยถูกต้อง แต่ผู้ปฏิบัติอาจดำเนินผิดไปด้วยความรู้ความเห็นของตนที่เข้าใจว่าถูก

การทำวิปสัสนาของผู้ปฏิบัตินั้นมีลักษณะต่าง ๆ กัน บางรายก็ประภูมิเป็นนิมิตต่าง ๆ ขึ้นมา เช่น นิมิตเกี่ยวกับเรื่องคนตายบ้าง นิมิตที่น่าเพลิดเพลินบ้าง ที่น่าเศร้าโศกบ้าง ตามแต่จะประภูมิขึ้นมาตามนิสัยแต่ไม่ทุกรายไป เมื่อนิมิตประภูมิขึ้นใจเกิดความชอบบ้าง เกิดความเศร้าโศกบ้าง เกิดความกลัวบ้าง เกิดความเสียใจบ้าง ตามแต่นิมิตจะแสดงขึ้นในท่าใด เมื่อจิตเป็นอย่างนั้น หากไม่ย้อนจิตเข้ามาสู่หลักคือองค์ภารนาเลี้ย ก็มีทางเสียได้

เช่น คนที่เคยมีนิสัยขี้ลาดหาดกลัวต่อผู้มาแล้ว แต่พอเริ่มทำวิปสัสนาจิตเริ่มสงบบ้างเล็กน้อย ขณะนั้นประภูมิเห็นคนตายขึ้นมาทางนิมิตที่เฉพาะหน้าเป็นต้น ก็เกิดความกลัวขึ้นมาในขณะนั้น จนไม่มีสติยับยั้งใจตัวเองเลยกล้ายเป็นบ้าไปเลย นี่อาจ มีทางเป็นได้ดังที่อธิบายมา แต่ถ้ามีหลักยึดแม้จะเป็นบุคคลประเภทกลัวผีก็ตาม พอเห็นเรื่องที่น่ากลัวในเวลาภารนาประภูมิขึ้นมา ก็รีบย้อนจิตเข้ามาสู่องค์ภารนาซึ่งตนเคย

บริกรรมอยู่ด้วยเดิมเสีย นิมิตก็ดับไปในขณะนั้นความเสียหายก็ไม่เกิดขึ้น เพาะการดำเนินถูกทางที่ท่านสอนไว้

การดำเนินผิดทางนั้น คือเมื่อเห็นผีในนิมิตแล้วไม่ได้ย้อนจิตของตนเข้ามาสู่หลักธรรม ปล่อยให้ความกลัวพาเตลิดเปิดเปิงไปเสียจนไม่มีที่ยึดเหนี่ยว ผลที่เกิดขึ้นอย่างน้อยก็มีสติฟื้นເ悱ອນ มากกว่าเดิมก็เป็นบุคคลที่น่าสังเวชไปเลย จะนั้นการทำผิดทางจึงมีทางเสียได้ดังที่กล่าวมา ด้วยเหตุนี้การทำวิปัสสนาแม้จะเอานามของพระศาสนาไปพูดว่าทำวิปัสสนา ก็ตาม แต่อาจมีทางเสียได้ด้วยการเข้าใจผิด ผลที่เกิดขึ้นจากผู้ทำผิดนั้น อาจทำให้ผู้อื่นที่มีความสนใจอยากทำวิปัสสนาให้กลัวไปตาม ๆ กัน จึงคล้ายกับศาสนาเป็นโรงบ่ม....ขออภัยมาก ๆ คล้ายกับศาสนาเป็นโรงบ่มบ้าไปก็ได้

ผมอยากรู้จะเรียนถามคำตามสุดท้ายอีกคำตามหนึ่ง คือรู้สึกจะมีผู้ที่สนใจในเรื่องวิปัสสนาอีกหลายคน ถ้าหากว่าจะไปขอฝึกตัวเป็นลูกศิษย์ท่านพระอาจารย์ ท่านจะกรุณาให้ความช่วยเหลือแก่พวกราได้มากน้อยเพียงใดครับ

เท่าที่อาจารย์ปฏิบัติอยู่เวลาหนึ่ง ก็ปฏิบัติอยู่ในฐานะระหว่างลูกศิษย์กับอาจารย์อยู่แล้ว หากว่ามีท่านผู้สนใจจะไปอบรม ทางวัดก็เคยได้ปฏิบัติต่อพุทธศาสนาเช่นมาเป็นจำนวนมาก แบบที่ประเทศไทยสำหรับวัดป่าบ้านตาด แต่จะเรียนว่าไม่ขัดข้องเสียที่เดียวตนก็ยังไม่กล้าที่จะเรียน เพราะอาจจะมีเหตุการณ์เกิดขึ้นที่จะทำให้ขัดข้องก็ได้ในอนาคต เพราะเป็นของไม่แน่นอน จึงขออภัยไว้ด้วย แต่เรื่องเกี่ยวแก่ท่านที่มีความสนใจห่วงดีต่อตนเอง โดยที่ครรจะนำศาสนาเข้ามาเป็นเครื่องอบรมนี้ อาจารย์ขออนุโมทนา กับท่านทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง

ขอเรียนรู้เรื่องวิปัสสนาให้ท่านผู้ฟังทั้งหลายทราบย่อ ๆ พอก็เป็นข้อคิด คำว่า วิปัสสนา นั้นเป็นชื่ออันหนึ่งที่ท่านนักปฏิบัติท่านบ้าเพญในครั้งพุทธกาล ซึ่งเป็นธรรมขั้นสูงไปเป็นลำดับ แต่คำว่าภารวนานั้นเป็นคำกลาง ๆ ที่ใช้ได้ทั่วไปทั้งสมณะและวิปัสสนา รวมกันเข้าเรียกว่าภารนา คำว่าวิปัสสนา นั้นหมายถึงความรู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมทั้งหลาย แม้เช่นนั้นจะนำมาใช้เป็นวิปัสสนาของการภารนาทั่ว ๆ ไปก็ได้ไม่ขัดข้อง การเจริญภารนาหรือวิปัสสนา นี้มีผลประจักษ์ใจของผู้บ้าเพญ คือใจที่เคยออกแวกคลอน แคลนต่อสิ่งยั่วยวนต่าง ๆ เมื่อได้รับการอบรมจิตใจเท่าที่ควรแล้ว จิตจะต่ออยเชื่องชิน ต่ำเหตุการณ์ทั้งหลาย และปฏิบัติตัวไปด้วยความสม่ำเสมอ ผิดกับผู้ที่ไม่ได้อบรมอยู่ไม่น้อย ดังนั้นวิปัสสนาจึงเป็นคุณสมบัติที่ช่วยเสริมบุคคล ให้เป็นผู้หนักแน่นมั่นคงในตัวเอง และมีเหตุผลต่อสิ่งเกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้ดี

กระผมครรจะเรียนถามท่านพระอาจารย์ เกี่ยวกับความจริงของโลกอย่างหนึ่ง ในฐานะที่ท่านพระอาจารย์มีความเชี่ยวชาญทางวิปัสสนาอย่างมาก และวิปัสสนา ก็อย่าง

ที่ท่านพระอาจารย์ว่าไว้ว่า คือศึกษาให้มีความรู้ให้เห็นแจ้งเห็นจริงเกี่ยวกับสังคม ที่กระผมข้องใจครั้งเรียนถามก็คือว่า การเกิดและการตายในทรอคนะของวิปัสสนานั้น เป็นอย่างไร

เรื่องการเกิดการตายนั้น แม้จะไม่ใช่ทรอคนะของวิปัสสนาก็ตาม แต่เรื่องการเกิดการตายนั้นมีอยู่ทุกรูปทุกนาม โดยเฉพาะท่านผู้ถมปัญหาอยู่เวลานี้ก็ตกลอยู่ในภาวะเช่นนี้เหมือนกัน ถ้าอาจารย์จะเรียนอธิบายให้มากไปกว่านี้ ก็กล่าวจะเป็นการนำเอา อ้อยไปขายในสวนอ้อยไป จึงไม่กล้าจะเรียนมาก พอเข้าใจมิใช่หรือ

ความจริงกระผมก็ยังไม่เข้าใจหรอกครับ อยากรู้ให้พระอาจารย์กรุณาชี้แจง รายละเอียดให้บ้างลักษณะน้อย?

ไหน มีสังสัยข้อไหนล่ะ

คือการเกิดน่าครับ ถ้าพิจารณา กันตามหลักชีววิทยาก็บอกว่าเกิดจากสะสมของ ผู้เป็นบิดาผสมกับโอล่วอมหรือไข่ของผู้เป็นมารดา ก็ปฏิสนธิออกมานเป็นบุคคล นั่นคือ ทางชีวะ ที่นี้ทางศาสนา นั้นพูดไปในทำนองเดียวกันหรือเปล่า?

ท่านกล่าวไว้เหมือนกัน แต่ท่านมิได้บอกว่าสะสม คืออันนี้เป็นส่วนผสมสำหรับ ธาตุ ทางพระศาสนาท่านก็มีແเน่หนึ่งที่จะพูดเกี่ยวกับสิ่งนี้ แต่ตามหลักวิทยาศาสตร์ทาง ชีววิทยาที่พูดไปเมื่อสักครู่นี้ เป็นไปในทางหลักวิชาทั้งนั้น แต่ทางพุทธศาสนาท่านพูด ถึงส่วนธาตุอะไการทำองนี้ อันนี้เป็นด้านวัตถุคือธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ที่มา ผสมกัน แต่ส่วนนามธรรมที่หมายถึงธาตุที่เข้าไปแทรกสิ่งอยู่ในระหว่างสิ่งทั้งสองผสม กันนั้น นั้นเป็นธาตุส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ที่ทางพระพุทธศาสนาสนใจอยู่มากยิ่งกว่าส่วน ของธาตุที่เป็นส่วนหยาบ

พระพุทธศาสนา นั้นสอนให้บุคคลมักน้อยสันโดษ ที่นี้ทุกคนถ้ามีความมักน้อย สันโดษ คือพากันออบวนชุมด หรือว่าไม่พยายามสร้างสรรค์ความเจริญแล้ว ชาติไทย เราจะไม่ถูกกรุงรานง่ายขึ้นหรือครับ?

เรื่องศีลธรรมที่พระพุทธเจ้าสอนไว้นั้นมีมากมายหลายแขนง และมีเป็นขั้นๆ ของศีลและธรรม ผู้ที่จะนำไปประพฤติปฏิบัติ ก็ควรจะนำไปปฏิบัติให้เหมาะสมแก่เพศ และฐานะของตน คำว่าความสันโดษมักน้อยนี้เป็นธรรมอันกว้างขวางมาก สำหรับพระก ดำเนินไปอีกทางนึง คือแยกออกจากหลักใหญ่คือความสันโดษมักน้อย เช่นเดียวกัน ส่วนชาวสกุลวิชีรเป็นแขนงหนึ่ง ที่ควรปฏิบัติให้เป็นความเหมาะสมสำหรับตน และ เป็นประโยชน์แก่ตนและครอบครัวตลอดส่วนรวมด้วย ถ้าจะพูดร่วม ๆ ไปก็อาจจะไม่ สะดวกแก่ผู้ฟัง ดังนั้นอาจารย์จะขอแยกอธิบายเป็นตอนๆ เพื่อเข้าใจง่ายขึ้น เรื่องความ สันโดษความมักน้อย ที่พ่อเหมาะสมกับชาวสกุลวิชีรได้มีอยู่ แต่ถ้าปฏิบัติให้

เป็นความมักมาก ซึ่งเลยความพอดีแล้ว กลับเป็นภัยแก่รา华สกึมอยู่เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงทรงสอนไว้อย่างนั้น อะไรเล่าที่ว่าความมักมากซึ่งเป็นภัยแก่รา华สนั้น คือความมักมากในอารมณ์

มีหนึ่งแล้วอยากมีสอง มีสองแล้วอยากมีสาม มีสามแล้วยังอยากมีสี่มีห้าขึ้นไปไม่มีสิ้นสุด ไปที่ไหนมีแฟบเป็นพวงๆ อย่างนี้น่าเกลียดมากลัวมาก คือกลัวว่าโลกจะพินาศ เพราะไฟอุบاثวนี้เผาลาม ความมักมากประเทตนี้เป็นสิ่งที่น่าเกลียดมากมาย ไม่มีใครที่มีธรรมในใจอยู่บ้างจะช่วยได้ ดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงไม่ทรงสอนรา华สให้เป็นผู้มักมากในทางนี้ เพียงแต่ผ้าเดียวเมียเดียวเท่านั้นบางครั้งก็ยังมีการทะเลเบาะ เร้งกันได้ แ昏ยังอยากจะมีอยู่ๆ อะไรต่ออะไรแห่งกันไป คือ มีอาหารโถงอาหารว่าง ยุ่งกันไปหมด โลกต้องแตกแน่ๆ

พอเข้าใจมิใช่หรือ อาหารว่าง ความเป็นผู้มีผัวเดียว เมียเดียวนี่แล ท่านเรียกว่า ความมักน้อยของรา华ส ในหลักธรรมท่านสอนไว้อย่างนี้ ทั้งนี้เพื่อให้รา华สรู้จัก ความสำคัญของกันและกัน ให้รู้จักหัวใจของกันและกันซึ่งเป็นคู่ครอง และคู่ที่เป็นพี่ ตายของกันและกัน นี้เป็นหลักใหญ่ที่พระพุทธเจ้าทรงเป็นห่วง สำหรับพุทธบริษัทผู้อยู่ ครองเรือน และทรงสอนเน้นหนักลงไปในธรรมบทนี้ว่า ให้มีความมักน้อยสันโดษ คือ มักน้อยในอารมณ์เครื่องเสริมไฟในครอบครัว ถ้ามีเพียงหนึ่งแม้จะยุ่งบ้างก็ไม่เท่าไร พอมีทางหายใจได้บ้างและพอดพอนเพราความรัก ต่างฝ่ายต่างมีน้ำหนักเสมอ กันไม่ใหลบ่าไปหาปลึกหายอยู่ คือปริยาสามีประเทกกาฝากที่มีอยู่ในที่ต่างๆ เหมือนดอกเห็ดเต็มไปหมดใน....

แม้ลูกที่เกิดในหัวอกของพ่อแม่ทั้งสองนั้นก็เป็นเลือดเนื้อ อันเดียวกัน การแนะนำ สั่งสอนก็ง่าย และเชื่อมโยงความรักให้สัมภาระห่วงแห่งกันและกันก็สนิทดี เพราะ เป็นเลือดในหัวอกของตนด้วยกัน ผู้เป็นแม่จะดูด่าว่ากลัวลูกก็ไม่กระเทือนถึงผู้เป็นพ่อ ผู้เป็นพ่อจะดูด่าว่ากลัวหรือเขียนตีลูกบ้างในบางครั้งที่ลูกดื้อดึง ก็ไม่กระเทือนผู้เป็นแม่ ยอมเป็นที่สนิทใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย เพราะต่างฝ่ายก็ถือว่าเป็นลูกของตนเสมอ กัน และความรักลูกๆ ก็มีส่วนเท่ากัน เนื่องจากเป็นเลือดในหัวอกอันเดียวกัน ดังนั้นผู้มี ความมักน้อยในอารมณ์ตั้งกล่าว จะไปไหนมาไหนยอมไม่เป็นอารมณ์ห่วงใยกับพื้นกับไฟ ว่าจะมาหรือจะไปใหม่บ้านใหม่เรือน (ไฟราคะตัณหา) ของเราหรือของใคร

จะไปทำงานในบ้านนอกบ้านหรือลังคอมไดๆ เมื่อต่างฝ่ายต่างรู้จักความสำคัญ รู้ จักรรมสิทธิ์ของกันและกัน รู้จักหัวใจกันแล้ว ระหว่างคู่ครองทั้งสองนั้น ต่างจะไม่มี ความระวางแคลงใจและเป็นทุกษ์ เพราะอารมณ์ยุ่งมากวนใจ ทั้งเป็นการสะดวกในการ ทำมาหากลายชีพ ตลอดการจับจ่ายและการเก็บรักษาไม่มีทางร้าวไหลและมีสิ่งมากอยู่ดูด

ซึ่ม ไม่ค่อยมีการทะเลกันในเรื่องไม่มีความอิ่มพอทางอาหารว่างอาหาร nok bān พอกเข้าใจมิใช่หรือ หรือจะให้อาจารย์สอนว่าให้มีกันคนละร้อยสองร้อยอย่างนั้นหรือถึงจะเป็นที่พอใจ และเป็นการพัฒนาที่เจริญมากที่สุด จะเป็นที่เหมาะสมกับใจของผู้ต้องการพัฒนาแผนใหม่

การฟื้นฟูเศรษฐกิจของบ้านเมืองนั้น เป็นอีกประเพณีที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ว่า ให้มีความขยันหมั่นเพียรในการงานทุกด้านที่ชอบธรรม เพียงเท่านี้ก็พอที่จะทราบได้แล้วว่า พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้คนนั่งงอมือมองเท้าอยู่เฉยๆ โดยไม่แสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนแก่ครอบครัวและประเทศชาติบ้านเมือง การฟื้นฟูเศรษฐกิจของบ้านเมืองด้วยวิธีมีร้อยมีพัน มีอาหารว่างรอบบ้านรอบเมืองทุกแห่งทุกหนทุกตำบลหมู่บ้านตามชานเมือง ในที่คลับ อะไรต่ออะไรยุ่งกันไปหมด รู้สึกจะไม่ใช่เป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้เจริญ แต่จะเป็นการสังหารตนสังหารครอบครัวและสังหารประเทศชาติให้ล่มลงไป ด้วยอำนาจของกิเลสประเภทเผาคนทั้งเป็นอย่างไม่ส่งสัย เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงไม่ส่งเสริมให้คนสนใจในทางนี้ กล่าวโลกจะพินาศไม่มีมนุษย์เหลือค้างอยู่ในโลกอีกต่อไป

พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมีเกิดขึ้นแล้วย่อมมีดับเป็นธรรมชาติ ที่นี้คำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อ ๒๕๐๐ กว่าปีมาแล้วนั้นจะไม่ดับหรือ?

อ้อ ถ้าเรายังไม่ดับคำสั่งสอนก็ยังไม่ดับ ถ้าเราดับเมื่อไรคำสั่งสอนก็ดับในบุคคลคนนั้น ส่วนคนที่ยังมีชีวิตอยู่ก็ปฏิบัติกันต่อไป ที่สำคัญก็คือ เวลาจะไปเที่ยวหาความรื่นเริงบันเทิงโดยไม่มีขอบเขตนั้น รู้สึกจะไม่กลัวการเกิดการดับ แต่เวลาจะน้อมใจเข้ามาสู่ศีลธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า กลับกลัวแต่จะดับจะตาย ข้อนี้จึงนำสลดสังเวชอยู่มาก เวลาจะออกไปเที่ยวเปิดอารมณ์ให้สนายๆ คล้ายกับจะไปขึ้นสวรรค์ทั้งเป็นนั้น ไม่กลัวว่าอะไรจะเกิดจะดับ แต่เวลาจะประพฤติศีลธรรมกลัวแต่ธรรมของพระพุทธเจ้าจะดับ และกลัวว่าตัวจะตาย ฉะนั้นความดึงไม่มีโอกาสก้าวไปได้ถึงไหน มีแต่ความหลอกลวงถ่วงจิตใจวิ่งแข่งหน้าไปอยู่ตลอดเวลา ไม่มีโอกาสตามมันให้ทันได้เลย

กระผมครับจะกราบนมัสการถามท่านอาจารย์ว่า เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๐ ถือว่าเป็นกี่พุทธกาล หมายความว่าอย่างไรครับ?

อ้อ กี่นั้นกี่เวลาต่างหาก ไม่ใช่กี่คำสอนจะเกิดจะดับ

การที่ถือว่าปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ที่ว่าเป็นกี่พุทธกาลหมายความว่า ศาสนพุทธจะยังยืนอยู่ ๕๐๐๐ ปีนั้นใช่ไหมครับ?

อันนี้ ท่านตรัสไว้ตามกาล คือหลักพระพุทธศาสนาที่สอนไว้ ท่านกำหนดไว้พอประมาณว่า ห้าพันปี เมื่อถึง ๒๕๐๐ ก็เป็นอันว่ากี่ตามเวลาของห้าพันปี เรียกว่า

ก็แห่งกาลเวลา แต่ที่พระพุทธเจ้าประทานไว้ข่านดนี้ เข้าใจว่าจะพอสมควรแก่ความสามารถของผู้มีความเชื่อความเลื่อมใส จะประพฤติปฏิบัติตามธรรมของพระองค์ได้อย่างมากก็เพียงห้าพันปีเท่านั้น นอกจากนั้นก็อาจเป็นความเปลี่ยนแปลงทางความรู้ความเห็นไปต่างๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ขาดความเคารพนับถือไปเองสำหรับหมู่ชน จึงคล้ายกับศาสตรธรรมดับไป ความจริงศาสตรธรรมมิได้ดับ

แต่แม้ธรรมจะเป็นธรรมชาติโดยยั่งเดิมก็ตาม เมื่อไม่มีผู้สอนใจจะฟื้นฟูขึ้นมาเพื่อประโยชน์แก่ตนแล้ว ธรรมก็กลایเป็นโมฆะไปในหมู่ชนที่หมดความสนใจโดยสิ้นเชิงแล้ว ฉะนั้น ท่านจึงประทานศาสตรนาวีพอประมวลว่าห้าพันปี หากว่าเรามีอายุยืนยิ่งกว่าห้าพันปีจะประพฤติปฏิบัติธรรมให้มากยิ่งกว่านั้น ก็ยิ่งจะเป็นการเพิ่มพูนความดีได้มากขึ้น แต่นี่รู้สึกเสียใจ ที่อายุของมนุษย์เรามีเพียงไม่กี่ปีแล้วก็ดับไปเสีย บางรายก็ไม่สามารถทำความดีให้แก่ตนได้ และทำตัวให้เป็นโมฆะทั้งปัจจุบันและอนาคตก็มีจำนวนไม่น้อย

เพราะฉะนั้นเราทั้งหลายเมื่อได้ก้าวเข้ามาสู่ความเป็นมนุษย์ และได้นับถือพระพุทธศาสนาที่ทรงไว้ซึ่งเหตุผลอย่างสมบูรณ์ทุกอย่างแล้ว ก็ควรสนใจนำไปปฏิบัติด้วย กาย วาจา ใจของตนให้มีคุณค่า แม้จะดับไปก็ให้ดับไปแบบบุคคลที่มีชัยชนะในตัว คือความเป็นผู้มีคุณงามความดีอย่างพร้อมมูลแล้ว อย่าให้สูญพันธุ์ไปโดยหาหากความดีติดตัวไปมิได้

มีคำถามสั่งมากมาย อยากรู้ทราบกันว่าんรอกับสวรรค์ มีจริงหรือไม่ ถ้ามีอยู่ที่ไหนบ้าง?

ไม่ได้ถ่านนักท่องเที่ยวเข้าบังหรือ เข้าไปเมืองไหนบ้าง นรกรเข้าได้ไปหรือเปล่า อาจารย์ไม่ใช้นักท่องเที่ยวจึงไม่กล้าจะเรียนได้ แม้แต่เมืองนอกเมืองนาก็ไม่เคยไปเห็นแล้วจะสามารถไปเห็นนรกรสวรรค์ได้ยังไง ต้องไปถ่านนักท่องเที่ยวเข้าจึงจะรู้ในเรื่องนี้

ปัญหาต่อไปมีคำถามสั่งมาว่า นิพพาน หมายความว่าอะไร และมีจริงหรือไม่?

นิพพานนั้น ถ้าแปลเฉพาะคำว่านิพพานก็แปลว่าดับสนิท คำว่าดับสนิทนั้น เทียบกับไฟที่ก่อเป็นขึ้นมาด้วยเชื้ออย่างมากmany แต่ได้ดับลงด้วยเครื่องดับไฟที่ทันสมัย เมื่อไฟดับลงไปอย่างสนิทแล้ว ผลก็คือความเย็นปราภูชั้นมา และไม่ทำให้สิ่งทั้งหลายถูกไฟไหม้จิบหายต่อไปอีก กิเลสซึ่งเปรียบเหมือนกองเพลิงดับไปจากใจด้วยมรรค คือข้อปฏิบัติที่ทันสมัย นั้นเรียกว่า นิพพาน แปลว่าความดับสนิทแห่งกิเลสทั้งหลาย คือบรรดาสิ่งที่เป็นภัยต่อใจดับไปโดยสิ้นเชิง คงเหลือแต่ความบริสุทธิ์ และความเป็นบรมสุขอันเป็นหลักธรรมชาติของจิตที่บริสุทธิ์เท่านั้น นั้นแล้วคือนิพพาน พอเข้าใจมิใช่หรือ ไม่ใช่คำว่านิพพานแล้วจะดับไปหมด ทั้งคนทั้งสัตว์อะไรๆ ดับไปหมดอย่างนั้น

ความดับสนิทแห่งกิเลสนั่นแหลก คือ สุปາทิเสสนิพพานของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ท่านในเวลาขันธ์ยังคงตัวอยู่ เมื่อขันธ์สลายตัวลงไปก็เป็นอนุปາทิเสสนิพพาน มีแต่ความบริสุทธิ์ล้วน ๆ นี่ท่านเรียกว่า นิพพาน เราจะไปหาṇ尼พพานที่ไหนกัน

กระผมครับขอถามท่านพระอาจารย์ว่า ในฐานะที่พวงกระผมเป็นนักศึกษา กระผมได้ทราบว่าไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาหรือเป็นพระภิกษุก็ตาม ปัญหาที่สำคัญในการศึกษา ที่สำคัญที่สุดก็คือ ไม่สามารถจะตั้งสมารถให้แน่ใจว่า สำหรับการศึกษานี้ได้ จะนั้น กระผมครับร่มมัสการถามท่านพระอาจารย์ว่า จะทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้ที่กำลังศึกษาธรรมหรือศึกษาทางโลกนี้ สามารถตั้งสมารถให้แน่ใจได้ โดยที่ไม่มีจิตใจฟื้นเฟือนเลย?

ในข้อนี้แม้แต่อาจารย์ผู้กำลังอธิบายอยู่เวลานี้ ก็ไม่ปรากฏว่าได้หาบทามตู้สมารถมาเกิดด้วย แต่ก็ยอมรับว่าสมารถนั้นย่อมเกิดขึ้นจากการบำเพ็ญด้วยกันทุกราย ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยการนั่งนอนใจอยู่เฉย ๆ ด้วยการอิดหนาระอาใจและความไม่สนใจ แต่จะเกิดขึ้นด้วยความสนใจฝึกใจในธรรมด้วยกัน แม้ท่านทั้งหลายซึ่งเป็นนักศึกษา ก็ต้องเป็นผู้มีสมารถคือความแน่ใจอยู่เสมอว่า จะศึกษาหลักวิชานั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความพากเพียรของตน นี่ก็จัดว่าเป็นสมารถประเททหนึ่ง ที่มีประจำอยู่ในใจของนักศึกษาซึ่งกำลังเล่าเรียนธรรมก็เหมือนกัน ถ้ามีความขยันหม่นเพียรเหมือนกับงานทั่ว ๆ ไปแล้ว เรื่องสมารถแม้เราจะไม่ได้หาบทามตู้มาด้วยก็ตาม แต่จะต้องปรากฏขึ้นที่ใจของผู้มีความเพียรโดยไม่ต้องสงสัย

ผมขออนุมัสการพระคุณเจ้า ผมมีปัญหาครับจะถามเรื่องศีล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องศีลห้า คือมีคนศาสนาอื่น มักจะโจนติพระพุทธศาสนาในแบบที่ว่า พุทธศาสนานั้น มักจะดีแต่ภาคทฤษฎี แต่ในภาคปฏิบัติแล้วรู้สึกว่ายังย่อหย่อนอยู่มาก โดยเฉพาะศีลข้อแรกคือ ข้อปณา ห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์ แต่ชาวพุทธส่วนมากก็มักจะฆ่าสัตว์ และก็รู้สึกว่าทางพระพุทธศาสนานี้ ถ้าหากว่าไม่ฆ่าสัตว์ คนเราจะอยู่ได้อย่างไร โดยเฉพาะพระสงฆ์องค์เจ้าเมื่อไม่มีคนฆ่าสัตว์ไปคล้าย ไม่ทราบว่าจะอยู่ด้วยวิธีไร?

ก็อยู่ได้ด้วยการไม่ฆ่าสัตวนั่นเอง จะอยู่ได้ด้วยอะไร เช่น พระท่านไม่ฆ่าสัตว์ท่านก็ยังอยู่ได้ 佛รavaสไม่ฆ่าสัตว์จะอยู่ไม่ได้ยังไง เราต้องคิดถึงความสำคัญของชีวิตแห่งสัตว์และมนุษย์ทั่ว ๆ ไป อย่าเห็นว่าสำคัญเฉพาะชีวิตของเราคนเดียว แต่ไม่เห็นความสำคัญในชีวิตของผู้อื่น ต้องเห็นความสำคัญทั้งชีวิตของเราด้วย ของคนอื่นและสัตว์อื่นด้วย ว่ามีคุณค่าแห่งความเป็นอยู่เท่า ๆ กัน จึงจะเห็นความสำคัญของปณาติบัต ที่ท่านห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์

เช่นสัตว์ตัวหนึ่งมีชีวิตอยู่ไปได้กี่วัน เขา ก็เป็นสัตว์เต็มภูมิของเข้า หากได้ถูกฆ่าไปเสียความสืบต่อแห่งชีวิตของเขาก็ขาดไปทันที เรายังเช่นกัน เมื่อถูกทำลายชีวิตลงในขณะใดความเป็นมนุษย์ก็ขาดลงในขณะนั้น เมื่อกล่าวโดยส่วนรวมแล้ว คุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ และคุณค่าแห่งความเป็นสัตว์มีชีวิตเหมือนกันหมด ถ้าชีวิตยังเป็นไปอยู่ สัตว์ก็เป็นสัตว์เต็มภูมิของสัตว์ มนุษย์ก็เต็มภูมิของมนุษย์ หากชีวิตหายไม่แล้วไม่ว่ามนุษย์และสัตว์ ต้องเป็นผู้หมวดคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ และเป็นสัตว์ลงเท่าเทียมกัน เท่าที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์ เป่ายอดเบียนสัตว์ที่มีชีวิตทั้งหลายนั้นเป็นความชอบยิ่งแล้ว

คนเราถ้าเห็นคุณค่าเฉพาะชีวิตของตัว แต่ไม่เห็นคุณค่าแห่งชีวิตของผู้อื่น ก็รู้สึกว่าเป็นคนที่เห็นแก่ตัวและเอาเปรียบผู้อื่นมากเกินไป อาจจะอยู่กับโลกเขาไม่ได้ ที่มีคนศาสโน่โน้มติศาสนาพุทธว่าดีแต่ภาคทฤษฎี แต่ภาคปฏิบัตินั้นรู้สึกยังย่อหย่อนอยู่มาก ข้อนี้ไม่ว่าแต่พุทธศาสนา แม้ศาสโน่ฯ ที่เข้าผู้โน้มติยอมรับนับถือก็ย่อมเป็นความจริงดังที่ว่านั้น เพราะทุกๆ ศาสโนะเป็นแต่ผู้ชี้แนวทางให้คนทำดีและชี้บอกทางชี้ว่าให้คนละเว้นปล่อยวางเท่านั้น จะดีหรือช้ากว่ากันอยู่กับผู้ปฏิบัติหรือไม่เท่านั้น ศาสโนะไม่ได้เป็นผู้ไปคายรับบาปหนกรมแทนเขา และไม่มีสิทธิที่จะยอดคนนั้นว่าดีแล้วพาขึ้นสวรรค์ทั้งเป็น และตำหนิคนนี้ว่าชัวร์แล้วจับโยนลงนรกไปเสีย

ที่ว่าชาวพุทธฆ่าสัตวนั้น ความจริงผู้ที่ฆ่าก็มี ผู้ที่ถือเครื่องครัดไม่ฆ่าก็มีมากมาย ถ้าจะติดด้วยความชอบธรรม สมกับนักธรรมด้วยกันแล้ว สิ่งที่น่าชั่งก็คือchromด้วยความชอบธรรม ผู้ฟังที่มีธรรมในใจจะได้อันุโมทนา ไม่แสลงหูเพราการติว่ามีอะไรແงอยู่ เมื่อพูดด้วยความเป็นธรรมโดยทั่วๆ ไปแล้ว ไม่ว่าชาวพุทธหรือชาวอะไรทั่วโลกล้วน เป็นนักฆ่าสัตว์ด้วยกัน จนปลาทั้งตัวเล็กและตัวใหญ่เท่ากับเขา ที่อยู่ในมหาสมุทรทะเลที่กว้างแสนกว้าง ลึกแสนลึก จะไม่เหลือพodgeสืบพันธุ์ต่อไปอยู่แล้ว อีกไม่นานน่ากลัวจะไม่มีสัตว์นำสัตว์บกตลดอนมนุษย์มนา ยังเหลือติดแผ่นดินแผ่นน้ำนี้เลย จะว่าอะไรปูๆ ปลาฯ ล่ะ ถ้าใจมนุษย์จะกำเริบเห็นการฆ่าการเบียดเบียนกันว่าเป็นของดี และเสริมความรู้ความลาดของตนว่าเป็นบุคคลพิเศษเกินโลกอยู่

สรุปแล้วจะมีชาวอะไรกันบ้างที่ไม่นิยมการฆ่าการเบียดเบียน นอกจากชาวสัตว์ และชาวมนุษย์ที่ตายแล้ว และผู้ยังมีชีวิตอยู่แต่เป็นผู้มิใช่ymด้วยเมตตา มองเห็นอกเขารอเรว ว่าสัตว์ทั้งหลายรักความเป็นอยู่ แต่เกลียดกลัวความล้มความตายเสมอ กันเท่านั้น ส่วนที่เกี่ยวกับพระนั้น สำหรับพระท่านมิได้บวชมาเพื่อรับกวนลวนลามເถียงกันเนื้อกินปลา กับท่านผู้ใด ท่านองค์ใดมาบวชต่างกับบวชเพื่อรักษาศีลรักษาธรรม มีความเป็นอยู่เกี่ยวกับศรัทธาญาติโยม ตามธรรมเนียมที่มีการงานและความเป็นอยู่ผิดกับ

มรavaras มีผู้นำอะไรมาถวาย ถ้าไม่ผิดวินัยท่านก็รับฉัน และใช้สอยไปตามเรื่องของคนที่มีความเป็นอยู่เนื่องด้วยผู้อื่น การไม่ฟ่าสัตว์และฉันเนื้อสัตว์นั้น พระท่านพอกหนได้ แม้แต่เรื่องใหญ่ๆ กว่านี้ที่โลกชอบทำกันมากๆ พระท่านยังทนได้ จึงกรุณาอย่าเป็นห่วงกับพระ ถึงกับต้องไปเที่ยวฟ่าและเบียดเบียนเขาให้ร้อนเป็นไฟไป เพราะพระเป็นสาเหตุอาจารย์ไม่เห็นด้วย เพราะไม่ได้นำมาเพื่อล่ำเริมใครให้เป็นคนชั่ว และก่อความเดือดร้อนให้แก่กันด้วยการฟ่าและการเบียดเบียน

แม้จะมีความลำบากเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนท่านที่มาเกี่ยวข้องทั้งใกล้และไกล ก็ยอมท่านเอา เพราะความมุ่งหวังอยากรู้ใจคนดีมีเมตตาต่อ ก็จะได้ยืน ไม่ประ伤ค์ ดังที่ว่า “นั้น มีอะไร ที่เข้าใจว่าเกี่ยวกับพระเป็นต้นเหตุ กรุณាតัดออกให้หมด อย่าให้ปรากฏว่ามีความกังวลอยู่ในใจอีกต่อไป พระท่านจะได้สบายใจว่าตนนบวชมาด้วยความบริสุทธิ์ใจ โญมจะได้หายห่วงเกี่ยวกับเรื่องฟ่าๆ พันๆ ซึ่งฟังแล้วไม่สบายใจเลย

กระผมครับทราบมั้ยครับว่า ตามพระพุทธประวัติที่ว่า วันออกพรรษาหรือวันเทโว... เป็นวันที่ต้อนรับการเสด็จกลับจากสรรศ์ชั้นดาวดึงส์ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องนี้เป็นจริงอย่างไรครับ?

อ้อ ก็ตามในสิ่งที่มองไม่เห็นกันด้วยตาเนื้อ ถ้าจะบอกว่าจริงก็เหมือนโกหกกัน จะว่าไม่จริงก็ไม่ได้ไปเห็นเวลาท่านเสด็จลงจากสรรศ์ชั้นดาวดึงส์ ไม่ทราบจะให้เรียนตอบอย่างไร อาจารย์ต้องยอมในข้อนี้ เพราะไม่เคยไปสรรศ์ชั้นดาวดึงส์จึงไม่รู้เรื่องอะไร ถ้าจะถามก็กรุณาถามอย่างนี้ดีกว่าว่า ท่านมาจากวัดป่าบ้านตาดหรือ เวลาที่วัดป่าบ้านตาดยังมีอยู่หรือเปล่า อาจารย์จะได้ตอบทันที

ถ้าอย่างนั้นก็หมายความว่า คัมภีร์บทนั้น เป็นคัมภีร์ที่ยืนยันไม่ได้ใช่ไหมครับ?

ถ้าเราจะถือคัมภีร์เป็นเครื่องยืนยันแล้ว ผู้ที่เคยเห็นคัมภีร์มาแล้ว มาถามก็ไม่ครุ่นคาม เพราะได้ดูคัมภีร์เหมือนกันและเป็นคัมภีร์ที่ยืนยัน ทั้งแก่ผู้ถามทั้งแก่ผู้ตอบ และแก่ผู้ฟังเหมือนกัน

พระพุทธองค์ตรัสว่า สพเพ สุขารา อนิจจา สพเพ สุขารา ทุกษา สพเพ อธมา อนตุตา โดยเฉพาะข้อหลังสุดนี้ สพเพ อธมา อนตุตา นี้ หมายความว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีตัวตน เพราะฉะนั้น กระผมผู้ยืนพูดนี้ก็ไม่มีตัวตน ถ้าเช่นนั้นแล้วกระผมไปฟ่าวใจเข้า ไปฟ่าสัตว์ตัดชีวิตเข้า ก็ควรจะกล่าวว่าไม่มีตัวตน เป็นการไม่ไปฟ่าวอะไรทั้งสิ้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว บ้าป-บุญ-ความดี-ความผิด ก็คงไม่มีใช่ไหมครับ?

ขออภัยด้วย คือถ้าเรายังเห็นว่ามีตัวตนอยู่ก็อย่าไปฟ่า ถ้าไปฟ่าเดียวจะผิดกฎหมายและจะติดคุกติดตะราง เพราะเป็นการฟ่าคน ถ้าอันไหนไม่เป็นตัวเป็นตนแล้ว ก็ฟ่าได้ เช่นกิเลสตันหาอาสา มนัสนี้อยู่ภายในตัวเรา呢 แม้จะฟ่าวันยังคำก็ไม่มีความ

จับให้ติดคุกติดตะราง ทึ่งไม่เป็นบาปด้วย นอกจากเป็นคุณแก่เราโดยถ่ายเดียวเท่านั้น โปรดพยายามชี้ตรงนี้ ออย่าไปเที่ยวหาชี้สิ่งที่เป็นตัวเป็นตนเช่นคนและสัตว์เป็นต้น มันเป็นโทษ

กระผมขอกราบນมัสการถามว่า ในทางพระพุทธศาสนาได้แบ่งออกเป็นสองทาง คือทางมานิกายและธรรมยุต บางครั้งทำไม่ถึงไม่ถูกกัน และทางไหนที่ดีที่สุดครับ?

อ้อ ข้อนี้เรารู้ว่า แม้แต่สามี-ภริยา ก็ยังมีลูกหญิงลูกชาย เช่น นาย ก.นาย ข.นาย ง.นาย ช. ซึ่งแตกแขนงอกมาจากพ่อ-แม่คนเดียวกัน และบางครั้ง ระหว่างลูกสองสามคนนั้น ก็ยังมีการทะเลาะกันได้ พระสงฆ์ท่านก็เป็นคนเช่นเดียวกับ พวกรากก็อาจมีบ้างเป็นธรรมชาติ ทางที่ดีที่สุดนั้นคือ ออย่าทะเลาะกันนั้นแหละเป็นทางที่ดีที่สุด

อาจารย์ขอสรุปธรรมที่ได้มาบรรยายให้ท่านนักศึกษาทั้งหลายฟังในวันนี้ กรุณา ทุกท่านได้นำไปขับคิด และนำมาแก้ไขปรับปรุงตนเอง นั้นเป็นสิ่งที่ดีงามอย่างยิ่ง และ ประเสริฐสุดในการฟังธรรม คือฟังแล้วนำไปปรับปรุงตัวเราให้เป็นไปตามหลักธรรม จะ เป็นไปเพื่อความเจริญรุ่งเรืองโดยสม่ำเสมอ ไม่อับเฉาเคร้าใจในความผิดพลาดต่าง ๆ ซึ่งเคยมีอยู่เสมอและทั่วไป ข้ออรรถข้อธรรมใดที่ได้รับฟังไปในวันนี้ หากมีความขาด ตกบกพร่องไม่เหมาะสมกับจริตจิตใจ บรรดาท่านผู้ฟังทั้งหลายก็กรุณาให้อภัยด้วย ต่อ นี้ไปขอทุกท่านจะมีความเจริญของงานโดยทั่วถัน เทอญ

กรรมดีที่เราต้องการอุทิศให้คนอื่น อย่างตอนที่ท่านให้พระนราครับ จะต้องกรวด น้ำด้วยหรือเปล่าครับจะจึงจะได้ผล

ถ้าตามหลักธรรมแล้วไม่กรวดน้ำก็ได้ เช่นทำความช้ำไม่ต้องกรวดน้ำต่อความ ช้ำก็ได้ช้ำ การทำดีไม่กรวดน้ำก็ไม่น่าจะผิด ต้องได้ความดีเสมอ การกรวดน้ำให้คนอื่น ท่านก็พูดไว้ในหลักธรรม แต่ไม่กรวดก็ไม่ผิด คือเรื่ออุทิศทางน้ำใจ อุทิศหมายถึงว่า เจาะจงแก่คนนั้น ๆ หรือสัตว์จำพวกไหน ๆ ก็ตามก็เป็นเจาะจง อุทิศแปลว่าเจาะจง เราจะกรวดทางน้ำใจก็ได้ ธรรมมีหลายขั้นอาจารย์มีแต่พูดให้ฟังเท่านั้นไม่ได้กรวดน้ำ ด้วย แต่ว่าการทำเพื่อประโยชน์แก่โลกทำไม่หยุดแต่ไม่กรวดน้ำ ถ้าผิดก็ผิดมากที่สุด อาจารย์นี้ หากทำไม่หยุด ทำบางคืนจนนอนจะไม่หลับ แต่ไม่ได้กรวดน้ำลักษณะไม่ทราบ ว่าเป็นยังไง ถ้าผิดก็ผิดมาก แต่แน่ใจว่าไม่ผิดทั้งสองอย่าง

การกรวดน้ำก็ไม่ผิด การไม่กรวดก็ไม่ผิด เพราะมันเป็นธรรมคนละขั้น ๆ เป็น ขั้น ๆ ขึ้นไป ถ้าเราเนี่ยะแล้วไม่กรวดก็ได้ เพราะธรรมะนี้เรียกว่า อนุปุพพิกถา พระ พุทธเจ้าแสดงธรรมขึ้นไปโดยลำดับ ๆ อนุปุพพิกถาหมายถึงว่า การแสดงธรรมขึ้นไป

โดยลำดับ ๆ ตั้งแต่ธรรมขั้นต่ำขึ้นไป ๆ เห็นขึ้นไปเรื่อยถึงธรรมขั้นสูงสุด และการกรวดน้ำนี้ก็เป็นขั้น ๆ ไปโดยลำดับ กรวดน้ำธรรมดาก็มี กรวดทางน้ำใจก็มี น้ำธรรมดาก็มีน้ำใจเป็นเครื่องประกอบ ถ้าเป็นแต่เพียงเท่าน้ำแจ็ก ๆ น้ำใจไม่มีก็ไม่เกิดผล เพราะการกรุดน้ำนี้เป็นพยานของน้ำใจว่าเราได้ทำอย่างนี้ เห็นว่าสำคัญอยู่มากในน้ำใจ

ขอประทานโภครับ คือเวลากรุดน้ำนี้ครับ กระผมจำคำบาลีไม่ได้ แล้วกระผมก็พูดภาษาไทยอยู่ในใจนี้จะเข้าท่าไหมครับ

เข้าท่า ใจมีภาษาเดียวเท่านั้นละ อุทิศต่อผู้ใดก็เป็นอันอุทิศ เป็นผู้มุ่งแล้ว ใจมีภาษาเดียว ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาบาลี ก็เป็นอีกภาษาหนึ่ง ๆ แต่ภาษาใจนี้มุ่งจุดเฉพาะ เช่นถึงคนไหน นี่เป็นภาษาเดียวมันชัดเจนแล้ว เราจะลึกได้มุ่งต่อคนนั้น ๆ ได้

ท่านอาจารย์ครับ กรรมที่เราทำเมื่อตอนที่เรายังไม่เชื่อผลแห่งกรรม เมื่อสมัยเรายังเป็นเด็กไม่รู้ภาษานี้น้ำครับ เราควรจะทำอะไรตอบแทนสิ่งที่เราเคยทำมาแล้ว

อ้าว เรา ก็ทำความดีตอบบชิ เราเป็นผู้ใหญ่เราทำดีได้นี่ ตอนเราทำไม่ดีในตอนเป็นเด็ก พอก็เป็นผู้ใหญ่เรา ก็ทำดีตอบแทนในสมัยยังเด็กนั้นชิ เวลาเด็กมันโน่ โตเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา民族ก็แก้กันตรงนั้นชิ แต่อย่าให้ใจที่ใหญ่เท่าไรยิ่งโน่ลงไปนะ ผิด ตรงนี้แก้กันไม่ได้มีแต่จะเพิ่ม

แต่ไม่อาจจบล้างกันใช่ไหมครับ

ลบล้างได้ก็มี ลบล้างไม่ได้ก็มี ถ้าหากว่าลบล้างไม่ได้เสียเลียนนั้นพระพุทธเจ้าจะบริสุทธิ์ไม่ได้ เพราะเกิดขึ้นมาในท่านกลางแห่งกิเลสทั้งหลาย สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่องค์กิเลสเป็นของชั่วทั้งนั้น ถ้าหากว่าลบล้างไม่ได้แล้วพระพุทธเจ้าและสาวกทั้งหลายจะเกิดขึ้นมาไม่ได้ แต่ส่วนที่ปลดปล่อยมาตามมาตรฐานเป็นไปได้ เช่น ชาตินี้เราเคยทำนั้นแม่ใจบริสุทธิ์แล้วก็ตาม สามารถลบล้างได้แล้วภายในจิตใจ แต่ทางมาตรฐานนี้ยังติดตามกันได้อยู่ก็มี แต่ได้เพียงเปลือกเมืองเท่านั้น ตัวเมืองจริง ๆ ไม่ได้ อย่างสมัยพระพุทธเจ้ายังมี

คือกรรมชั่วนี้น้ำครับ สมมุติว่าเราทำไปโดยที่ไม่ตั้งใจ เราไม่ทราบเลยจริง ๆ ว่าเราได้ทำการกรรมชั่วลงไป แต่การกระทำนั้นได้ทำลงไปแล้ว ทำให้คนอื่นเดือดร้อนอะไรต่อ มิอะไร ภัยหลังเราก็มาระลึกสำนึกรู้ในนั้น และก็พร้อมที่จะให้เข้าจับไปตัดหัวคื้วแห่งอะไรแล้วแต่น้ำครับ อันนั้นถือว่าเป็นการลบล้างกรรมชั่วได้หรือเปล่าครับ

ใช่ ถือว่าเป็นการแก้กัน เป็นการถูกต้องแล้วอย่างนั้น

ท่านอาจารย์ครับ คำที่พูดกันว่า กระเบื้องจะเพื่องฟุ่มอย น้ำเต้าน้อยจะถอยงาม จะเอาหลักธรรมมาอธิบายอย่างไรครับ

กระเบื้องจะเพื่องฟูนั้นหมายความว่าไปปชิ ว่าความหมายของกระเบื้องก่อนคือคนซึ่งจะได้ดี คนดีจะได้ความซึ่วครับ เอ้า ว่าเรื่องคนซึ่งจะได้ดีเขาได้อย่างไร เรื่องคนดีจะได้ซึ่งเขาได้ยังไง เอ้า ว่าให้อาจารย์ฟังเลียก่อน ตอนนี้ยังไม่แจ่ม

คือคำที่ว่ากระเบื้องจะเพื่องฟูลอยนั้นก็หมายถึง เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้นะครับ และน้ำเต้าหู้จะถอยจนก็เป็นไปไม่ได้อีกแหล่ แต่ว่าทำไมถึงจะเกิดขึ้นในเหตุการณ์ปัจจุบันได้

ถ้าเป็นไปไม่ได้อย่างนั้น หลักของกรรมก็เป็นไปไม่ได้เช่นเดียวกัน ทำกรรมดีจะได้ชั่วนี้เป็นไปไม่ได้ ทำชั่วจะได้ดีนี้เป็นไปไม่ได้

คืออย่างนี้ครับ ในสังคมสมัยนี้ pragmatism ว่าทำความเลวกลับรวย คนที่ทำความดีชื่อสัตย์สุจริต โงก็ไม่โง กินก็ไม่กิน ก็จะกันอยู่อย่างนั้น ลูกก็เป็นโขลงไม่ทราบว่าจะเลี้ยงยังไง มันเป็นลักษณะอย่างนั้นครับ

เข้าใจ ถ้ายอย่างนั้นสมมุติว่าเราอยู่ด้วยกันนี้ เราต้องการความรวย เข้าไปปล้นเมืองอุดรฯ โดยอาจารย์เป็นหัวหน้า จะว่าอาจารย์ดีไหมล่ะ เพราะเวลานี้เรามองอยากรได้เงินมาก แล้วไปปล้นเอาเมืองอุดรฯ ทั้งเมืองเลยละ แล้วเราโกยเอาเงินเขามานี้ อาจารย์มหาบัวจะมีเชือเสียงโผล่ดังใหม่ว่า อาจารย์มหาบัวนี้ดีมากพากลูกศิษย์ปล้นได้มิได้ครับ อันนั้นมันโง่ชัดเกินไป

เราต้องให้มันชัดอย่างนี้ ถ้าไม่ชัดก็ถามกันไม่ได้ใช่ไหม จะเอาอะไรมาดี โงก็ทราบว่าโงนอยู่แล้ว อาจารย์พาไปปล้นก็ทราบว่าอาจารย์พาปล้นอยู่แล้ว ตรงไหนไม่แจ้งคิดดูซิ มันเหมือนกันนี้เราพูดตามความจริง โง เขาคิดทราบว่าเขาก็โงอยู่แล้ว ได้เงินมาตั้งล้านก็ล้านได้มาด้วยความโง มันดีแล้วหรือ ถ้าดีก็สอนให้โงกันทั้งโลกนี้เป็นไป โลกนี้จะได้เจริญ เอ้า ถ้ายอย่างนั้นพวกเราจะผ่านโภกภันได้ยันนี้จะเจริญใหม่ล่ะ

ก็มีตัวอย่างท่าน อย่างคนที่อยู่ด้วยกันนี้นะครับ อย่างคนที่ทำราชการงานเมืองอยู่ด้วยกันนี้ อีกคนหนึ่งประจำสอพลอซึ่งเราถือว่าเป็นกรรมไม่ดีใช่ไหมจะ ที่นี่ก็ pragmatism ว่าเขาก้าวหน้าไป

ก็ไม่ตีนี้แหล่ ก้าวหน้าด้วยความสอพลอนั่นแหล่ มันจะก้าวไปไหน ถึงขึ้นฟากเมฆก็ไปด้วยความสอพลอ จะเลยพระอาทิตย์พระจันทร์ไป ก็เลยไปด้วยความสอพลอ

ผู้ที่ทำความดีก็เกิดความท้อถอยซึ่ครับ คือบางคนยังเข้าไม่ถึงธรรมก็เลยไม่อยากจะทำความดีแหล่ อยากจะประจำสอพลอแต่ก็ทำไม่ได้เพราะว่าจิตเดิมไม่เป็นอย่างนั้น

ถ้าอย่างนั้นอาจารย์ก็เหมือนกัน อาจารย์ไม่สอนพลา จะจนก็จะแบบหลวงตาบัว นี้ดีกว่า หลวงตาบัวจะอยู่อย่างนี้แหละ สอนพลาไม่เป็น คระจะว่าหลวงตาบัวชั่ว ก็ชั่วไป หลวงตาบัวจะอยู่แบบนี้ ความจริงเป็นอย่างนี้ อันนั้นมันเรื่องของโลก外aniyai ไม่ได้ เรื่องของกิเลส มันมีเล่ห์มีเหลี่ยมมีทุกสิ่งทุกอย่าง เราจะเอามาเป็นแบบฉบับไม่ได้ แบบ ฉบับจริง ๆ คือหลักธรรมที่จะทำโลกให้มีความร่มเย็น การคดการโกรกการริดการ ใจ มันดีเมื่อไร ผู้เดือดร้อนเดือดร้อนจะตาย ดีแล้วหรืออย่างนั้น คนหนึ่งว่าตัวดี คนหนึ่ง ว่าเดือดร้อน มันดีแล้วแล้วหรือ มันไม่ถูกมันก็ไม่ดีอย่างนั้น เข้าใจแล้วหรือ ถามก็ได้ คำตอบไม่ถูกก็ไม่ได้คำตอบ เราเป็นนักกีฬาฟัดกันลงไปอาจารย์ไม่ว่าอะไร แต่เวลา เลียงมันดังขึ้นบ้างก็กรุณาระวังนะ เวลาไม่มีเสียงฟ้าฝนก็ไม่ตก มันต้องกระหึ่ม ๆ บ้าง เปรี้ยงโน่นเปรี้ยงนี ฝันตกมาบางทีมันอาจเย็นใช่ไหมล่ะ

เหตุการณ์ปัจจุบันนະท่านอาจารย์ ทำให้เราเห็นตัวอย่างที่ไม่เหมือนคำสั่งสอน นะยะ แต่ไม่ใช่ว่าคำสั่งสอนไม่ถูก เป็นต้นว่าคนที่มีการศึกษาดีมีเงินมีทองร่ำรวยนี่มักจะ ไม่สนใจในศาสนาครับ ถือนิดเดียวว่าไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนก็พอใจแล้ว ที่นี่พื้น ฐานเดิมของเขาก็เกิดมา_rāray เกิดมา_mīstīปัญญาสูง นี่แสดงว่าพื้นฐานเดิมเขาดี คล้าย ๆ เขาก็เกิดมาจากการผลบุญเก่า แต่ว่าความประพฤติต่อไปจะเป็นอย่างไร

ที่พื้นฐานสมบัติเขาได้มาด้วยวิธีใด
ก็อย่างมีพ่อแม่ร่ำรวยเป็นต้น

อ้อ อันนั้นก็ให้เป็นพื้นฐานในส่วนนั้นของเข้าดีเลีย ถ้าเข้าไม่ทำต่ออันนั้นก็ไม่ ต่อ ส่วนที่ดีมันก็ดี ส่วนที่ไม่ต่อ มันก็ไม่ต่ออยู่อย่างนั้นแหละ

ครับมันน่าแปลกที่ว่า เมื่อมีกรรมดีมาแล้วก็น่าจะต่อไปได้ เมื่อถูกกับเรือบินที่ วิ่งมาด้วยไอ์พ่น มันก็น่าจะวิ่งไปได้

แต่เวลา มันหมดไอ์พ่นมันตกใช่ไหมล่ะ ก็เวลาไอ์พ่นตกไม่พุดกันบ้าง เมื่อยังไม่ ตกก็เห็นแต่ มันพุ่งไปท่าเดียว เวลา มันตกยังมีก็ว่ากันมั่งซึ ตอนที่ควรจะว่ามีอยู่ไม่พุดนี่ มันน่าแปลกใจ

แปลกที่ตรงไหน เวลา มันหมดไอ์พ่นมันแปลกอะไร คนก็เหมือนกันแหละ เวลาไม่มีที่ตอกก็ตอกได้ เข้าใจหรือ แต่เราว่าแต่ มันพุ่ง ๆ บทเวลาตกไม่พุด อันนี้ก็เวลา เข้าพุ่ง ๆ ก็ให้เข้าพุ่งไปนะ ถ้าไม่ต่อและหมดน้ำมันมันก็ตกได้เหมือนกันแหละ เพราะ ฉะนั้นถ้าไม่อยากให้เรือบินแตกให้เพิ่มน้ำมันเรือย ๆ มันจะค่อยเหินฟ้าขึ้นไปเรื่อย แหละ

ผมแปลกใจว่าทำไม่กรรมดีถึงมากหนด เอาแค่นี้

อ้าว เรื่องหมดไปหมดได้ก็โลกอนิจัง อยู่ในโลกอนิจังต้องหมดได้ด้วยกัน ดีก็หมดได้ถ้าไม่ต่อ กินอยู่เสมอ ๆ มันก็หมดได้ ชั่วก็หมดได้จะว่าไง มันไม่หมดจริง ๆ ตั้งแต่พ้นจากสมมุตินี้แล้วเท่านั้น อย่างพระอรหันต์ท่านอันนั้นท่านไม่หมด ท่านไม่มีท่านไม่หมด คือธรรมชาตินี้พ้นจากสมมุติแล้ว ถ้ายู่ในกฎของอนิจังอยู่แลวยังไงก็ต้องเป็นลุ่ม ๆ ตอน ๆ เสมอ แต่อย่างไรก็ตามขอให้พยายามสร้างความดีไว้จนกระทั่งสามารถที่จะพ้นไปได้ ความดีเท่านั้นที่จะทำให้พ้นไปได้ โลกอนิจังท่านเจงสอนเสมอ ดีก็เป็นอนิจัง ชั่วก็เป็นอนิจัง เพราะอยู่ในโลกอนิจัง แต่อนิจังมันต่างกัน คือความชั่วเกิดขึ้นมาnidหนึ่งก็ตามเราก็ไม่อยากให้เกิดใช่ไหม ความดีอยากให้เกิด เพราะฉะนั้นจึงต้องสร้างความดีให้หนุนขึ้นไปเรื่อย ๆ อย่างพระพุทธเจ้าและพระสาวกทั้งหลายที่วิเศษวิโสอกจากความดีทั้งนั้นหนุนขึ้นไป จนกระทั่งผ่านพ้นไปได้ ความชั่วไม่มีทางพ้น มีแต่ทางจะไปเรื่อย ๆ เอาจริงนี้

ทำไมชาติสุดท้ายของพระพุทธเจ้าเป็นเหมือนไอพ่นที่ไม่ตก คงวิ่งไปเรื่อยจนกระทั่งถึงพระนิพพาน

ถึงแล้วก็ไม่ตก ก็เหมือนอย่างเรือบินมันถึงที่และไปจอดแล้วก็ไม่ตก รถยนต์ไปถึงที่แล้วก็ไม่ตกใช่ไหมล่ะ ถ้ายังไม่ถึงมันก็มีได้ บางทีลงคลองก็ยังมีถ้าขับไม่ดี ถ้าถึงที่แล้วก็ไม่ตกแหลก ทำยังไงก็ไม่ตก เพราะเมื่อไม่ขึ้นจะเอาอะไรมาตก ถ้าขึ้นมันก็ตก ถ้าแล่นมันก็ลง แนะนำขึ้นเมือง ถ้าไม่ขึ้นไม่ลงแล้วมันก็หมดปัญหา พระพุทธเจ้าถึงจุดที่ไม่ขึ้นไม่ลงแล้ว คือพ้นจากกฎของอนิจังนี้แล้วมันก็หมดปัญหาที่เราจะพูด ที่เราพูดเดียววนี้ เรายุดเรื่องอนิจังต่างหากนี่จะว่าไง

ผมจะเรียนถามอีกอันหนึ่งเรื่องอนัตตาที่นี่นะครับ ถ้าเพื่อมันเป็นของที่นักกายและก็ไม่ใช่ของที่เรารักใคร่มากก็พอนึกออกว่าอันนี้เป็นอนัตตา หากจะสูญจะหายจะความมันก็ไม่ได้ค่อยว่า แต่นี่มันใกล้ชิดตัวเข้ามากหรือของที่เรารักมาก จะทำยังไงถึงจะตัดออกไปได้ให้เป็นอนัตตา เราจะใช้ความคิดอันไหนดีครับ

เราได้ตัดบ้างหรือเปล่าล่ะ

ก็พยายามตัดอยู่ครับ

พยายามเลย ๆ ไม่ตัดก็ไม่ออก ถ้าพยายามตัดมันก็ออกได้ เป็นแต่เพียงพยายามเลย ๆ ไม่ตัดไม่ว่าสิ่งภายนอกภายนในก็ตัดไม่ได้เหมือนกัน เพราะเป็นเพียงพยายามไม่ได้ตัดนี่ ภายนอกก็ไม่ขาดภายนในก็ไม่ขาด ก็เท่ากันแหลก ถ้าพยายามไม่ว่าข้างนอกข้างในตัดได้ทั้งนั้น ถ้าตัดไม่ได้พระพุทธเจ้าไม่สอน เพราะธรรมนี้เป็นสากษาธรรม ตรัสไว้ขอบแล้ว ทรงรู้ทรงเห็นทุกลสิ่งทุกอย่างทั้งภายนอกภายนใน ตัดได้ทั้งภัย

นอกภัยในแล้วจึงนำมาสอนโลก พวกราชนี้ไม่ยอมตัดแต่จะให้ขาด ไม่ได้กินแต่จะให้อิ่มท่าเดียวมันก็ไม่อิ่ม

ท่านครับ ถ้าเพื่อในโลกของเราทุกวันนี้วงศ์คมอย่างนี้ และถ้าทุกคนเรานี้ทำอุเบกษาเลีย คือไม่สนใจอะไรมาเอาอะไรก็ซ่าง บ้านเมืองของเราจะเจริญอย่างไร อันนี้ผมอยู่ในโลกียะนะยะไม่ใช่โลกุตร มันไปอีกอย่างหนึ่ง

ได้ลองทำกันทุกคนแล้วหรือ คือว่าทุกคนให้ทำเป็นอย่างนั้นและไม่สนใจกับอะไรเลย แล้วบ้านเมืองของเราจะเจริญไหม พากเราได้ทำกันบ้างแล้วหรือยัง

ก็คิดว่าถ้าทำมันก็คงจะไม่เกิน ตามประมาณล่ะครับ

ถ้าอย่างนั้นก็ไม่ควรตอบตามภาษา ถ้าตามภาษาเจย ๆ ก็จะให้ตอบตามภาษา มันตอบไม่ได้ จึงของด้อนนี้ไม่ตอบ นี้เป็นอันตอบแล้วไม่ใช่หรือ ตอบแล้วนั่นนี่อย่าเข้าใจว่าไม่ตอบ ตอบแล้ว บางคนจะไม่เข้าใจว่าท่านไม่ตอบ ต่างคนต่างจะให้เฉยไปเสียหมด ถ้าต่างคนต่างให้เฉยหมดแต่ยังไม่เฉย แล้วจะเอาผลมาแล้วนี่นะ เราก็ตอบไม่ได้ซึ่งยังไม่มี ผลต้องตามเหตุมา เวลา呢ี้เหตุยังไม่มีเลย จะให้ตอบผลก่อนแล้วตอบไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงงด นิึกคือการตอบแล้วนั่นเอง

ท่านอาจารย์ครับ พระพุทธเจ้าที่นั่นรับ ฟังตามพุทธประวัติท่านก็ทำคุณงามความดีไว้ແຍະ แต่ทำไมท่านถึงมีเรื่องไม่ดีหนักกว่าอย่างคนธรรมดาเราແຍະครับ อย่างมีพระเทวทัตกลิ้งหินลงมาจากเขาจะปลงพระชนม์ท่านเป็นต้น

อ้อ คิดดูบางที่เราเดินจงกรมในป่ายุงยังมากดเรา มันยังไม่เห็นว่าเรารักษาไม่
ภารนา เอ้า ยุนก์ตามภาษาญุ่ง คนชั่วก็ตามภาษาคนชั่วใช่ไหม

ไม่ครับเล็กน้อยผิดกันแน่เมื่อเทียบกับพระพุทธเจ้า อวย่างพระพุทธเจ้าท่านทำ
ความดีมากกว่าเรามาก็รู้จักกิ่งมีนก็พันเท่า แล้วท่านยังมีสิ่งร้าย ๆ ประเกะนั้นมาเกี่ยว
ข้องด้วย อวย่างเราถ้าเป็นเช่นที่เราคิดก็ต้องทำให้หายไปแล้ว เราทำได้นิดเดียวของท่านเท่านั้นเอง

เราไม่ใหญ่เหมือนพระพุทธเจ้าก็ตาม แต่เรานั่ง Kavanaugh ตัวเล็ก ๆ ยังกดเราได้ไม่ต้องพูดถึงเรื่องใหญ่ ๆ เพราะเราเป็นคนเล็กน้อยไม่ได้เหมือนพระพุทธเจ้า มันยังไม่ได้ว่า เอ ท่านนั่ง Kavanaugh มันไม่เห็นว่ามันยังกดได้ บางที่เรานั่งอยู่หรือยืนอยู่เดิน จงกรมอยู่อย่างนี้ มันยังมากดเราได้ ทำไมถึงกดนั่นเรื่องของมันเรื่องของยุ่ง อันนี้เรื่องของเรา ที่เราจะทำได้ก็ทำของเรารือยไป อย่างพระพุทธเจ้าครจะว่าอะไรก็เฉย ครจะมาดำเนินติโทษ ครจะมาผูกพยาบาทอาณาตพระองค์ก็เฉยเรื่องของพระองค์

ก็เหมือนเราเดินจงกรมนั่งสามาธิภานุภาพนานี่แหล่ะ ยุงจะกัดกีเฉย มดจะกัดกีเฉย เก็บออกเลี้ย ถ้าเจ็บมากก็เอาออกเลี้ย เราก็เดินจงกรมของเราไป ถ้าหากว่า อื้ นี่เรา เดินจงกรมนั่งสามาธิแท้ ๆ ทำไมยุงถึงมากัดเรา เราหยุดสามาธิเลี้ยดีกว่านี้มันก็ไม่ดี เข้า

มาทำอย่างนั้นพระพุทธเจ้าหยอดเสีย พระพุทธเจ้าก็เป็นพระพุทธเจ้าไม่ได้ เรื่องคนซึ่ง
เอาประมาณไม่ได้ อย่างที่อาจารย์ว่าเราเป็นคนดีเรามีขอบเขตเรามีประมาณ เรายังทำ
ของเราไป ถ้าไม่เข้าใจตามอึก เรื่องกรรมเรื่องเรารมีอยู่ทั่ว ๆ ไปนั้นไม่มีสิ้นสุด

ดูคล้ายกับว่าท่านยังมีกรรมเหลืออยู่อีกเยอะแยะที่จะต้องชดใช้

มี อย่างอาจารย์ว่าเรื่องวินากกรรมที่เกี่ยวกับส่วนร่างกายมันมีได้ ส่วนความ
บริสุทธิ์นั้นไม่มีอะไรติดตามได้เลย ส่วนกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องวินากมีได้ อาจารย์ก็พูด
แล้วตะกี้นี้ อย่างพระพุทธเจ้าของเรานะ พระเทวทัตอย่างนี้เป็นต้น ตั้งแต่สมัยโน้นผู้ก
อาทกัน เริ่มแรกไปขายเครื่องประดับจำพวกสายร้อยสัมภានอะไรนี่แหล่ะ พระพุทธ
เจ้าเป็นคนดีมากตั้งแต่โน้น เป็นคนชื่อสัตย์สุจริต พระเทวทัตน์นี้เป็นเพื่อนเป็นสายกัน ที่
นี้เข้าไปในหมู่บ้านหนึ่ง พระเทวทัตน์นี้ไปก่อน นี่เริ่มแรกที่จะก่อเรื่องกัน เอาเครื่อง
ประดับตกแต่งต่าง ๆ ไปขาย และก็มีรายไม่มีเงินเป็นคนจน แก่มีถ้าดทองคำถัดหนึ่ง
เก่าเป็นสนิมจับเกราะกรังหมด แต่ไม่ใช่สนิมบนทองคำนะ สนิมที่ว่าสกปรกนั้นเองพูด
ง่าย ๆ ก็แม่ไม่มีอะไรแต่อย่างใดเครื่องประดับนี้ให้หลาน และแม่เมียดไปเดียวันนี้ จะ
ให้แม่เท่าไรแม่ก็ไม่ว่า แต่แม่ขอเอาถัดนี้เปลี่ยน ลูกจะเห็นว่าอย่างไร

พระเทวทัตพอมองเห็นเข้า โอ้ นี่มันถ้าดทองคำ โอ้ ของอย่างนี้จะเอาไปยังไงนี่
ของเก่าแก่มาตั้งแต่ไหนก็ไม่รู้ ใช้ไม่ได้แล้ว ว่างั้นนะ และใจมีความกระหายนมอยู่แล้ว
เป็นยังไงเราต้องมีหวัง เราจะไปขายของที่อื่นเสียก่อนแล้วค่อยกลับมา พอดีพระพุทธ
เจ้าของเรายังเป็นพ่อค้าเหมือนกัน ไปขายแบบเดียวกันนั้นแหล่ะ พ้อไปเห็นแล้ว咽ยคน
นั้นก็มาหา โอ้โซ คุณแม่ของนี้มันของมาแต่ดึงเดิม ถัดนี้เป็นถ้าดทองคำ ราคาของทั้ง
หมดที่พวงลูกอาณาจักรไม่เท่ากันกับถัดนี้ ของนี้มีค่ามากมีราคามาก ถ้าคุณแม่จะเอาก็
ไม่ว่า จะยกให้ทั้งหมดนี้ก็ยังไม่พอกับค่าของถัดทองคำของคุณแม่นี้ แม่ไม่ว่า ว่างั้น
เลย แล้วถ้าถัดนี้ให้เลย ทางนั้นก็ยกของให้ทั้งหมดเลยแล้วก็ไป

พอพระเทวทัตไปขายของหมดแล้วกลับมาจะมาอาสาด ที่ไหนได้คนนี้เอามาไป
แล้ว นั้นละผู้กอาชาตตรงนั้นละ ก่อกรรมก่อเรื่องกันมาตั้งแต่บัดนั้นเรื่อยมา นี่เรื่องเป็น
อย่างนั้น นั้นละเรื่องพระเทวทัตกับพระพุทธเจ้าเริ่มเป็นมาตั้งแต่บัดนั้น คือโภกนักมัก
ลาภหาย ลาภหายแล้วก่อเรื่องขึ้นมา ที่นี่ไปขายที่อื่นเสียก่อนถึงจะกลับมาอา อย่างไรก็
อยู่ในเงื่อนมือเราแล้วแหล่ะ ไม่คิดว่าคนอื่นเขาจะมีเงื่อนมือเหมือนกัน นึกว่ามีเงื่อนมือ
แต่ตัวเอง เขาจะเอามาไปกินเสียบเสีย นั้นแหล่ะเรื่องเหตุเบื้องต้นเป็นอย่างนั้น เป็นไปได้
เรื่องกรรมที่ติดตามวินากขันธ์ แม้ท่านที่เป็นพระอรหันต์แล้วท่านก็ยังมี แต่ไม่สามารถ
ที่จะซึมซาบเข้าถึงจิตใจให้เป็นความเอนเอียงไปตามนั้นได้ ไม่มีปัญหาอันนี้ เป็นไป
ปัญหาที่ถูกกับอันนี้ลงกันได้หรือยัง

แล้วอย่างนี้ถ้าเพื่อคนธรรมดานี่ สมมุติว่าจะถึงชาติสุดท้ายนี้ ก็ต้องไปใช้กรรมอะไรหนัก ๆ เหมือนแบบพระพุทธเจ้าที่ใช้ใหม่ครับ ถึงจะได้จบเกنمกันเสียที

ก็เราเป็นนักต่อสู้แล้ว อะไรมาเราก็สู้มันหมดแหละ ตั้งแต่เรามาจากกรุงเทพนี่ อะไรที่รถไม่ดีมันเสียไปตรงไหนเราก็ต่อสู้แก่ไขจนมาได้ พอเราตั้งหน้าจะมาเราไม่ถอย เอาจันกระทั้งมาถึงนี่ได้ ถ้าเราไปถอยก็อยู่โน้นแหละไม่ได้มานี่ นึกแสดงว่าเราไม่ถอยใช่ไหม อันนั้นก็เหมือนกันเราก็ไม่ถอย หากไปเรื่อย ๆ อย่างนี้แหละจะไปถอยยังไง ไม่ถอย ไปจนถึงจุดที่หมาย ยังแตก ๆ ระเบิด ๆ ไป ชีวิตเรายังอยู่หามาลีใหม่ไปเรื่อย จนถึงที่สุดจุดหมายปลายทาง

กิเลสหนาแน่นเท่าไรมีกำลังมากเท่าไร เราไม่ทำอย่างหนักลุกคิเลสได้หรือ กิเลส เป็นของชั่ว ธรรมเป็นของดี ชั่วนี้มีหนักมากขนาดไหน ธรรมต้องมีหนักขนาดนั้น เป็นอย่างน้อย หรือยิ่งกว่านั้นมันถึงจะผ่านพอดี ยกตัวอย่างเช่น สถานที่นี่สักปรก สักปรกมากน้อยเพียงไร เอาจริงๆ ขนาดมาถังหนึ่งเหรอ แล้วล้วงไป มันยังไม่สะอาดฟ่าดเข้า ไปสองถัง ไม่สะอาดฟ่าดเข้าไปสามถังจนสะอาด กำลังของน้ำที่สะอาดมีน้อยไม่พอ ต้องให้มากกว่าเสมอ ที่นี่กำลังของความชั่วนี้มาก กำลังของความดีไม่มากไม่พอ เอ้า กิเลสเดี๋ดมา ธรรมะเดี๋ดไป นี่ท่านว่ามัชณิมา เข้าใจไหม

ไม่ใช่ว่ามัชณิมาปฏิปทา เดินทางสายกลางไม่ยิ่งนักไม่หย่อนนัก มันเดินยังไง เดินสายกลางนั่นน่าจะ เถี่ยบก็เหมือนกับว่า ทหารเรียนวิชารบด้วยกันทั้งสอง คนหนึ่งได้เข้าแแนวرب คนหนึ่งไม่ได้เข้า คนทั้งสองนี้ใครจะพูดถูกต้องตามเหตุการณ์มาก หรือฉะฉานยิ่งกว่ากัน หรือแม่นยำยิ่งกว่ากัน ก็ต้องคนที่เข้าสู่สันมารบแล้วใช่ไหม ที่นี่เรื่องมัชณิมาปฏิปทาเดินทางสายกลาง มันเดินยังไงทางสายกลาง พระพุทธเจ้าเป็นผู้เดินมาแล้วถึงได้นำมาสอนโลก ไอเราเป็นเพียงแต่จดจำเฉย ๆ เมื่อนอกบุญทอง จะไปรู้ได้ยังไงว่าทางอะไรสายกลางไม่กลาง มีก็มีแต่กลางเสือกลางหมอนเท่านั้นละ สายกลางมันอยู่ตรงนั้น นั่นก็กลาง ใจกลางของกิเลสเสียด้วย ไม่ใช่ทางสายกลางของธรรม

ถ้าทางสายกลางของธรรม เอ้า กิเลสโภณธรรมต้องโนนไป นั่น ถ้าจะเป็นทางสายกลาง เอ้า กิโลสโภณธรรมโหดไป คือปราบความชั่วไม่ใช่โหดปราบความดีนั่น กิเลสโหดร้ายเราโหดดี เห็นใหม่มันแก็กน เหมือนอย่างน้ำที่สะอาด เอ้า ยกตัวอย่างเช่น ถังน้ำเต็มไปด้วยน้ำที่สักปรก เปิดออกไปมันก็พุ่งกระจายไปหมด ไปถึงที่ไหนมีแต่ของสักปรกเต็มไปหมด เอ้า เปิดถังที่น้ำสะอาด พอเปิดถังมันก็กระจายไปหมด กระจายไปถึงไหน น้ำสะอาดไปถึงนั้น ความสะอาดไปถึงนั้น นั่นเห็นไหม

แล้วอย่างที่ท่านอาจารย์ว่าเมื่อกี้ ไอเรื่องสักจะเรื่องอะไรที่ว่า เดินลงกรมหรืออะไรนี่ มันไม่เคร่งไปหน่อยหรือครับ

ถ้าไม่ใช่กลางเสือกลางหมอนก็เคร่งไปนั่นแหล่ กิเลสชอบกลางเสือกลางหมอน
ธรรมไม่ชอบอย่างนั้น เพราะจะนั่นมันจึงเคร่งไป ถ้าเป็นเรื่องของกิเลสมันเคร่งไป ถ้า
นอนทึ่งวันไม่หิวอย่าลุกขึ้นมา นั่นกิเลสเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นธรรมแล้วฟิดกันลงไป นอน
มาเท่าไร นอนมาตั้งแต่วันเกิดนอนเหมือนหมูนี่ เราไม่ได้บวชมาเป็นหมูนี่วะ ถ้าเป็น
พระก็ว่าอย่างนี้ ก็เราเป็นชาวพุทธเราไม่ได้เป็นชาวหมูนี่วะ ฟิดลงไปกับกิเลsmันก็ได้
เท่านั้นละซิ เวลาพูดนี่เหมือนจะฉีกกิน นี่แหล่ที่เข้าเห็นว่าหลวงตาบัวดุ ความจริงเรา
ไม่ได้ดุ หากพูดตามเหตุตามผล พลังของกิเลsmี พลังของธรรมต้องมี ไม่มีแก้กันได้ยัง
ไง เป็นยังไงเข้าใจไหมที่พูดนี้

มัชณิมาปฏิปทา เดินทางสายกลาง ไม่ยิ่งนักไม่หยอดนัก ก็ไม่รู้ เพราะไม่ใช่นักปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติเข้าสู่แควรบเจอกับกิเลส กิเลสประเททนี้เป็นประเททใหญ่ กำลังของมันหนักขนาดไหน ความเฉลี่ยวฉลาดแหลมคมหนักขนาดไหน เราจะใช้อารมณ์แบบไหนสักบันนัน ที่นี่กิเลสหนักมากทางนี้ก็หนักไป หนักด้วยความฉลาด กิเลสฉลาดแบบหนึ่ง อารมณ์ฉลาดแบบหนึ่ง ใส่เข้าไปเปรี้ยง ๆ แหลก นี่แหลมมัชณิมา กิเลสละเอียดลงไป อารมณ์ละเอียดลงไป ขัดเกลากันลงไป เกลากันลงไปจนกระทั่งกิเลสหมด อารมณ์ก็หมดปุ่มหายที่แก้ เหลือแต่ผลลัพธ์ คือความสุข

ที่นี่ถ้าปฏิบัติธรรมะนี้ เราชดีปฏิบัติตัวอย่างเดียว โดยที่ไม่ต้องไปปฏิบัติธรรมร้าน พทໂຮ อะไรต่ออะไรพวກนີ້ จะได้ผลใหมอะ

ก็ได้ผล ถ้าปฏิบัติทางไหนก็ได้ผลทางนั้น ถ้าปฏิบัติแค่ไหนก็ได้ผลแค่นั้น เรื่องผลไม่ปฏิเสธ แต่จะได้มากได้น้อย ได้หยาบได้ละเอียดแค่ไหนนั้นเป็นอีกแง่หนึ่งจากการปฏิบัติ อันนี้ต้องมีเหตุเดินหน้าเสมอ เหตุเป็นแม่พิมพ์เป็นแม่บท เป็นสถานที่เกิดแห่งผล เหตุเบาผลกระทบกับเหตุหนักผลกระทบกัน นั่นเป็นยังงั้น อย่างสมมุติว่าวชารักษากษิณิย์ได้ก็ได้แต่คือ แต่ธรรมไม่ได้ แนะนำ ปฏิบัติธรรม เอาจงไปก็ได้ธรรม ก็ยังนั้นซึ่งสมมุติว่าสำรับนี้เต็มอยู่ทั้งหวานทั้งเค็ว เรากินแต่หวานอย่างเดียว ความอยู่นี่ ไม่เป็นไร หรอก เพราะความก็อยู่ในสำรับเดียวกัน เรากินแต่หวานไม่เป็นไรล่ะ จะให้ถึงกันเองมันไม่ถึง เห็นไหม หวานก็หวานอยู่อย่างนั้นแหล่ะ ถ้ายิบหัวหวานหัวเค็วได้หัวหวานหัวเค็วนั้นแหล่ะ แม้แต่อยู่นอกสำรับ เราไปหยิบโน่นก็ได้เหมือนกันนี่

ผมมีปัญหาอยู่อันหนึ่งอย่างจะเรียนถามท่านอาจารย์ ที่นี้ปัญหานี้ก็ไม่ได้
สักกลั้นคัญอะไร แต่ว่ามันสะกิดใจอยู่เรื่อย คือผมไปอ่านหนังสือเกี่ยวกะเรื่องข้อเขียน
ของท่านอาจารย์..อยู่ที่วัด..แล้ว ๆ ...นะยะ พูดถึงเรื่องวิชาการอะไรต่าง ๆ เรื่องการฝึก
สมาธิอะไรพวกนี้นะยะ ท่านก็กล่าวถึงตอนหนึ่งว่า การฝึกการทำเกี่ยวกับสังคัดจิตนี่เป็น

มาระนะยะ ไครฝึกสะกัดจิตหรือเล่นเกี่ยวกับเรื่องสะกัดจิตนี่ตอกนรกรหมด ผมก์ไม่สบายใจ อยากรจะเรียนถามท่านอาจารย์ว่า เป็นความจริงยังั้นไหม

สะกัดให้ลงนรกรก็ลง สะกัดให้ขึ้นสวรรค์ก็ขึ้น สะกัดให้ขึ้นนิพพานก็ขึ้นใจนั้นนะ ก็ตอบอย่างนั้นซิ พิจารณาอย่างนั้นซิ สะกัดให้ลงนรกรเป็นยังไง ก็บังคับมันพาไปลักไปปล้นไปสะดุมไปผ่าเขานั้นซิ นีบังคับไป สะกัดไปยังั้นมันก็ตอกนรกรได้ติดตะรางได้ถ้าสะกัดให้เข้าคีลเข้าธรรมเข้าภูวนา สะกัดเท่าไรก็ยิ่งขึ้นเข้าใจใหม่ มันหลายสะกัด

ก็เห็นท่านเยี่ยนໄว์เด็ดขาดเลยนะยะ บอกว่าไครฝึกสะกัดจิต ไครเล่นสะกัดจิต อะไรมีตอกนรกรหมด ท่านว่าจັນ ผมก์เลยข้องใจ เพราะผมเล่นสะกัดจิตมา ๒๐ กว่าปีแล้ว

เราก็อย่าไปสะกัดแบบตอกนรกรซิ เรายกแยกได้นี่นั่น ไครจะไปสะกัดให้ตอกนรกรหมด เราสะกัดแบบนี้เราไม่ตอกนรกร เรายกสะกัดแบบไม่ตอกนรกรซิ มันมีอยู่นี่ แบบขึ้นสวรรค์ก็ได้ แบบตอกนรกรก็ได้ ใจดวงเดียวนั้นแหละ สะกัดไปทางไหนก็ไปทางนั้นว่าไปถูกใหม่

ก'sบายใจขึ้น

เราก็มีหัวใจ เขาก็มีหัวใจ ทำไมจะให้เขามาบังคับบีบสีไฟหัวใจเราดวงนี้จัน กระทั้งทางคิดไม่ได้มีหรือ เรายกหัวใจดวงหนึ่ง เขาก็หัวใจดวงหนึ่ง เรายกปัญญาคนหนึ่ง เขาก็ปัญญาคนหนึ่ง เขาก็มีความคิด เรายกมีความคิด ต่างคนต่างคิดต่างมีหัวใจ ทำไมจะมาบีบบีบสีไฟจนทางคิดไม่ได้ แสดงว่าเราลืมท่าแน่ ๆ เอ่อตรงนี้ซิ ถ้าหากเราไม่อยากลืมท่าเราก็ใช้ความคิดซิ ความจริงของเรามีนี่ เห็นด้วยใหม่ เป็นยังไงเรื่องสะกัดจิต ถ้ายังไม่แน่ใจก็ไปถามท่าน สะกัดจิตยังั้นตอกนรกร สะกัดแบบไหนขึ้นสวรรค์ สะกัดให้ผมหน่อยนะ ว่าจັนเลย

ท่านบอกไม่ได้เลย

ไม่ได้ท่านก็ไม่เก่งละซิ ท่านว่าแต่คนตอกนรกร ท่านก็ว่าป่าว ๆ นีท่านโกหกโลก ไครสะกัดจิตตอกนรกร ท่านก็สะกัดจิตให้ขึ้นสวรรค์บังซิถ้าท่านเก่งจริง ก็ว่าจັนซิ ท่านไม่เก่งทางนั้น ท่านก็ไม่เก่งทางนี้

อยากรีียนถาม “ແດນນິພພານ” ນີ້ເປັນຍັງໄຈຄະ

ໂອ້ อย่ามาถามหลวงตาบัว ແດນນິພພານ ถ้าถามควรจะถามเรื่องข้าวต้มขนมอย่างนี้ ๆ นັ້ນแหลະ ไม่ได้เรื่องหรือกหลวงตาบัวน່ວ່າ ถ้าจะพูดให้ท่านทั้งหลายฟัง ท่านทั้งหลายก็จะไม่ได้เรื่องด้วย อันไดไม่ไดเรื่องก็ไม่ควรนำเอามาให้เป็นเรื่อง สมมุติว่าเราหลับตาอยู่นີ້ สືບັນເປັນອຍ่างໄຮມັນຈະไดໆຄວາມໃຫມ່ລ່ວ່າ บອກສຶກຕ້ອງບອກให้คนເລີມຕາซີ คนຕາບອດຈະບອກສຶບອກແສງໃຫ້ໄດ້ຍັງໄຈ ມັນໄມ້ໄດ້ເຮືອງ ພວກເຮາພວກໃຈບອດ ຈະໄປບອກ

นิพพานให้ฟังมันได้เรื่องอะไร เข้าใจหรือยัง แต่นอนแน่นี้ มันจะค้างโน้นค้างนี้ ค้างไปเรื่อย ๆ จะเป็นบ้าสด ๆ ร้อน ๆ ต้องขอภัยนะไม่อยากว่าคนเป็นบ้า นอกจากว่าผู้นั้นต่างหาก เราไม่ได้ว่าพวกเรานี่นะ

กระผมขอโอกาสครับผม กระผมสงสัยอยู่ในจิตใจ ขอเรียนถามพระเดชพระคุณอาจารย์ว่า เมื่อพระเดชพระคุณอาจารย์ได้อบรมสั่งสอนหมู่พระพวกราเนี่ยนแล้วเจ้มแจ้งตลอดหมวดเรียบร้อยแล้ว ความรู้อะไรทุกสิ่งทุกอย่างผ่านพ้นมาเสร็จเรียบร้อยแล้ว กรณียิกของพระเดชพระคุณอาจารย์ที่ประจำอยู่ในขณะเดินทางกรก็ตี นั่งสมาธิก็ตี พระเดชพระคุณอาจารย์เอาระยะอะไรขึ้นมาพิจารณาครับ

ก้อย่างนี้แล้ว เวลาใดที่ผมก้าวมากماพิจารณา นี่ ๆ เวลาใดก้าวมาก จากนั้นผมก็ไปกฎิพม ผมก้าวมาก่อนมาพิจารณา เอาเสื่อมมาพิจารณา ท่านทั้งหลายระวังตรงนี้ให้ดีนะ

อย่างนั้นพระเดชพระคุณอาจารย์ มีสติปริบูรณ์มากนั้นคือครับผม ตอนเดินทาง หรือนั่ง

ไม่ว่าใครแหล่งสักกันทั้งนั้น แต่ก่อนผมก็สักสิ่ย ธรรมเป็นยังไง เรายกตัวไปโน้น ว่าพระพุทธเจ้าท่านเดินทางอยู่บ้าง ทรงเข้าสมาธิแบบต้อยู่บ้าง ตาม捺รับตารักษ์มีอยู่ พระอรหันต์ก็เหมือนกัน ท่านไม่ทรงลักษณะเพียรจนกระทั่งวันปรินิพพาน ท่านทำเพื่ออะไรหนอ นี้ผมก็เคยพูดให้ฟังเพื่อนฟังมาแล้วตั้งแต่ท่านพระครุยังไม่มา เทคนไม่รู้กี่ครั้งกี่หนแล้ว นี้ก็ไม่ทราบว่าจะพูดอะไรอีก ถ้าจะพูดตามแบบของผมนั้น หมู่เพื่อนก็จะไม่ได้เรื่องอะไร ถ้าผมจะพูดตามความจริงในหลักธรรมชาติที่เป็นอยู่ของเจ้าของหรืออะไร ๆ เรื่องโลกมันมีสมมุติ สมมุติอันนั้นก็จะไปกระทบเทือนจิตใจให้มีส่วนเลี่ยได้ เช่น อย่างว่าคาด เผระฉะนั้นการพูดแต่ละเรื่อง ๆ จึงต้องได้คำนึงเสมอในเรื่องเหล่านี้

พระพุทธเจ้าท่านเข้าสมาธิแบบตัวเดินทางความวนา เดินไปตามนิสัยของท่านผู้บริสุทธิ์ ไม่ใช่นิสัยของผู้มีกิเลสจะแก่กิเลส แต่เดินไปตามนิสัยของผู้บริสุทธิ์ซึ่งยังคงขันธ์อยู่ เรื่องราตรุเรื่องขันธ์ยังเป็นสมมุติเต็มตัวของมัน แม้จิตจะเป็นจิตติมุตติหลุดพ้นจากความยึดมั่นถือมั่นในขันธ์แล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีความรับผิดชอบในขันธ์อยู่โดยหลักธรรมชาติ นี่ความรับผิดชอบมีอยู่ก็จะต้องใช้ขันธ์ เช่นความคิดปรงหรือทำการงานอะไรต่ออะไรด้วยกาย ด้วยความคิดทางใจซึ่งเป็นเรื่องของสังหารขันธ์ สัญญาขันธ์ หรือวิญญาณขันธ์ ที่ต้องใช้กันอยู่เป็นประจำ ที่นี้การใช้ไปนาน ๆ แม้แต่ถึงไปนาน ๆ ก็ต้องพักเครื่อง ราตรุขันธ์เมื่อใช้นาน ๆ เราจะเรียกว่าพักเครื่องก็ได้ไม่ผิด นั่นแหล่ที่ว่า

ท่านเดินจงกรมนั่งสามอิสมานบัติ พักมีหลายพัก เดินจงกรมเป็นอีกประเภทหนึ่ง พักอยู่ในวงขันธ์อันนี้

ที่นี่นั่งสามอิที่ว่าพักจริง ๆ คือพักขันธ์ ความคิดความปรุงต่าง ๆ ซึ่งเคยใช้นั้น ระงับตัวไป เรียกว่าเป็นวิหารธรรมในทิภูณุธรรม คือในเวลาที่มีชีวิตอยู่ ก็มีการพักผ่อนระหว่างขันธ์กับจิต ด้วยเหตุนี้ความจำเป็นจึงมีให้ท่านทำ คำว่าจำเป็นก็จำเป็นระหว่างขันธ์กับจิตเท่านั้น ไม่ได้จำเป็นนอกเหนือกว่านั้นไปเลย ส่วนที่จะไปเที่ยวแก้กิเลสอันใดนั้นไม่มีในพระอรหันต์ทั้งหลาย ตั้งแต่กิเลสพังลงไปจากจิตเท่านั้น ไม่มีคำว่ากิเลสจะแทรกขึ้นมาได้อีก เกิดขึ้นมาได้อีกไม่มี แต่ระหว่างขันธ์กับจิตก็เป็นความจำเป็นในทิภูณุธรรม จนกว่าจะปล่อยความรับผิดชอบกันเรียกว่าตาย ท่านเข้าใจหรือยังที่พูดนี้

ก็พึ่งจะเข้าใจว่าท่านมีสามอิเป็นที่บำเพ็ญครับผม เพราะว่าธรรมทุกสิ่งทุกอย่าง แจ้งแล้วนี่ครับ

เรื่องขันธ์ถ้าเราจะเทียบ เมื่อนเรามีเงิน ๑๐๐ บาท วันหนึ่งเราใช้ประมาณเท่าไหร่ถึงจะพอดี ถ้าสมมุติว่าใช้วันละ ๒๐ บาท เงิน ๑๐๐ บาทจะใช้ได้ถึง ๕ วัน พอเรามาใช้เสียอย่างสุรุ่ยสุร่ายนี้ เพียงวันเดียวไม่พอใช้ก็ได้ หรือใช้เสียวันละ ๕๐ บาทก็ได้เพียง ๒ วัน ใช้เสีย ๓๐ บาทก็ได้เพียง ๓ วัน ถ้าใช้ให้พอเหมาะสมแล้วจะได้ถึง ๕ วัน เมื่อเราใช้วันละ ๒๐ บาทได้ถึง ๕ วัน เรื่องอายุขัยของพระอรหันต์ก็เป็นเช่นเดียวกัน เรื่องขันธ์ถ้าใช้สมบุกสมบันมาก ๆ ไม่มีการพักเลยนั้น ก็เรียกว่าใช้มีประกายด ที่นี่เมื่อเวลาขันธ์อ่อนตัวลงไปมันก็ไปทับตัวเองนั้นแหล เรียกว่าตายผ่อนลงไป ในอายุขัยของขันธ์ก็ยังเข้าไป ๆ เพราะการใช้มีรู้จักระมาณ

ที่จะให้ไปเป็นอันตรายต่อจิตที่บริสุทธิ์แล้วนั้นไม่มีทาง ก็คือว่ามันมาตัดthon เรื่องความเป็นอยู่ของธาตุของขันธ์เรื่องอายุขัยให้ลดน้อยลงไป ๆ เช่นเดียวกับเราใช้เงินมากนั้นแหล ถ้าเราใช้ให้พอเหมาะสมพอสมมันก็ได้เงินจำนวนนั้น ที่น้ำอายุขัยของแต่ละองค์จะได้ขนาดไหนมันก็ได้ไปตามนั้น ถ้าไม่มีเหตุมาดลบันดาลอย่างอื่นใด แต่อันนี้มันหากรู้ตัวเองไม่มีครอบครอง ที่สมควรจะพักผ่อนเรื่องธาตุเรื่องขันธ์ด้วยจิตตภavana อะไรนี่ ก็รู้กันเอง มันพุดยกันนะ พูดได้เพียงเท่านี้ ที่จะเอียดยิ่งกว่านี้ยังมี รู้อยู่ในจำเพาะเจ้าของ แต่ไม่สามารถที่จะอธิบายออกมากได้ก็ยังมีอยู่มาก จึงพูดได้เพียงเท่านี้

เพราะเหตุนั้นธรรมะของพระพุทธเจ้าที่มาแสดงให้โลกฟัง เราอย่าเข้าใจว่าเป็นธรรมที่จะเอียดเต็มส่วนของธรรมแทนนั้น ไม่จะเอียดเต็มส่วนหรอก ถ้าอยากให้ทราบเต็มส่วนของธรรมแท้ ให้จิตเข้าไปถึงธรรมนั้นก็รู้เอง เข้าใจใหม่ที่พูดนี้ อย่างที่ว่าศาสนาธรรมที่ท่านสอนไว้นี้เป็นกริยาแห่งธรรม อย่างนี้ก็ไม่เห็นมีในที่ไหนในครพูดนี่ ก็มีแต่หลวงตาบัวบ้างค์เดียวนี่ละซิ ศาสนาธรรมที่แสดงออกมากเป็นบทเป็นบทนี้ เป็นแต่

เพียงกิริยา ทั้งผลก็บอกว่าเป็นกิริยาของผล ทั้งมรรคคือวิธีดำเนินก็เป็นกิริยาของมรรค กิริยาของธรรมเสีย ไม่ใช่ธรรมแท้

เมื่อก้าวไปตามนี้ ๆ นั่นละที่นี่ อย่างเช่นว่าทำจิตให้เป็นสามัชชี เราจำได้ก็ตามถ้า จิตของเรายังไม่ถึงธรรมอันนี้เราเก็บไม่รู้ พากเราก็ยังไม่ถึงธรรมอันนี้แท้ ทำสามัชชีขึ้นได้ เรายังรู้ในใจ ๆ ธรรมแท้เริ่มเข้าไปละ คือแท้พื้น ๆ แท้เป็นขั้น ๆ ไปจนกระทั่งถึง วิมุตติหลุดพ้น มันก็ถึงใจ ที่นี่ธรรมเป็นยังไงกับธรรมที่ท่านแสดงไว้ คืออันใดที่ท่าน ควรจะแสดงได้มากพอเหมาะสมกับสมมุติ ท่านก็เอาอกมาแสดง อันไหนที่ไม่ควรที่จะ นำออกมายังมันก็ออกไม่ได้ อันนั้นละที่เอาออกไม่ได้คืออันเต็มส่วน แต่ที่นี่ท่านก็ไม่ได้ ปิด ให้ผู้นั้นไปรู้เองซิพูดง่าย ๆ พอยังรู้เองท่านว่า สนธิภูมิโก

เช่นว่าเป็นอย่างไรสามัชชี พอดีจิตเป็นสามัชชีมันก็รู้เอง ๆ สามัชชีได้ก็รู้เอง ปัญญาขึ้นได้ก็รู้เอง ๆ จนกระทั่งถึงวิมุตติหลุดพ้นรู้เอง ๆ แม้พระพุทธเจ้าประทับอยู่ ข้างหน้าก็ไม่ทูลถามท่าน นั่นแหล่ถึงได้เรียกว่า สนธิภูมิโก เต็มภูมิ ทูลถามท่านหา อะไรก็ความจริงมันเหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น พระอัญญตรกิจชุ ที่มีอยู่ในตำรา ท่าน เกิดปัญหา แต่ธรรมท่านเป็นธรรมะขั้นสูงมากเลยจะไปทูลถามพระพุทธเจ้า พอยไปถึงได้ ถุนพระคันธกุภี ฟันกระหน่ำลงมา ก็เลยยืนอยู่ใต้ถุนนั่นแหล่ยังไม่ขึ้นทูลถามพระองค์ ฟันตกจากหลังคาหยอดย้อยลงมาจากชายคา ก็มาถูกน้ำที่มีอยู่ข้างพื้นนี้ ตั้งเป็นตาต่อม เป็นฟองขึ้นมาแล้วดับไป ตั้งขึ้นมาดับไป พอกรบทบกันก็ตั้งขึ้นแล้วดับไป ๆ ท่านก็ เทียบเข้ามาภายใน สังขารคือความคิดความปรุง มันปรุงขึ้นพับก็ดับไปพร้อมกัน ๆ นั่น ท่านเทียบเข้ามาดูอันนั้นแล้วดูอันนี้ พิจารณาอันนี้ท่านก็บรรลุธรรมในขณะนั้น

พอฟันหยุดตกท่านกลับไปกุภีไม่ขึ้นทูลถามพระพุทธเจ้าเลย นั่นฟังชิ เมื่อเข้าถึง ความจริงนั้นแล้วก็จะไปทูลถามอะไรอีก ตอนนั้นยังไม่เข้าใจ พ้ออันนี้เทียบเคียงเข้ามา นี้ได้สัดได้ส่วนนี้แล้ว อันนี้ก็พึ่ง หมดเลย พึ่งหมายความว่า ตปธรรมใหม่ก็เลส พึ่ง หมดเลย ตัวอย่างนี่ท่านก็ยกมาไว้เพื่อให้เราได้พิจารณา สงสัยจะไปทูลถาม พอยไปรู้ไป บรรลุธรรมอยู่ที่นี่นั่นถึงขั้นสุดยอดธรรมแล้วก็เลยกับไม่ไปทูลถาม นี่ถึงกล้าพูดถึงเรื่อง ทั้งหลายไม่สะทกสะท้าน ผสมพูดตรง ๆ ผสมพูดอย่างนั้นเพื่อให้เข้าใจตามอรรถตาม ธรรม ความจริงมียังไงกันไปตามความจริง ถ้าไม่ว่าไปตามความจริง ผู้ฟังฟังเพื่อเอาร ความจริงจะไม่ได้ความจริง เป็นอย่างนั้น ต้องพูดให้ตรงเป็น ๆ ไปเลย ผู้ต้องตระอง ตามนั้นและต้องเข้าใจตามนั้น

แต่ก่อนพูดและอ่านในตัวรับตำรา พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรม พุทธบริษัท ได้บรรลุธรรมผลนิพพานเป็นจำนวนมาก ก็ยังไม่ได้คิดอะไรมากนัก ต่อเมื่อได้มารับ เทคนิคงพ่อแม่ครูอาจารย์มั่นนี้ชักคิดแล้วที่นี่ ໂโค เมื่อนั้นไฟสว่างไม่มีอะไรผิด

กัน ที่นี้เวลาจิตของเรากำลังพิจารณาอยู่่ตั้งนี้ กำลังข้องอยู่่นี้ ท่านเทศน์มาถึงตรงนี้ท่าน จะว่าในนี่ชีสำคัญ ก็ท่านรู้แล้วนี่ พอท่านมาถึงนี่ท่านก็พังไปเลย เรายังปูบไปได้เลยก็มี ไม่ได้มากก์ตามได้ที่ล่วงคละตอน มันก็ค่อยขยับของมันไปเอง

นี่จะที่ว่าพุทธบริษัททั้งหลายฟังเทศน์ เพราะหลักจิตของคนมีความเหลื่อมล้ำต่างสูงต่างกัน ครวนนี้คนนี้ขยับนี้ คนนี้ขยับนี้ ครวนต่อไป ๆ ขยับได้เท่านี้ ๆ ก็ผ่านไปได้อย่างว่า ที่นี่มากต่อมากก็ได้สำเร็จมาก ยิ่งเป็นขั้นพากอุดภูตัญญ วิปจิตัญญ ด้วยแล้ว ก็ยิ่งเริ่ว เราเป็นแต่เพียงขั้นถูกใจ อยากจะว่าพากปทประมภก์พุดได้มันก็ยังพออยิบ ๆ แล้ว เหมือนแสงหิงห้อยในเวลาฟังเทศน์ท่าน ที่นี่ผมเลยเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์เลยว่า พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่พุทธบริษัทได้บรรลุธรรมตลอดพาน ใจจะว่าผมโง่ก็ตาม ให้มันโง่แต่ผมคนอื่นอย่าโง่ก็แล้วกัน

เราจะหลอกโดยลำดับลำดับแต่พ่อแม่ครูอาจารย์มั่นเทศน์นี่ โอ้ย เวลาจะได้ฟังเทศน์ท่านนี่ มั่นกระหัยมึนย่องในหัวใจเหมือนจะเหะจะบินนี่นะ พอถึงวันประชุม มันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ หัวใจเรา ฟังมั่นจ่ออาจารย์ ยิ่งไปถึงระยะที่เรากำลัง พิจารณาชุลมุนวุ่นวายอยู่่นั้น มั่นทางออกทางเข้าไม่ได้ ก็เหมือนตามรอยโคในคอกนี่ และ ท่านอธิบายมาจวนจะถึงนั้นแล้ว จ่อ เอ้า ตรงนี้ท่านจะว่าไง พอถึงนี้ท่านพังพุบไป เลย เรายังขับปูบตามเลย อ้อ ที่เดียวเลย มั่นถึงหนองอ้อทันที คือมันอ้อไปตามขันที่ เราริดข้องอยู่่ตั้งไหน อ้อ ทันทีเลย ที่นี่หลายครั้งหลายหนกผ่านไปได้ละซึ่งเป็นขีปปากิญญา

ชินเมื่อไรไปอยู่่กับท่านอาจารย์มั่นมา ก็พุดตามความจริง ๆ ปีมามาไปอยู่่กับท่าน ผมไม่เคยมีความชินอะไรเลย มั่นเหมือนเทพนี่นะ พุดไม่ว่าที่เล่นที่จริง ก็ในฐานะลูกศิษย์กับอาจารย์อยู่่ด้วยกันตั้ง ๆ ปีก็เหมือนกับลูก ๆ ปีสันทสนมขนาดไหน ท่านก็ต้องพูดในฐานะลูกกับพ่อแม่นั่นเองแหละ อย่างพูดอะไรก็พูด แต่ใจอันนี้มั่นจริงตลอด เมื่อเปิดเทปไว้ตลดเลย เข้าหมด ไม่ลืมเลี้ยด้วยมั่นแปลกนະ ผมก็อัคจรรย์เหมือนกัน ถ้าว่าเป็นความจำมั่นก็ลืมได้ อันนี้ทำไม่ไม่ลืม แปลกมาก มั่นเข้าจริง ๆ พังจริง ๆ ฟังอย่างถึงใจ ยิ่งเข้าไปเข้าเข้าแล้วเวลาออกมาจากป่าจากเขา โอ้ย ขอบปัญหามาจุ่น ก้าวไม่ออก มั่นหนกปัญหา พอกมากราบเรียนท่าน ท่านใส่เบร์ยง ๆ พังทลายลงไปหมด ตัวเบาหวิวเลยขาดกลับไป

พอกมาฟังนี่มั่นจ่อ ๆ กราบเรียนถามท่านแต่ละข้อ ๆ นี่ฟังอาจารย์ ๆ ถ้าตรงไหนยังไม่ลงกันก็ถกันเหมือนกันนะผมกับพ่อแม่ครูอาจารย์มั่น โอ้โซ ไม่ใช่เล่น บรรดาครูบาอาจารย์ที่เป็นลูกศิษย์ของท่านนี่ ไม่มีใครเป็นพระตัวชนตัวชี้ดือยิ่งกว่าผม ไปล่ะ คือเราต้องการความจริง ท่านก็ทราบความจริงของเรา เพราะเราไม่ใช่เป็นคน

หน้าด้านที่จะไปowardทิฐิมานะต่อท่าน ท่านก็ทราบท่านจึงแสดงให้เราฟัง ถ้าท่านเข้าใจว่าไปทิฐิมานะท่านจะมาแสดงให้เราอะไร เราผิดร้อนขนาดไหนท่านก็ยิ่งผิดร้อนเข้ามาเปรี้ยง ๆ จนพังทลาย พอลองแล้วปืนยอมปืน ตรงไหนที่เขากันยังไม่ได้เอกสารอยู่นั่นแหล่ เพราะเราก็มีเหตุมีผลของเรา เหตุผลอันนี้มันค้านตัวเองมันขัดตัวเอง ไม่ใช่เป็นเหตุผลที่สอดคล้อง แต่เราก็ยังสำคัญว่ามันถูกอยู่นั่นแหล่ และ จนกระทั่งท่านพังเข้ามาทลายแตกกระจายออกไปแล้วมันก็ยอม อ้อ ๆ เป็นอย่างนั้น ลงเลย ๆ

ผมจะว่าเป็นเจ้าปัญหา ก็ถูก ถึงขั้นมันเป็น ๆ ได้จริง ๆ บางทีไปได้ ๓-๔ วัน กลับมาแล้ว ท่านก็ยืนนั่น มาแล้วหรือ ท่านเข้าใจแล้วว่ามันแบบปัญหามาแล้ว ขึ้นไปก็ เอาเลย พาง ๆ ท่านก็ใส่เบร์ยิงมาเลียเชียว ตัวเบาหวิวเหมือนจะเหาะจะบินกลับไป ที่นี่ เราคิดเราพิจารณาอยู่ไม่หยุดไม่ถอย ปัญหามันก็ขึ้นอีกจะซิ อันไหนที่เรารู้แก่ได้เราก็ แก่ไป ๆ อันไหนที่ยังแก่ไม่ได้ ชักดถ่วงจิตใจมาก ทั้งทำเวลาให้เสียไป ก็ครูบาอาจารย์มีอยู่นี่มันก็ผึงเลยถึงท่านเลียนนั่นแหล่ พอนมาเล่าถวายท่าน ท่านใส่เบร์ยิงเดียวแล้วพังเลย

ครูบาอาจารย์ที่รู้แก่ปัญหานี้แก่นายนิดเดียว ไม่ได้แบบสุ่มเดานี่นา เรายุดอะไร ๆ ไปท่านรู้หมด เหมือนกับเด็กทะเลกันเรื่องบากบอบคุณหาร ครูนั่งอยู่เก้าอี้นี่ พิงก์รู้แล้วว่าใครผิดใครถูก เด็กทั้งสองมันเอกสารชุดมุนวุ่นวายไม่ลงกันเลย แต่ครูนี้รู้แล้วว่า ใครเป็นฝ่ายผิดฝ่ายถูก อันนี้ก็เหมือนกันเรายุดปัญหาเป็นอย่างไร ๆ นี่ท่านเข้าใจทันที ใส่เบร์ยิงเดียวหมดเลย นั่นละผู้รู้แก่ปัญหามันผิดกันมากนา

ก็เหมือนหมอยื่นกับหมอบริญญาณนั่นแหล่ ผิดกันยังไงก็ดูเอาซิ หมอยื่นนั่นทุ่มกันทั้งทีบ ดีไม่เดือนไข้ตาย หมอบริญญาเขาไม่ใช้อย่างนั้น เขากามอาการแล้ว ตรวจดูแล้ว เขาเก็บไขบายนานิดเดียวเท่านั้นใส่ปืนเลย ควรฉีดก็ฉีด ควรให้รับประทานก็ รับประทาน มันก็หายไปเลย มันผิดกัน ไม่จำเป็นต้องยกยามาทั้งทีบแหล่ นี่ก็เหมือน กัน ธรรมอันใดที่จำเป็นเหมาะสมสมกับปัญหาที่เกิดเวลานี้ของคนนี้ ใส่เบร์ยิงเดียวเท่านั้น ปุบเลย มีปัญหอะไรอีก ท่านพระครูมีอะไรอีกว่าไปซิ

ก็ไม่มีแล้วครับผม มีแต่อยากจะบอกกันเพื่อนพระด้วยกันว่า พระเดชพระคุณ อาจารย์ที่อบรมสั่งสอนนานี่ของจริง ถ้าใครปฏิบัติตามจะก็เห็นจริง ๆ เลยครับผม ขอ ย้ำเท่านั้นเองครับ

ก็อย่างนั้นจริง ๆ นี่ ผมไม่สงสัยจริง ๆ การสอนหมู่เพื่อนผมก็ไม่ได้สอนด้วย ความสนใจ ทุ่มลงไปหมดพุงเลยไม่มีอะไรเหลือ ถ้าเลียนนี้แล้วผมก็หมดท่าคิดเท่านั้นแหล่ ผมแจงแต่ตนเรียงลำดับลำดับไปเลย บางทีก็ตัดตอนเอกสารนั้นบ้างตรงนี้บ้าง ผู้ พึงฟังมาไม่รู้กี่ครั้งกี่หนแล้วมันควรจะเข้าใจวิธีจะปฏิบัติยังไง ๆ เพราะที่เราผิดเรา

พลาดมาอะไรกีดี ผิดกีดีถูกกีดีเป็นครูมาทั้งนั้น เป็นประสบการณ์ทั้งนั้นแหล่ นำอันนั้นแหล่มาสอนหมู่เพื่อน มันโคงเงินไปหรืออะไรมันก็รู้ การปฏิบัติไม่มีครูมีอาจารย์คอยแนะนำมันไปช้าและผิดทางไปได้

ภาคปฏิบัติไม่เหมือนภาคปริยัติ ปริยัตินี้เรียนมาจากครูที่เรียนมา เช่นคำว่า
มหาสติมหาปัญญา เราก็ตามหลักธรรมชาติของการปฏิบัติแล้ว มหาสติมหาปัญญานี้
ผูกกับความเข้าใจในขั้นอรหัตมรรค呢 พอผ่านอันนี้ไปแล้วคำว่า
มหาสติก็เป็นมหาปัญญาได้ท่านไม่นิยมนี่นะ นั่นฟังซี ไปแบบอะไร แบบมหาสติมหา
ปัญญาไว้ทำไม่ มหาสติมหาปัญญาเป็นสมมุติเครื่องแก้กิเลส กิเลสพังไปแล้วมหาสติ
มหาปัญญาเก็บปัญหาไปเอง เหลือแต่หลักธรรมชาติที่บริสุทธิ์เท่านั้น ไม่นิยมตนเอง
ไม่เสกสรณ์เองว่ามีสติหรือไม่มีสติ ว่าขาดสติหรือไม่ขาดสติ เป็นธรรมชาติที่เรียกว่า
บริสุทธิ์เท่านั้น ถ้าพอดีก็พอดีว่าบริสุทธิ์เท่านั้น ไม่นิยมว่าตนมีสติตนขาดสติ

ເຂົ້າຝຶ່ງຊື່ທ່ານພຣະຄຣູ ຕອນນີ້ເຄຍໄດ້ຢືນໄໝມຄໍາພວກນີ້ ດ້ວຍມາສຕິມຫາປໍ່ຜູ້ນີ້
ເປັນເຄື່ອງມືອສໍາຮັບຕ່ອງສຸກັບກີເລສ ທີ່ກີເລສລະເອີຍດ ມາສຕິມຫາປໍ່ຜູ້ນີ້ເປັນຂອງ
ລະເອີຍດນີ້ ພອສມມຸຕີອັນນີ້ພັ້ງໄປແລ້ວສມມຸຕີນີ້ກີ່ທົດປ່ອງຫາໄປເໜືອນກັນ ແກ້ວມີອັນກັນກັບ
ມີດເຮົາປອກຖ່ຽຍ ພອປອກຖ່ຽຍເສົ່ງແລ້ວອັນນີ້ກີ່ປຸລ່ອຍ ງ ແນ່ວ່ ໄກຈະມາກິນມີດ ມາ
ສຕິມຫາປໍ່ຜູ້ນີ້ເປັນສມມຸຕີນີ້ ສັຈອຣມທັງສີເປັນສມມຸຕີທັງນັ້ນ ນັ້ນຝຶ່ງຊື່ ຖຸກ໌ໆ ສມຸຫຍ່ ເປັນ
ສມມຸຕີຝ່າຍຜູກມັດ ນິໂຣ ມຣຄ ເປັນສມມຸຕີຝ່າຍແກ້ຝ່າຍຄອດຝ່າຍຄອນ ຜ່ານຈາກນັ້ນໄປແລ້ວ
ນັ້ນທີ່ນີ້ ໄກຈະມາອູ້ໃນສັຈອຣມທັງສີນີ້ຢັງໄງ ຈິຕທີ່ບຣິສຸທອີຍ່ອມໄໝອູ້ໃນທີ່ນີ້ ເພຣະອັນນີ້
ເປັນທາງກ້າວເດີນ

นิโรด คำว่าดับ ลักษณะของนิโรดที่ดับทุกข์ เพราะอำนาจของมรรคที่มีกำลังเต็มที่แล้วสังหารทุกดับพื้นลงไป ขณะเดียวกันนั้นก็หมดปัญหาไปแล้ว และจะไปแบกเอานิโรดที่ไหนอีก คำว่านิโรดดับก็ดับทุกชั่วอกชั่วใจ จึงไปแบกเอาอะไร สติปัญญา ก็ใช้แก่กิเลส จะอยู่โดยลำพังตัวเองได้เมื่อไร สติปัญญาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นดับไปได้ ธรรมชาติที่ปริสಥ์ต่างหากไม่นิยมการเกิดการดับ พังชิ ตรงนี้เป็นยังไง

โดยอ่านแต่หนังสือบอกว่า พระอรหันต์ท่านมีสติบริบูรณ์ครับผม

อ้อ อันนี้เป็นคำชมเซยท่าน ผมไม่ปฏิเสธว่าพระอรหันต์ท่านมีสติสมบูรณ์ ผมไม่ปฏิเสธ เพราะเป็นคำชมเซยสมกับภูมิท่าน แต่หลักธรรมชาติจริง ๆ แล้ว พระอรหันต์ท่านจะไม่มารับເຄามหาสติมหาปัญญา ท่านจะไม่มาเสกมาสรระจะไม่มาสำคัญเลย เช่นอย่างเวลาพระพุทธองค์ท่านทรงแสดงถึงเรื่องสติในเวลาที่ควรแสดง เช่นมีพระอรหันต์ถูกเข้าฟ้องร้องว่าเป็นนั้นเป็นนี่ เป็นสูง ๆ เสียด้วย ที่นี่เวลาไปทูลพระพุทธเจ้าพระองค์ทรงว่า อย่าไปหาเรื่องใส่ເเรօเลย เธอเป็นสติวิปุลละแล้วนี่ คือເຄามสตินี้ขึ้นมาพูด

ถ้าไม่เงินก็ไม่มีที่จะพูด หรือว่าเรอเบริสุธ์แล้ว เออเป็นสติวันยแล้ว นั่นเอามารับกันกับ สมมุติอันนั้น เมื่อไม่มีสมมุตินั้นแล้วอันนี้ก็ไม่เอามาใช้ เพราะธรรมชาตินี้เห็นอีกสมมุติ แล้ว คนฟ้องร้องนี้อยู่ในสมมุติ อันนี้ก็ต้องเอามาแก้กัน เออเป็นสติวันยแล้ว เอาสมมุติ นี่มาแก้สมมุติอันนี้ ส่วนนั้นเห็นอีกแล้วก็ไม่พูด เช้าใจแล้วนะ

ผมเคยพูดเสมอว่า ผมเป็นคนลงโครงการนี้ ลงโครงการตาม ทุกวันนี้ยังทิฐีมานะ
จะฟ้าด้วยช้ำถ้ามีฟ้านะ โครงการค่าไหนเก่งขนาดไหนโครงการเก่งอย่างไรก็ตาม หากไม่กด
หากไม่ยกยอ คือกดลงก็ไม่กด ทำหนึ่งไม่ทำหนึ่ง ชมก็ยังไม่ชม ถ้ายังไม่เข้าถึงตัวเมื่อไร
แล้วยังเสียก่อน จนกระทั่งถึงตัวแล้วเอาละที่นี่นะ จะควรเชื่อขนาดไหนลงขนาดไหน
สมมุติว่าลง ๙๐% ก็อยู่ ๙๐% เลย ถ้าลงร้อยเปอร์เซ็นต์แล้ว เอาละที่นี่ถึงขั้นร้อย
เปอร์เซ็นต์แล้ว โครงการจะฟ้องร้องว่าท่านองค์นี้เป็นสั่งมาฯ ปราบชิกอะไร เลย ผมไม่
ฟังเลย แนะนำเป็นยังเงิน ถ้าได้ลงแล้วยกผลประโยชน์ให้ท่านเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์เลย ไม่มี
ทางที่ว่าจะไปสงสัยท่าน เอ๊ ท่านเป็นถึงขนาดนั้นแล้วทำไม่ถึงเป็นอย่างนั้นได้ ไม่มีเลย
ในหัวใจ เขาว่าอะไรก็ให้เขาว่าไปซิ ปากของเขามี หัวใจของเขามี สมมุติมีอยู่ในโลกนี้จะ
ว่ายังไง แล้วราตุขันธ์ของท่านก็ยังมีอยู่ในโลก ก็สมควรที่จะถูกทำหนินี้ได้ เช่นเดียวกับโลก
ทั่ว ๆ ไป แต่ส่วนจิตวิญญาณนั้นท่านไม่มาอยู่กับอันนั้น ให้ทราบอันนี้ไว้เสีย

เข้าใจนะที่พูดนี้ เป็นอย่างนั้น มันหลายขั้นหลายภูมิหลายตอน ก็เมื่อถึงอันนั้นแล้วจะเอาอะไรไปพูดมันพูดไม่ถูก อย่างนี้มีแต่สมมุติทึ้งนั้น ว่าเป็นอันนั้นว่าเป็นอันนี้อะไร ๆ ก็ว่าไป อันนั้นมันเห็นอันนี้ไปหมดแล้ว มันไม่มีอะไรจะเอามาพูด เข้ากันไม่ได้เลยว่างั้นพูดง่าย ๆ ถ้าโลกก็เป็นคนละโลกแล้ว แต่นั้นไม่ใช่โลก นอกจากโลกกุศลธรรม คือธรรมเห็นโลกก็ว่างั้นเลีย และที่ตรงนั้นล่ะ ตรงที่ว่าพระอรหันต์ไม่มีเวทนา ท่านพระครูว่าไง มีความรู้สึกยังไง

ก็ในขณะที่มีชีวิตอยู่ก็ยังมีเวทนาก่อ

หมายถึงเวทนาทางใจนั่น ผมพูดหมายถึงเวทนาทางใจ จิตเวทนา ส่วนกายเวทนานี้เรายอมรับกัน เพราะเวทนา ก็เป็นสมมุติ การ ก็เป็นสมมุติ มัน ก็เป็นภายนะของกันอยู่โดยดี ส่วนจิตที่เป็นจิตติวิมุตติแล้ว.. อันนี้ผมเดยได้ยินพระท่านเทศน์ผมสะดุดใจปั่งเลยนะ โง่แส้นโง่ก็ตามจะเปิดความโง่ให้หมู่เพื่อนฟังเลย ผมสะดุดใจปั่งเลยทันทีท่านพูดท่านอ้างເօພຣະພູທຣເຈົ້າມາດ້ວຍວ່າ ພຣະພູທຣເຈົ້າຢັງຕ້ອງເສຍຖຸກຂໍ້ ອຍ່າງເຫັນເວລາເສດີຈຳປັກຮຸກສືນາຮາ ໃຫ້ພຣະອານນ໌ທີ່ຕັກນໍາມາໃຫ້ພຣະອົງຄ້ວ່າ ອານນ໌ ຕັກນໍາມາໃຫ້ເຮາຕຄາຕຕິ່ມໜ່ອຍ ຕຄາຕເພີ້ຍ ອານນ໌ ລາດຜ້າສັ້ນໝາກົງໃຫ້ຕຄາຕພັກຜ່ອນໜ່ອຍ ກີແສດງວ່າພຣະອົງຄ້ທຽງເສຍຖຸກເວທນາ ທ່ານມາເຄົາເຮືອງຮາຕຸເຮືອງຂັ້ນນີ້ໄປທໍາລາຍຄວາມບຣິສຸທົ່ງ ທີ່ໄປຢູ່ກັບຄວາມບຣິສຸທົ່ງຂອງພຣະພູທຣເຈົ້າ ຂອງພຖຣະອັນແທ້ຈິງນີ້ ເຮົານີ້ໂගແສນ

ໂນກົດມັນທາກເປັນຕາມຄວາມໂໄໝຂອງເຈົ້າຂອງນັ້ນແຫລະ ມັນຜົງອອກມາ ທຳໄມ້ຄື່ງພຸດອອກໄປຢັງນັ້ນນາ ແຕ່ເຮົາກີ່ມໍພຸດເພຣະທ່ານກີ່ມໍໄດ້ປົງບັດຕະໂຣນັກທනາ ຄ້າເປັນອົງຄົປົງບັດຈິງ ຈາ ວຳມີຈິຕສູງລະເວີຍດໜາດໃຫນແລ້ວ ໄສ່ກັນເປົ້າຢ່າງເລີຍ ນັ້ນຕຽນນັ້ນ ເພຣະມັນຕ່າງກັນນີ້ ຜູ້ປົງບັດທຳໄມ້ຈຶ່ງມາພຸດໄດ້ຂ້ານັດນີ້ ຄ້າວ່າຮູ້ຈິງເຫັນຈິງທຳໄມ້ຈຶ່ງເຄົານີ້ມາພຸດໄດ້ຢັ້ງຈີ່

ໝາຍຄື່ງຈິຕວ່າງຄົບປົມ

ກີ່ວ່າງໂດຍຫລັກໂຮມຈາຕີຂອງທ່ານແລ້ວ
ໄມ້ມີເວທນາ ທ່ານປ່ລ່ອຍວາງເຈຍແລ້ວຫຼືອຄົບ

ມັນເປັນຫລັກໂຮມຈາຕີ ເວທນາເປັນສົມມຸດ ປະຮົມຈາຕີນັ້ນເປັນສົມມຸດເນື່ອໄຣ ມັນຈະເຂົ້າກັນໄດ້ຢັ້ງໄຈ ມັນເປັນເທົ່າໄຣມັນກີ່ເປັນອູ້ນໃນເນື້ອໃນກາຍ ເປັນຫລັກໂຮມຈາຕີທີ່ຈະຫັມໄມ່ໄທ້ໄປເຂົ້າຈິຕ ທ່ານໄມ້ໄດ້ຫັມ ມັນເປັນຫລັກໂຮມຈາຕີຂອງມັນເອງ ທາກງູ້ຊັດ ຈາ ກັນອູ້ຍັງຈັ້ນ ມັນຈະເປັນອະໄໄປກີ່ເປັນ ກົງຫຼັດ ຈາ ຕ່າງອັນຕ່າງຈິງ ຂອງໄຄຮອງເຮາອູ້ຍ່ອຍ່າງນັ້ນໄມ້ໄປກໍາວ່າກໍາຍັກັນ ອັນນີ້ກີ່ດື່ນອູ້ນໃນວາງສົມມຸດນີ້ເລີຍ ພວກວິມຸຕິກີ່ອູ້ວິມຸຕິເລີຍ

ໃນສັກພຂອງສັກຄມໄທຢາປ້າຈຸບັນ ພມເອງໃນຮູ້ນະພຣາວສົ່ງຫລັກເລີຍໄໝໄດ້ແມ່ຈະໄມ້ມີຄ່າຈາວາສາໄດ້ເປັນໄຫຍ່ເປັນໂຕກັນເຫຼາ ມີຄວາມເຫັນວ່າ ເຮົາວະຈະໄດ້ໜ່ວຍເຫຼືອກັນຄນລະໄນ້ລະມື່ອເພື່ອຝອນຄລາຍປ່າຍທ່າງ ຈາໃຫເບາງລົງໄປໄດ້ແມ່ໄມ້ໄດ້ນັກ ນ້ອຍກີ່ຍັງດີ ແຕ່ມີບຸຄຄລບາງຈໍາພວກທັງທີ່ຍັງຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຍອບຕ່ອຄອບຄົວແລະໜ້າທີ່ກາງກົບລະທິ່ງເສີຍ ເຂົ້າໄປອາຄີຍ່ຽນເງົາຂອງພຸຖອຄາສານາ ພລິກລື້ຈາກສັກຄມເພື່ອກາຮປົງບັດໂຮມອະໄຮກີ່ແລ້ວແຕ່ ເພື່ອຄວາມຫລຸດພັນຈາກທຸກ໌ໆ ປລ່ອຍໃຫ້ຄົນທີ່ອູ້ເບື້ອງຫລັງມີຄອບຄົວເຫັນເຮືອນເປັນຕົ້ນ ຕ້ອງເພີ່ມທຸກ໌ໆຂໍອູ້ໂດຍລຳພັ້ງ ອັນນີ້ຈະໄມ້ເປັນກາຮວ່າໜ່ວຍເລີມໃຫ້ຄອບຄົວ ຕລອດຈານສັກຄມສັບສນ່ວ່າຍາມາກີ່ຂັ້ນຫຼືອຄົບ ຄ້າວ່າຕ່າງຄົນຕ່າງກີ່ຄິດຈະກະທະກ່າຍ່າງນີ້ບ້ານເຮົາເມື່ອງເຮົາເຫັນຈະອູ້ນີ້ໄປໝັ້ນປົກສູ່ໄປໄດ້ເປັນແໜ່

ໃນບັນຫຼຸດຄຸນ ສຕຸາ ແຫວມນຸ່ສຸສານໍ ເຫັນໄໝວ່າພຣະພຸຖອເຈົ້າເປັນນັກສັກຄມຫຼືອໄມ້ສັກຄມ ພິຈາറາດູ້ຊີ ມີໂຄຣບັງທີ່ເປັນຄາສດາເປັນຄຽງຂອງໂລກທັງສາມ ໄຄຣວັດເກັ່ງເຂົ້າວ່າມາຊີ ວ່າເປັນນັກສົງເຄຣະທໍ່ຫຼືອນັກສັກຄມ ຬ່າຍສົງເຄຣະທໍ່ຄົນໄດ້ນັກຍິ່ງກວ່າພຣະພຸຖອເຈົ້າມີໄໝມ ພຣະອຣທັດອຮ້ານຕໍ່ເຕັ່ລະອົງຈີ່ ຈາ ລ້ວນແຕ່ເປັນນັກສົງເຄຣະທໍ່ນັກສັກຄມທັງນັ້ນ ສອນໂລກໄຄຮສອນໄດ້ນັກຍິ່ງກວ່າທ່ານ ໄຄຣທຳໄດ້ນັກຍິ່ງກວ່າທ່ານ ກາຣມາກຍິ່ງກວ່າທ່ານ ແມ່ແຕ່ຫລວງຕາບວ່າຕ່າງໜີ້ນີ້ ບາງວັນຈຸນແບບລັ້ມແບບຕາຍນອນຈະໄມ້ຫລັບ ເພຣະຄນມາເກີ່ວຂ້ອງ ຈະວ່າສັກຄມຫຼືອໄມ້ສັກຄມພິຈາറາດູ້ຊີ ວ່າຄາສານາທຳກາຮຂວ່າຍ້າຍ້ອຍໄມ້ເຫັນແກ່ຜູ້ໃດໄດ້ຢັ້ງໄຈ ຄາສານາໄມ້ໄດ້ສອນຄົນໃຫ້ຈະດຳນໍ້າໜຸ່ນນີ້ນະ ໄຄຣຈະມີຄວາມເມຕຕາຍິ່ງກວ່າພຣະພຸຖອເຈົ້າ ຍິ່ງກວ່າພຣະສົງໝູ້ເປັນອຣຣອເປັນໂຮມມີຫຣອ

ส่วนเรื่องวุ่นวายเป็นเรื่องของกิเลสต่างหาก เรื่องธรรมไม่ได้วุ่นวาย ไม่ทำความวุ่นวายให้แก่ผู้ใด แต่คนไม่ได้สนใจความไม่วุ่นวายนี้ มันสนใจความวุ่นวายต่างหาก ความโลภมั่นพacionให้วุ่นวายใหม ความไม่โลภมั่นพacionวุ่นวายที่ไหน ความโกรธมั่นพacionให้วุ่นวายให้เดือดร้อนให้ทำลายกัน ความไม่โกรธทำลายใคร นั่นพิจารณาดูซิ

ในบรรดาคือ ๕ ข้อนี้นะครับ ข้ออื่นก็พอว่า แต่ข้อที่ว่าด้วยปานาฯ ช่างรักษาได้ลำบากยกยิ้นเสียเหลือเกิน เพราะที่บ้านผมนั่นดชุมมากจริง ๆ ก่อความรำคาญให้ไม่น้อยทีเดียว

วัดป้าบ้านตาดมีเนื้อที่ ๑๖๐ ไร่ ทั้งวัดจะไม่มีมีดบังหรือ แล้วทำไม่พระท่านอยู่ที่ไหนท่านยังอุตสาห์เข้ามารักษาศีลอยู่นี้ได้ ทำไมมดจึงไม่ทำลายท่านให้ตายให้ชิบหายไปหมดนับแต่หลวงตาบัวลงไป ทำไมในบ้านคุณถึงมีแม่ดชุมไปหมด ทั้งแผ่นดินไทยนี้เข้าไปรวมอยู่ในบ้านคุณคนเดียวเงินหรือ จึงรักษาศีลแค่นี้ไม่ได้ ถ้าเห็นการฆ่ามดดีกว่าศีลกว่าธรรม เอ้า เอาลงไปให้มันแพลงทั้งเจ้าของนั่นแหล่ะ ถ้าว่าศีลดีกว่ามดแรก รักษาศีลไป แมก็อยู่กับมด ที่ไหน ๆ มันก็มีมดนี่นั่น สัตว์เต็มแผ่นดินไม่มีแต่เราคนเดียว ทำไม่คุณถึงพูดอย่างนั้น เป็นการเอาอดีตมาเปรียบสัตว์เกินไป เหมือนในโลกนี้มีแต่เราคนเดียว พอกเข้าใจหรือ

ผมมีปัญหาอยากทราบเรียนท่านอาจารย์ว่า ผมภาระเป็นประจำ บางครั้งรู้สึกตัวเบา จากการเบาแล้วคล้าย ๆ กับว่าจะลดลง

ลดลงก็ให้รู้ว่ามันลดลง มันเบา ก็ให้รู้ว่าเบา ความรู้นี้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตัวเอง แต่อาการมีความเปลี่ยนแปลงได้ ความรู้ก็รับทราบไปตามอาการที่ว่าเบาบ้างหนักบ้าง หรือว่าเบามากก็มี บางทีจนกระทั่งร่างกายหายหมดก็มี คือหายในความรู้สึกนั่นแหล่ะ ความรู้สึกไม่ได้เกี่ยวข้องกับร่างกายเลยในเวลานั้น มันทดสอบเข้าไปอยู่โดยลำพังตัวเอง ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งทั้งหลาย บางทีเหมือนกับว่าร่างกายไม่มีเลย หายเงียบเลย นี้เป็นอาการของจิตที่ถอยเข้าถอยออก เวลาจิตเป็นธรรมดานี้มันก็รู้ ๆ ไปหมด ที่นี้พอเวลาจิตได้รับความสงบมันก็ถอยเข้ามา ๆ บางทีก็ทำให้กายเบา ๆ หวิว ๆ จากนั้นก็หายเงียบเลย นี้มันเลยเบาไปแล้ว มันเก่งกว่าเบาพูดง่าย ๆ ดีกว่าเบา เข้าใจไหม

อย่างนั้นจะเกิดประโยชน์อะไร และจะทำอย่างไร

ประโยชน์ของมันก็อยู่ในจิตนั้นแหล่ะ

ให้พิจารณา...

ตอนนั้นไม่ต้องไปพิจารณาอะไร สมมุติว่าเราพิจารณาอันนี้อยู่ กายเบา ก็ให้รู้ว่าเบาเฉย ๆ แต่อย่าปล่อยงานอันนี้ คุณกำหนดลมหายใจหรือกำหนดอะไร

กำหนดความหมายใจครับ

ก็กำหนดให้รู้อยู่กับลมนะ เรื่องการจะเบาไม่เบานั้นเป็นผลพลอยได้ต่างหาก ตัวสำคัญแท้ก็คือลมกับความรู้ให้มันติดกันเรื่อย ๆ ลมจะเอียดก็ให้รู้ว่าลมจะเอียด ลมจะเอียดลงไป ๆ ที่สุดของลมคือลมหมด ความรู้สึกหายเงียบเลย ตอนนี้แหล่สร้างปัญหาให้คน คนที่ยังไม่เคยดำเนินแล้วจะเป็นปัญหาขึ้นตรงนี้ เอ้า ลมหมดไปจะไม่ตาย หรือ เท่านั้นจะลมจะมีขึ้นมาแล้ว และวันหลังพอกวานาไปถึงนั้นก็ไปถึงปัญหาเก่านั้น ก็ ถูกปัญหาตีเอาแหลก ๆ ถอยกลับ ๆ เอ้า เพื่อตัดปัญหาข้อนี้ ถึงลมจะหมดไปก็ตาม ความรู้ยังมีอยู่ครองร่างอยู่แล้วไม่ตาย ประการที่สอง เราไม่ได้ทราบเพื่ออาจล้มนี่ เรา ทราบเพื่ออาจความรู้ต่างหาก ลมหมดก็หมดไปเช่น ความรู้ไม่หมดนี่ ให้อ่ายกับความรู้ เลี้ยแล็กก์พุ่งเลยที่นี่ หายเงียบไปหมดเลย

ผมมีปัญหาคือว่า ผมเคยแปลคำสาدمนต์แล้วก็ภารนาไปเรื่อย ถึงขั้นที่ห้ามพิจารณาขั้นอื้ห้า เสร็จแล้วเกิดความรู้สึกว่ากายเรา และกายกับจิตนี้แยกกันคนละส่วน บางทีนั่นไปเห็นบชาเกิดขึ้นมา ผมก็อาจเห็นบชาที่นี่แหล่เป็นคำภารนา ดูเวทนาไปเรื่อย จนกระทั่งเวทนาหายไป จิตเด่นชัดขึ้นมา มีความรู้ว่ากายกับจิตนี้มันคนละส่วน ทำไป ๆ เกิดความว่างขึ้นมาเหมือนกับกระทะใหญ่ ๆ ว่างโล่งไปหมด ผมก็ถูกอยู่อย่างนั้น แต่ว่า ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ไม่มีอะไรก้าวหน้า

ไม่จำเป็นจะต้องว่าต้องก้าวหน้าต้องถอยกลับนะ ผู้รู้ยุ่นนั่นทำงานตลอดรู้ตลอด อาย่างที่คุณว่าหงษ์หมดนี่เป็นเรื่องความรู้หงษ์นั่น ตอนลมจะเอียดลงไป ๆ จนกระทั่งถึง กายว่าง ผู้รู้ว่าจิตว่างนั้นคือผู้รู้แท้ ความว่างเป็นอาการอันหนึ่งของจิต มันค่อยเปลี่ยน อาการของมันไปเรื่อย ๆ จิตนะ แต่ธรรมชาติที่รู้ไม่เปลี่ยนตัวเอง รู้ตลอดเวลา นี่แหละคือ หลักเกณฑ์หรือว่าแปลนแท้ ๆ แปลนของภาพของชาติก็คืออันนี้ แปลนของมรรคผล นิพพานก็คืออันนี้ เมื่อเวลาชำระซักฟอกออกหมดอันนี้จะคือว่าพระนิพพาน ความ บริสุทธิ์คืออันนี้ ที่ว่าแปลนของภาพของชาติก็คือว่า มันมีกิเลสอย่างละเอียดแทรกอยู่ใน จิต จิตเป็นตัวตั้ง จิตเป็นตัวประisan สิ่งเหล่านั้นจึงมีแทรกได้ พอกิเลสถูกกำจัดออกไป หมดแล้วอันนี้ก็บริสุทธิ์ อันนี้ไม่เปลี่ยนแปลง

ตอนที่เรากำหนดลม คล้าย ๆ กับเรabant คับนิดหน่อย แต่พอทำไป ๆ แล้วไม่ ต้องบังคับ มันรู้ของมันเอง มันรู้มันออก มันรู้มันเข้า เกือบไม่ต้องใช้กำลังอะไรเลย เสร็จแล้วมีอย่างอื่นเข้ามาแทรกแซงของแต่ละภาวะจิต อันนี้เราไม่ต้องไปสนใจ สนใจ แต่ว่าให้รู้อาการที่เกิดขึ้นที่เป็นไปใช้ใหม่ครับ

ใช่ ให้รู้อยู่กับอาการที่เกี่ยวข้องกับจิตโดยเฉพาะ ๆ เช่นอย่างเกิดเห็นบเชิด ทุกเวทนา คุณพิจารณาทุกๆ เวทนานั้นจะคือคุณพิจารณาสัจธรรม และเวทนานั้นจะ

เป็นหินลับปัญญาให้คุณกล้าโดยลำดับ จนกระทั่งถึงเวลาเป็นเวทนา คือทุกข์เป็นทุกข์ กายเป็นกาย ใจเป็นใจ แยกกันออกจากคลาสส่วน นี่จะเป็นมันได้ลับหินนั่น คือทุกข์ สัก เข้าไปพิจารณากาย แยกมาดูจิตก็เป็นหินลับปัญญาให้คุณกล้า และมันถอยตัวมา แยกตัวออกจาก ทุกข์ก็สักแต่ทุกข์ กายก็สักแต่ทุกข์ จิตสักแต่ทุกข์ ต่างอันต่างจริง แล้วแม่ทุกข์จะเมื่อยู่ก็ไม่กระทบกัน เข้าใจไหม

อย่างนี้ชินกับปฏิบัติเรารอยากฟังเหลือเกิน มีแต่หลวงตาบัวพุดพล่าม ๆ เดียวเข้า ว่าหลวงตาบัวโภกเอาได้ อยากให้มีคนมารู้ เราไม่มีภูมิจิริ ฯ เราจะไปหาครูบา อาจารย์มาช่วยสอน ว่าอย่างนั้นเลยเรา ทำไมธรรมของพระพุทธเจ้ากระเทือนโลกมาได้ ตั้ง ๒๕๐๐ กว่าปี ทำไมจะไม่มีครรภ์วะ ว่างั้นเลยเชี้ยว เอาอย่างนี้จะคุณถูกต้องแล้ว ทุกข์เวทนาเกิดขึ้นคุณไม่ต้องกลัวเป็นกลัวตาย เรื่องกลัวเป็นกลัวตายลง ๆ แล้ว ๆ มัน หลอกเราต่างหาก ให้เห็นความจริงนั้นมากกว่าความตาย จะเป็นจะตายก็ตามไม่ สำคัญ สำคัญเรารอยากรู้ความจริง เอ้า อันนี้จะเป็นไปถึงไหนดูตัวจริงนี่ แล้วจิตจะเด่น ขึ้น ๆ แยกตัวออก ๆ มีตรงไหนมันแยกของมันออก ๆ แล้วก็เหลือแต่จิตเห็นชัด

คือหมายความว่าไม่ต้องไปคำนึงมันจะรู้อะไร สำคัญที่ว่าเราเป็นผู้ดูนั่นเอง

ไม่ต้องไปยุ่ง ผู้ดูนั่นจะคือผู้รู้ กำลังทำงานอยู่เวลา呢 อะไรปราภูชน์มาให้ดู อาการที่ปราภูชน์กับจิต ปราภูชน์มาแล้วให้ดูเฉพาะ ๆ ไม่ต้องไปคาดโน้มคาดนี่ อันนั้น ไม่ถูกไม่ใช่ความจริง อันนี้จะเป็นผู้รู้ผู้เห็นเองทุกสิ่งทุกอย่าง ผู้นี้จะเป็นผู้รู้ผู้เห็นเอง

หลวงตา cascade ภัยการเฉย ๆ รู้สึกเฉย ๆ อย่างนี้ค่ะ

เลยมันก็รู้ว่าเฉยอยู่จะให้ทำอะไรอีก หรือจะให้มันวิ่ง หรือจะว่าให้มันเฉยอยู่ จะ ว่าอย่างนั้นหรือ เวลามันวิ่งก็วิ่ง เวลามันเฉยก็เฉยบ้างซึ่งเป็นไรไป แม้แต่คนเราเวลา วิ่งยังวิ่ง เวลาเดินยังเดิน เวลาหันยังหัน เวลาอนยังนอน

ท่านอาจารย์คง พึงจะฝึกนั่นนะจะ แล้วก็นั่นถึงจุด ๆ หนึ่งมีความรู้สึกว่าจะ กระดูกกระดิกตัวไม่ได้ตั้งแต่บ้านตั้งแต่บ้านจะเป็นอะไร ก็มันอยู่กับที่ค่ะ

อย่าไปกวนนะ จิตอย่างนี้มี บางที่พระเราเวลาจิตรรวมลงไปแล้วถึงเวลาจะ บินบาทมันออกไม่ได้มันไม่ออก พระท่านเลยฝืนบังคับมันออก ที่นี่พอออกแล้วคราว หลังเข้าไม่ได้เลย นั่นเป็นบทเรียนแล้ว เพราะจะนั่นตั้งแต่นั้นมาก็เป็นบทเรียนแล้ว เวลามันอยู่อย่างนั้นแล้วก็ชั่วโมงก็ตามอย่าไปกวน ถึงเวลาแล้วมันจะออกของมันเอง หน้าที่การงานปล่อยเสียก่อน ไม่มีอะไรเลิศยิ่งกว่าอันนี้ เข้าใจไหม

ให้นั่งเฉย ๆ ต่อไปใช่ไหมคะ

ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วก็ให้อยู่อย่างนั้นต่อไป จนกระทั่งมันพอตัวของมันแล้ว ก็
เหมือนคนนอนหลับ เวลาอนหลับแล้วก็หลับของมันอย่างนั้นละ บทเวลาพอตัวแล้ว
มันจะตื่นของมันเอง อันนี้ไม่ใช่อนหลับ หากเป็นสภาพหนึ่งของจิตที่พักตัว มีได้เป็น⁴
บางรายไม่ใช่เหมือนกันหมด พอไปถึงจุดนี้แล้วมันจะไม่กระดูกกระดิกอะไรทั้งนั้น
กระดูกกระดิกเป็นการรบกวนอันนั้น เป็นการกระตุกอันนั้น อันนั้นไม่อยาก
กระดูกกระดิก คือมีหนึ่งเท่านั้นไม่มีสอง กระดูกกระดิกมีสองแล้วนั้นเข้าใจไหม ปล่อย
ให้เป็นไปตามสภาพของมัน จนกระทั่งพอตัวของมันแล้วออกทำงานของมันได้ ไม่ต้อง⁵
บอกอะที่นี่เรื่องคิดนั้นลิงร้อยตัวสูไม่ได้ เอ้า พูดมันตรง ๆ อย่างนี้ชินกปฏิบัติ่นะ กีเวลา
มันได้ออกแล้วลิงร้อยตัวสูไม่ได้เหละ ไม่ทันเข้าใจไหม แต่เวลามันนอนให้มันนอนเลีย
ก่อนซิ

อย่างวิธีアナปานสติ เวลาทำไปแล้วจะมีแสงสว่างเกิดขึ้น จะต้องเป็นอย่างนี้ทุก
คนไหมคะ

ก็ไม่ทุกคน แต่เป็นอยู่ภายนอกในใจนี้เป็นได้ด้วยกัน คำว่าสว่างภายนอกในใจนี้ไม่ได้
สว่างเหมือนไฟสว่างนะ สว่างแบบใจสว่าง อย่างนี้เป็นได้ แต่ที่จะสว่างออกไปข้างนอก
ไปโน้นไปนั้นเป็นได้เป็นบางราย แต่จำนวนน้อยมากที่จะเป็นอย่างนั้นได้ เดยพิจารณา
แล้วหรือ เดยกวนหาอย่างนี้แล้วหรือ

ค่ะ

แล้วเป็นยังไง ผลเป็นยังไง

บางที่มันก็วิงจากส่วนล่างไปบนแล้วก็นิ่ง ๆ ค่ะ

นิ่งก็ยังดี นิ่งก็ดี นิ่งนั้นแหลกเป็นบทฐานที่จะให้ความรู้นี้กระจายออกไปสู่
ธรรมทั้งหลายให้รู้แจ้ง

พอนิ่งแล้วก็นึกไม่ออกว่าจะทำยังไงต่อไป

ในขณะที่นิ่งนั้นเราไม่ต้องไปนึก ปล่อยให้นิ่ง ให้นิ่งให้รู้อยู่นั้น ไม่ต้องคิดโน่นยุ่
นี้ นี่เรียกว่าความสงบ

พอจิตนิ่งก็ให้ทราบว่านี่เท่านั้นหรือคะ

ความสงบก็นิ่ง ออกจากนั้นเราจะพิจารณาแยกแยะออกไปนี้ เป็นการทำงาน
ของทางด้านปัญญาพิจารณาได้ ที่เทคโนโลยีนี้เข้าใจหรือเปล่าล่ะ

พอเข้าใจบ้างเจ้าค่ะ

บ้างก็ยังดี มันต้องบ้างเสียก่อนแหลก ครอ ๆ กีบ้างเสียก่อน ต่อไปกีค่อยมาก
ขึ้น ๆ เอง ที่แรกก็ต้องมีบ้าง ๆ ด้วยกันแหลก ขอให้มีบ้างเถอะ ไม่เข้าใจเลยนี่แหลก..บัง
(บัง) ไม่ติดเลยนี่แหลก

กรรมเดยเรียนถามท่านอาจารย์.. ท่านมีความเห็นเหมือนกับท่านอาจารย์ในเรื่องนิเกียอรรัมยุตและมานิกาย ว่าในเมืองไทยคนเข้าเห็นว่าต่างกัน แต่ในบรรดาพวกระบม(พระฝรั่ง) ที่มาศึกษาอบรมที่นี่กลับมีความรู้สึกว่าเหมือนกัน ไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างได้ ในด้านท่านอาจารย์...ท่านสนใจที่จะเผยแพร่พระพุทธศาสนาไปในประเทศทางตะวันตก โดยจะส่งพระไปประจำอยู่ที่นั่นด้วย ส่วนกรรมเองแม้จะเห็นด้วย แต่ก็อยากรักษาด้วยตนเองให้แน่ใจเสียก่อนในด้านปฏิบัติจึงค่อยไปพร้อมทั้งให้มีความรอบรู้ในพระวินัยอย่างเพียงพอด้วย

ถ้าอย่างนั้นก็เรียกว่าทางอังกฤษจะเอาพระรัมยุต มานิกาย เข้าไปรวมกันใช่ไหมล่ะ

คงไม่แน่ครับ

เรื่องธรรมเป็นเรื่องหนึ่ง เรื่องขอบธรรมเนียมเกี่ยวกับพระวินัยก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง คือเรื่องมารคผลนิพพานท่านไม่ห้าม การปฏิบัติปฏิบัติได้ ผู้ที่ปฏิบัติให้ตรงตามหลักธรรมนั้นก็ไม่ห้ามมารคผลนิพพาน แต่เรื่องระเบียบกฎธรรมวินัยที่ส่วนสังฆะ และนานาสังฆะมีอยู่ด้วยแต่ครั้งพุทธกาล นานาสังฆะคือ นอกจากสังฆะของคณะนี้นี่เป็นคณะหนึ่ง ที่เกี่ยวกับพระวินัยเราก็ควรจะให้แยกเป็นพระวินัย เพราะพระวินัยกับพระธรรมเป็นคู่เดียงกันซึ่งอกมาจากหลักศาสนาอันเดียวกัน ถ้าเราไปรวมกันเสียที่เดียว อันนั้นก็เป็นการลบล้างพระวินัยไปชั่วมีอยู่แล้วด้วยเดิมว่า นานาสังฆะและส่วนสังฆะ

คือนานาสังฆะนี้เป็นสังฆะอันหนึ่ง อันนั้นเป็นสังฆะอันหนึ่ง เดยมีมาแล้วตั้งแต่ครั้งพุทธกาล การปฏิบัติถูกต้องตามพระวินัยก็ตาม ก็ต้องแยกออกเป็นแผนกไว้ตามคณะ เช่นสมมุติว่าคณะนี้คือคณะธรรมยุต นี้คือคณะมานิกาย ต่างปฏิบัติตีแล้วมารคผลนิพพานไม่ห้าม แต่เกี่ยวกับวงคณะแล้วก็ต้องเป็นคณะ เกี่ยวกับนานาสังฆะต้องเป็นนานาสังฆะตามหลักพระวินัย จึงชื่อว่าเราเคราะห์ทั้งธรรมทั้งวินัย ถ้าหากเราจะไปรวมเสียที่เดียวที่เดียวที่ไม่ได้เป็นธรรมทั้งธรรมทั้งวินัย ถ้าหากเราจะไปรวมทั้งวินัย ถ้าหากสมมุติว่าไปทางโน้นแล้วจะไม่มีธรรมยุตมานิกาย จะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างนี้ มันก็เหมือนกับว่าเอาพระไปรวมกันให้ไปเป็นอันเดียวกัน มันก็ขัดต่อคณะสองคณะนี้ มันเป็นอย่างนั้น

มือก้อย่างหนึ่งในครั้งพุทธกาล พระอรหันต์บางองค์ว่าเราสำเร็จแล้ว เดียวที่เราอยู่ที่ไหนเราก็ไม่เห็นมีอะไรขัดข้อง เราก็ไม่จำเป็นจะต้องไปลงอุโบสถสังฆรมร่วมกับพระสงฆ์ พอพระพุทธเจ้าทรงทราบเข้า เธอย่าพูดอย่างนั้น เรื่องความเป็นพระอรหันต์

นั้นไม่มีใครปฏิเสธได้ เรากล้าคิดยอมรับว่าเป็นพระอรหันต์ ไม่มีโทษมีกรรมอันใดเลย ในการที่พระอรหันต์จะลงอุโบสกหรือไม่ลงอุโบสก เพราะพระอรหันต์นั้นสื้นไทยไปหมดแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง แต่เวลานี้เรามีหมู่มีคณะ เรายังคงร่วงอยู่นี่ซึ่งเป็นสมมุติ จึงต้องปฏิบัติต่อสมมุติให้สมบูรณ์ เพราะฉะนั้นการเข้าร่วมอุโบสกสังฆกรรมกับพระทั้งหลายนั้น จึงเป็นความจำเป็นทั้งพระอรหันต์และปุถุชน นั้นคือท่านเคารพทั้งพระวินัย เคารพทั้งธรรม พระพุทธเจ้าไม่ลบล้างไม่ปฏิเสธว่าพระอรหันต์เป็นพระอรหันต์แล้วไม่มีโทษมีกรรม เพราะสื้นไทยไปหมดแล้ว แต่เวลานี้เราตุขันธ์เรยังมีอยู่ หมู่คณะยังมีอยู่ สมมุติขึ้นนี้ยังมีอยู่ พระวินัยก็ต้องเดินไปตามนี้ เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องลงอุโบสก สังฆกรรมเกี่ยวกับหมู่กับคณะ ซึ่งตามหลักพระวินัยท่านว่าดังนี้

ดูเหมือนว่าท่านอาจารย์..ท่านเตรียมส่งพระมหาНИกายล้วน ๆ ไปอยู่ที่อังกฤษ หลายองค์ ผมจึงเกรงไปว่าต่อไปข้างหน้าในอังกฤษ คงจะต้องมีทั้งพระธรรมยุตและมหาНИกายเช่นที่เป็นอยู่ในเมืองไทย ถ้าเป็นเช่นนี้ผมคิดว่าให้มีกายเดียวเสียจะดีกว่า

อันนั้นให้เป็นเรื่องของชาวอังกฤษที่จะพิจารณาเองนะ เรื่องความจริงผมก็พูดให้ฟังแล้ว ทางนั้นจะเอา กี่คณะหรืออะไรก็แล้วแต่ทางโน้น ทางนี้ไม่ได้ว่าอะไร พุดให้ฟังตามความจริง ความจริงมันเป็นอย่างนั้น

สมมุติว่าทางโน้นไปแล้วก็ไม่รับทางนี้ใช่ไหม ถ้าว่าใช่รับไม่ได้ ทางนี้ก็ไม่ไปมั่นก็จะยากอะไร ไม่เห็นยากอะไรนี่ ความดีคนดีเรารับได้ทั้งนั้นแหละ มีกี่คนก็รับได้ แม้แต่ลูกของเราก็เดามากก่อนเรายังเลี้ยงได้ ครูบาอาจารย์ไม่ว่าคณะไหนถ้าไปดีแล้วทำไม่จะปฏิบัติกับท่านไม่ได้รับท่านไม่ได้ พิจารณาชิตรนี้ จะมีกี่นิภัยท่านดีก็รับท่านได้นี่เป็นอะไรไป เรื่องสังฆกิจสังฆกรรมเป็นหน้าที่ของท่าน เป็นเรื่องของท่านต่างหาก ไม่ใช่เรื่องของเราที่จะไปรับภาระมากมายก่ายกอง พอที่จะเกิดปัญหา奴นวยขึ้นมาอย่างนี้ เมืองไทยนี้ก็มี ๒ นิกายท่านก็อยู่ของท่านได้ ท่านไม่เห็นเป็นอะไรกัน ถ้าว่าอังกฤษมีความต้องการอย่างนั้นก็เข้าใจว่าจะไม่มีปัญหาอะไรนี่

เหมือนอย่างเสือนี่ เกิดมาลูกมันก็ลาย พ่อลายแล้วลูกไม่ให้ลายได้ยังไง อันนี้ออกไปจากเมืองไทย เมืองไทยก็มีทั้งธรรมยุตมีทั้งมหาNIกาย และไปทางโน้นจะไปลบล้างເอาจحمدให้มีแต่อนเดียว แล้วอันเดียวจะເเจาอะไรก็ເเจา หรือว่าເเจาพระไปรวมกัน เอาพระไปมัดคอติดกัน พระท่านไม่ใช่กบไม่ใช่เขี้ยดไม่ใช่หมูพจะไปมัดคอติดกัน เมื่อท่านไม่เห็นสมควรจะไปท่านก็ไม่ไปเสีย ถ้าทางโน้นไม่ยินดีท่านก็ไม่ไป ถ้าทางโน้นยินดีท่านก็ไป กี่นิภัยก็ไม่มีปัญหาอะไรที่ขึ้นชื่อว่าความดีแล้วผู้ดีแล้ว มันก็มีเท่านั้นเอง จะมีกี่นิภัยก็ดีจะเป็นอะไรไป อันไหนที่มันขัดพระวินัยที่จะเป็นไม่ได้ ก็เราตั้งใจจะเป็นพุทธ บริษัทแล้วนี่เราจะอย่าເเจาไปให้มันขัดกันซิ มันก็เท่านั้นเอง อันไหนมันสะกดตามหลัก

พระวินัย เรายื่อ พุทธ อธิษฐาน สรรเสริญ คุณามิ เรายังเดินตามนั้น ลูกเรากี่คนเรายังเลี้ยงได้ เรายังดูได้จะว่าไง ทำไม่พระเพียง ๒ นิเกียจะเข้ากันไม่ได้อยู่ด้วยกันไม่ได้รับไม่ได้ ว่าไง มีข้อค้านตรงไหน ที่ว่านี่มีที่ขัดแย้งตรงไหน ที่ผิดพูดให้ฟังนี่ส่งสัญตรงไหน

อย่างที่เห็นในเมืองไทย เวลาพระต่างนิกายเข้าไปพักแรมร่วมกันในวัดของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อถึงวันทำอุโบสถสังฆกรรม พระอาศานุคุณเพียงแต่แสดงบริสุทธิ์เท่านั้น ผມเข้าใจว่าที่ท่านอาจารย์พูดหมายถึงเรื่องธรรมปฏิบัติแล้ว ทั้งสองนิกายอยู่ร่วมกันได้ ไม่มีอะไรขัดข้อง แต่เรื่องสังฆกรรมแล้วต้องเป็นเรื่องของพวgnนพวgnนี้ใช่ไหมครับ

ถ้าหากเรามีธรรมจริง ๆ ก็ไม่มีปัญหาอะไร คำว่าพระวินัยนี้ก็คือจะมีคนผิดคนถูก มีคนละนั้นคนละนี้เข้าไปเกี่ยวไปข่องไปยุ่งกันอยู่นั้นละซึ อันนี้ที่มันเป็นปัญหาอยู่นี่นะ เมื่อองค์กุษก์ไม่ใช่มีแต่เมื่อองค์กุษเท่านั้น แล้วเมืองไทยก็ยังต้องไปเกี่ยวข้องกัน เมื่อองค์กุษนั้นก็อาจมาเกี่ยวข้องกับเมืองไทย อย่างวัดนั้นวัดนี้ วัดนี้วัดธรรมยุต วัดนั้นวัดมหานิกาย นี่แหล่ตรงนี้แหล่ที่คงจะเป็นปัญหาอีกอันหนึ่ง ที่ท่านรักษาเป็นส่วนใหญ่ไว้นี้ก็เพื่อรักษาส่วนใหญ่นั้นเอง หรือคุณ..ว่าไง

คือบางที่เรายังไปเข้าใจว่าคนจะดีเหมือนกัน บางที่มันก็ไม่เหมือนกัน ตรงนี้ก็จะลำบาก

ใช่ คือว่ามันไม่มีแต่เฉพาะเท่านั้น มันจะเกี่ยวข้องมาจากทางนู้นเกี่ยวจากทางนี้ หลายทางเข้ามาทั้งสองคนละนี้ใช่ไหมล่ะ คนละไดคนละหนึ่งก็จะต้องเข้ามาประสานอย่างนี้ แล้วจะปฏิบัติอย่างไร ที่นี้ก็ยุ่งกันละ ท่านรักษาไว้เพื่อส่วนใหญ่นั้นเอง ที่ท่านว่าไว้นี่ หมายและที่ท่านทำไว้นั้น ๆ หมายและอันนี้ไม่ยุ่งนี่ ก็เพียงเท่านั้น อย่างที่ว่าใช่ไหมล่ะ มันไม่ยุ่ง ถ้าเป็นอย่างนี้มันจะยุ่งภายนอก ที่ท่านทำไว้นั้นผอมว่ามันหมายและ คุณ..เห็นด้วยไหมที่ว่านี่ มันจะไม่มีเพียงเท่านั้นละซึ ในลอนดอนก็ใช่ไหม ทางนี้ก็จะไป ๆ ทางโน้นก็จะมา ๆ และไม่ทราบว่าใครเป็นใครละ แล้วที่นี้จะมาอยู่ที่หลัง ที่ท่านทำไว้เป็นแผนก ๆ นี้มันหมายและ หน้าที่ของใครตามกฎหมายของใครก็ให้ทำไปเลยมัน สะดวก ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วมันจะยุ่งภายนอกแน่นอนที่เดียว อาทماภาพว่าจันมันหมาย

ถ้าผู้ไปอยู่มีหลักธรรมในใจก็อาจจะไม่ถึงกับเป็นปัญหาใหญ่

ใช่ อย่างแต่ก่อนครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้ายังอยู่มันก็ไม่ยกอะไรเลย พ่อพระแตกสามัคคีกันปูนนี้ก็แยกให้เป็นคนละนิกายไปเลยทันที ที่นี้พอเข้ากันได้ในความเห็นตามหลักธรรมวินัยอันเดียวกัน พระพุทธเจ้าก็ให้ร่วมกันทันที ก็พระพุทธเจ้า แต่ที่นี้เราไม่ใช่พระพุทธเจ้านี่ ไม่ทราบว่าซึ่งในอำนาจที่ให้เป็นไปอย่างนั้นมันก็เป็นไปไม่ได้ จึงว่า คุณใหญ่ท่านทำเอาไว้นั้นก็หมายและ ในครั้งพุทธกาลมีนะเวลาธรรมก็ถูกกับวินัยธร

แตอกัน ในระหว่างนั้นเลยไม่ทำสังฆกรรมร่วมกันเลย พระพุทธเจ้าเป็นผู้มาพิจารณา เรื่องอธิกรณ์ ลงกันหมวดแล้วก็รวมกันได้ทันที แนะนำ นี่พระพุทธเจ้าจะ อันนี้เราไม่ใช่ อย่างนั้นนี่ มันก็ไม่พ้นอย่างที่ว่าแหลก จะวุ่นวายอย่างว่า ถ้าอย่างนั้นที่มันเป็นอยู่แล้วนี่ มันก็หมายความว่า ธรรมดากล้ว ถ้าอะไรจะไปทำอย่างนั้นเลย เวลาเกิดความวุ่นวายมาที หลังแล้วจะทำยังไง จะไปหาหลักยึดไม่ได้ว่าใครเป็นอะไร เลยไม่ทราบว่าใครเป็นอะไร เลยยุ่งกันไปหมด แล้วใครจะว่าใครเป็นมหานิกาย ใครจะว่าใครเป็นธรรมยุต มันก็ยุ่ง กันเลย

มันก็มีข้อตаяตัวอยู่แล้ว กว้างไว้แล้วมันก็สะตาก อย่างทุกวันนี้หมายความอยู่แล้ว เอาปฏิบัติเข้าซึเรื่องของหลักธรรมหลักวินัยเพื่อมรรคผลนิพพานทำลงไป คณะนั้นเป็น ยังไงเอาให้ปกรองกันไป คณะนี้เป็นยังไง เอ้า ปกรองกันไป ตีไม่ตีดูต่าจากล่าวกัน ไป ลงฝึกธรรมกันไป หวดกันไปเฉี่ยนกันไปก็ได้ คณะนั้นเหตุผลจะทำอย่างนั้นก็ได้นี่ นะ ลูกของเรานี่ มีกี่คนเอาปกรองเอาว่า เอา มันสะตากแหลกอย่างนั้น พومาคละเคล้า ให้ลูกสองแม่มาอยู่ด้วยกันมันก็ยุ่ง และไม่ทราบว่าใครจะมาตัดสิน เอาแม่น้ำมตัดสิน ก็ว่าลูกเราถูก เอาแม่น้ำมตัดสินก็จะว่าลูกเราถูก ตกลงที่นี่มันก็ยุ่งกันใหญ่ใช่ไหมล่ะ นั่น มันสมควรนะ เป็นอย่างนั้น ที่ท่านทำไว้แล้วมันหมายความแล้วผนว่า ผนกไม่มีที่ค้าน เพราะมันมีอยู่อย่างนั้นแล้วจะทำยังไง ถ้าหากมันไม่มีเราอุติริมาทำให้มันก็เป็นอีก อย่างหนึ่ง แต่ที่นี่สมมุติว่าเราจะรวมแล้วจะรวมด้วยเหตุใด นี่ปัญหา เพราะเราไม่ สามารถ รวมกันไปแล้วมันก็จะยุ่ง ไม่พ้นยุ่ง ถ้าเมื่อมันไม่พ้นยุ่งก็ปล่อยไว้อย่างนี้มันไม่ ยุ่ง ก็ยังดีกว่า เมื่อเราเทียบทั้งสองอย่างนี้ อย่างนี้มันดีอยู่แล้ว เราพูดตามเหตุผลนะ เราไม่เข้าใจรออุติริมาทำให้มันก็เป็นอีก